

Οικονομική Επιστημονική Αξιολόγηση

Τριμηνιαία Επιστημονική Επιθεώρηση Αθλητικής Οικονομίας, Διοίκησης και Μάρκετινγκ
Υπό την Αιγίδα του Πανελληνίου Συνδέσμου Αθλητικών Οικονομολόγων και Στελεχών (ΠΣΑΟΣ)
Τόμος 2ος, Τεύχος 4ο, Οκτώβριος - Νοέμβριος - Δεκέμβριος 2002

Τιμή: 4,4 ευρώ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ
με τον Υπουργό Μεταφορών
και Επικοινωνιών, Χρίστο Βερελή

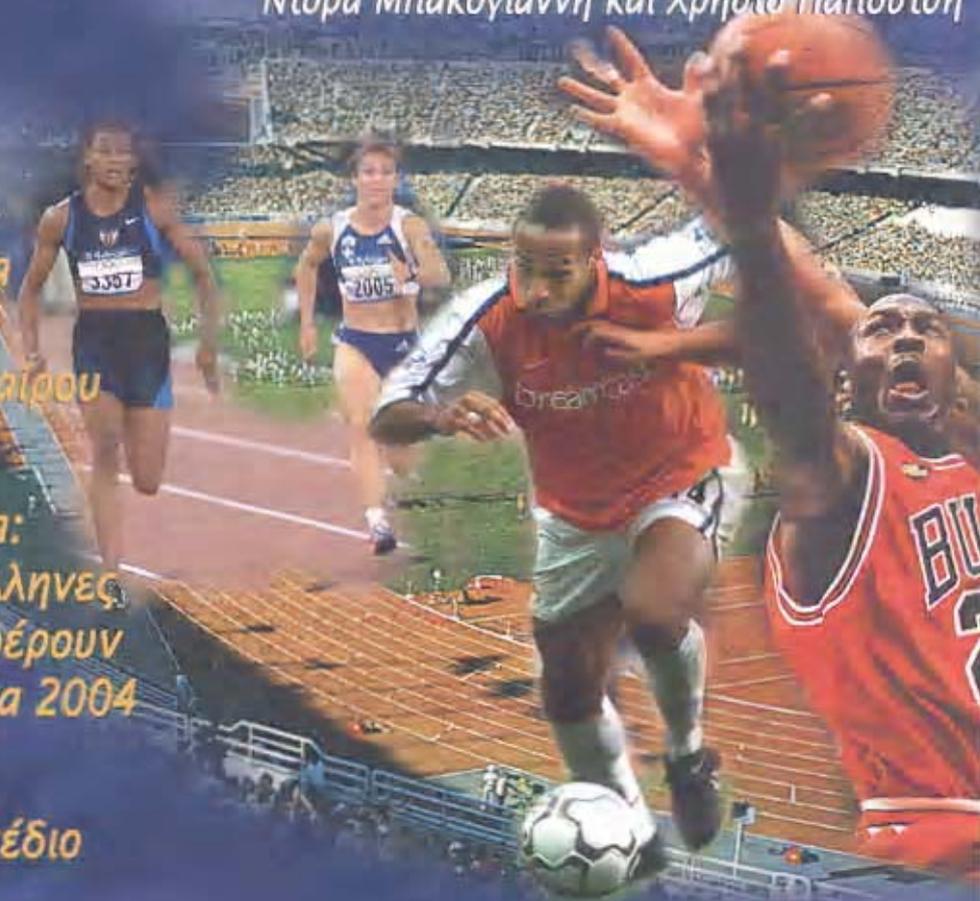
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ
με τους Υποψηφίους Δημάρχους του Δήμου Αθηναίων,
Ντόρα Μπακογιάννη και Χρήστο Παπουτσή

Αθλητική Επικαιρότητα
Τα Οικονομικά Προβλήματα
του Ελληνικού Ποδοσφαίρου

**Ανταγωνιστική Ισορροπία
και παρακολούθηση**
του νορβηγικού ποδοσφαίρου
του Morten Kringstad

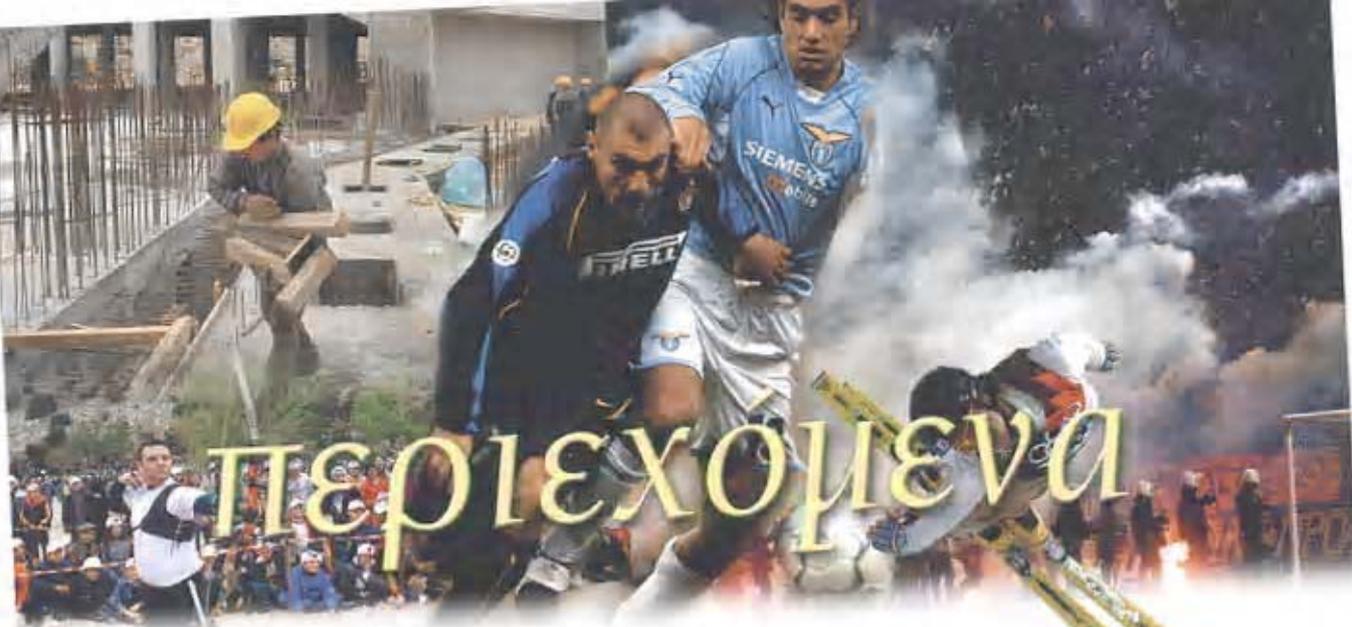
Κουλτούρα και ταυτότητα:
Φέρνοντας πίσω τους Έλληνες
της διασποράς να προσφέρουν
εθελοντικά για την Αθήνα 2004
του Γιώργου Καρλή

Το νέο Αθλητικό Νομοσχέδιο
του Γεράσιμου Κονιδάρη

ΕΥΔΑΠ

Φροντίδα ζωής για την Αττική.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Από τον Διευθυντή Έκδοσης	3
Αθλητική Επικαιρότητα.....	4
<i>Τα Οικονομικά Προβλήματα του Ελληνικού Ποδοσφαίρου</i>	
Συνέντευξη.....	6
<i>με τον Υπουργό Μεταφορών και Επικοινωνιών, κ. Χρήστο Βερελή</i>	
Συνέντευξη.....	10
<i>με τους Υποψηφίους Δημάρχους του Δήμου Αθηναίων, κα Ντόρα Μπακογιάννη και κ. Χρήστο Παπουτσιά</i>	
Επιστημονικό Άρθρο.....	15
<i>Ανταγωνιστική Ισορροπία και Παρακολούθηση του Νορβηγικού Ποδοσφαίρου του Morten Kringsstad</i>	
Επιστημονικό Άρθρο	26
<i>Κουλτούρα και Ταυτότητα: Φέρνοντας πίσω τους Έλληνες της Διασποράς να προσφέρουν εθελοντικά για την Αθήνα 2004 του Γιώργου Καρλή</i>	
Άρθρο Αθλητικής Πολιτικής	32
<i>Το Νέο Αθλητικό Νομοσχέδιο του Γεράσιμου Κονιδάρη</i>	
Επιστημονική Αθλητική Σκέψη	36
<i>Ο Ανταγωνισμός των Αθλητικών Ομάδων</i>	
Επιστημονικό Βιβλίο.....	38
<i>Διοίκηση Αθλητικών Οργανισμών</i>	
Αθλητισμός και Οικονομία	40
Αθλητισμός και Πολιτική.....	42
Νέα από την Αθήνα 2004	44
Ανακοινώσεις – Σύντομες ειδήσεις	46

Οικονομία Αθλητισμός

Τριμηνιαία Επιστημονική Επιθεώρηση
Αθλητικής Οικονομίας, Διοίκησης και Μάρκετινγκ
Υπό την Αιγίδα του Πανελληνίου Συνδέσμου
Αθλητικών Οικονομολόγων και Στελεχών (ΠΣΑΟΣ)
Τόμος 2ος - Τεύχος 4ο
Οκτώβριος - Νοέμβριος - Δεκέμβριος 2002
ISSN: 1109 - 236X

Ιδιοκτησία

Αθηναϊκό Ινστιτούτο Εκπαίδευσης και Έρευνας (ΑΘΙΝΕΕ).

Εκδότης

Δρ Γρηγόρης Θ. Παπανίκος

Διευθυντής Έκδοσης και Υπεύθυνος Ύλης

Δρ Γρηγόρης Θ. Παπανίκος

Συντακτική και Επιστημονική Επιτροπή

Δρ Δημήτρης Γοργαλιάνος, Καθηγητής, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
Δρ Ανδρέας Γιαννάκης, Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Κονέκτικατ, ΗΠΑ
Δρ Γιάννης Ευαγγελόπουλος, Ριτοσπορτ Α.Ε.
Δρ Γιώργος Καρλής, Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Οτάβας, Καναδάς
Δρ Νίκος Καρτακούλης, Διευθυντής Κυπριακής Ολυμπιακής Επιτροπής
Αθανάσιος Μπάλιος, π. Γενικός Διευθυντής, Γενική Γραμματεία Αθλητισμού
Δρ Βασίλειος Πατσουράτης, Καθηγητής Οικονομικών, Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Δρ Χρήστος Σακελλαρίου, Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Ναυάγκ, Σιγκαπούρης

Επιμέλεια Δοκιμών και Μεταφράσεις

Στεφανία - Μαρίνα Γιαννακάκη

Διανομή

Θωμάς Γ. Παπανίκος

Διαφήμιση

Ούρουλα Παπαϊωάννου

Στο τεύχος αυτό συνεργάστηκαν

Γιάννης Ευαγγελόπουλος, Λυδία Μασούρα, Ζωή Μπουτσιώλη

Καλλιτεχνική και Τυπογραφική Επιμέλεια

ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΛΟΦΩΛΙΑ Α.Ε.
Αμαρουσίου - Χαλανδρίου 39, Τηλ. 010 6172700

Επιτροπή Επιστημονικών Κριτών

Τα επιστημονικά άρθρα δημοσιεύονται στο Ο & Α, κατόπιν κρίσης, από δύο τουλάχιστον κριτές. Η επιστημονική επιτροπή κριτών του περιοδικού αποτελείται από καθηγητές και ερευνητές της Ελλάδας και του εξωτερικού. Την τελική ευθύνη δημοσίευσης των άρθρων έχει ο διευθυντής του περιοδικού.

Υποβολή Επιστημονικών Άρθρων

Τα άρθρα προς δημοσίευση θα πρέπει να υποβάλλονται σε δύο αντίτυπα και σε δίσκeta στον Δρ Γρηγόρη Θ. Παπανίκο, Πρόεδρο και Γενικό Διευθυντή, Αθηναϊκό Ινστιτούτο Εκπαίδευσης και Έρευνας, Σολωμού 12, 10683 Αθήνα (Τηλ.: 010 3834227, Φαξ 010 3847734, email: atiner@otenet.gr).

Συνδρομές:

Το Οικονομία και Αθλητισμός κυκλοφορεί 4 φορές τον χρόνο. Η ετήσια συνδρομή για βιβλιοθήκες, οργανισμούς και ιδρύματα είναι 35 ευρώ, για άτομα είναι 18 ευρώ και για φοιτητές 12 ευρώ.

Διαφημίσεις:

Πλήρης τιμοκατάλογος των καταχωρίσεων στο περιοδικό είναι διαθέσιμος για κάθε ενδιαφερόμενο.

Με το παρόν τεύχος ολοκληρώνεται ο δεύτερος τόμος του περιοδικού (συνολικά 8 τεύχη). Επειδή πολλοί αναγνώστες τηλεφωνούν για προηγούμενα τεύχη, θα θέλαμε να τους ενημερώσουμε ότι αυτά είναι διαθέσιμα στα γραφεία του περιοδικού.

Το μεγάλο θέμα που απασχολεί την ελληνική επικαιρότητα, πέρα από την τρομοκρατία, είναι η κρίση που μαστίζει τον ελληνικό επαγγελματικό αθλητισμό, ιδιαίτερα το ποδόσφαιρο, που θεωρείται η οικονομικά ατιμοπαχνή του ελληνικού αθλητισμού. Από τις στήλες του περιοδικού είχαμε προβλέψει την κρίση αυτή με μαθηματική ακρίβεια και είχαμε προτείνει ότι απαιτείται μια σοβαρή οικονομική ανάλυση των δυνατοτήτων που έχει το ελληνικό ποδόσφαιρο. Χαιρόμαστε που ο υπουργός Πολιτισμού προτείνει κάτι τέτοιο (βλέπε τη Στήλη Οικονομία και Αθλητισμός του παρόντος Τεύχους). Τα οικονομικά προβλήματα του ελληνικού ποδοσφαίρου αποτελούν το αντικείμενο της αθλητικής επικαιρότητας.

Στο σημερινό τεύχος φιλοξενούμε, κατ' εξαίρεση τρεις συνεντεύξεις πολιτικών προσώπων. Η πρώτη συνέντευξη είναι με τον υπουργό Μεταφορών και Επικοινωνιών κ. Χρήστο Βερελή. Ο κ. Βερελής

έχει επιφορτιστεί με το μεγάλο έργο της προετοιμασίας της Αθήνας, ενόψει των Ολυμπιακών Αγώνων, όσον αφορά στις υποδομές των μεταφορών και των επικοινωνιών. Όπως αναφέρει ο κ. υπουργός η Αθήνα του 2004 θα είναι μια πόλη, όπου θα συνυπάρχουν αρμονικά συνδυασμένα και συνεργάσιμα όλα τα μέσα μαζικής μεταφοράς, το μετρό, το τραμ, ο προαστιακός σιδηρόδρομος, τα λεωφορεία, ο ηλεκτρικός ασυκτός σιδηρόδρομος και τα τρόλεϊ. Τον Αύγουστο του 2004, η εικόνα του συστήματος μεταφορών της πόλης θα είναι ριζικά αναμορφωμένη σε σχέση με τη σημερινή.

Οι άλλες δύο είναι με την κα Ντόρα Μπακογιάννη και τον κ. Χρήστο Παπουτσιά, υποψηφίους δημάρχους για το Δήμο της Αθήνας. Ο Δήμος μπορεί να παίξει σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη του ερασιτεχνικού και επαγγελματικού αθλητισμού. Και οι δύο υποψήφιοι δήμαρχοι πιστεύουν ότι τα βασικά προβλήματα, όσον αφορά στις αθλητικές υποδομές του Δήμου Αθηναίων, είναι η έλλειψη τους και η έλλειψη πόρων και η ανεπάρκεια συντήρησής τους.

Επίσης, συμφωνούν πως οι μεγάλες ομάδες, όπως π.χ. ο Παναθηναϊκός, πρέπει να αποκτήσουν δικά τους γήπεδα ικανά να φιλοξενούν μεγάλους αγώνες.

Στη σειρά των επιστημονικών άρθρων φιλοξενούμε δύο άρθρα που αφορούν το ποδόσφαιρο και τους Εθελοντές για τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004. Και τα δύο άρθρα είναι πολύ επίκαιρα για την τρέχουσα ελληνική πραγματικότη-

τη νορβηγικού ποδοσφαίρου. Το άρθρο για τους εθελοντές αναφέρεται στους Έλληνες της διασποράς και καταλήγει σε προτάσεις προσέλκυσης αυτών της σημαντικής κατηγορίας των εθελοντών. Επίσης, στη στήλη Αθλητική Πολιτική, παρουσιάζεται κριτικά και από οικονομικής άποψης το νέο αθλητικό νομοσχέδιο.

Στην στήλη του Επιστημονικού Βιβλίου παρουσιάζεται ένα από τα πολλά βιβλία που έχει γράψει ο πατέρας του αθλητικού μάντζμεντ, ο καθηγητής Packianathan Chelladurai. Το βιβλίο που παρουσιάζεται στο σημερινό τεύχος εκδόθηκε για πρώτη φορά το 2001 και έχει ως θέμα τη Διοίκηση των Οργανισμών Αθλητισμού και Γυμναστικής Δραστηριότητας.

Στη στήλη της Επιστημονικής Αθλητικής Σκέψης παρουσιάζεται το πρόσφατο ειδικό αφιέρωμα του περιοδικού Journal of Sport Economics για την ανταγωνιστική ισορροπία στα επαγγελματικά πρωταθλήματα.

Τέλος, να υπενθυμίσω στους αναγνώστες του περιοδικού ότι όσοι κάνουν έρευνα στα οικονομικά, το μάντζμεντ και το μάρκετινγκ του αθλητισμού μπορούν να παρουσιάσουν τα ευρήματά τους στο 3ο Διεθνές Συνέδριο του Πανελληνίου Συνδέσμου Αθλητικών Οικονομολόγων και Στελεχών, που φέτος γίνεται στο Πάντειο Πανεπι-

Στο τεύχος Ιανουαρίου - Μαρτίου 2002, σε αυτήν εδώ τη στήλη, αναφερόμενοι στα δύο συνδρομητικά κανάλια γράφαμε επί λέξει: Το πρόβλημα είναι ότι, σε ιέτοιες περιπτώσεις δυοπωλίων, οι συνέπειες θα είναι καταστροφικές, αν οι δύο εταιρίες δεν συνεργαστούν ή δεν συγχωνευθούν. Δεν χρειάζεται κανείς να είναι καλός γνώστης τις οικονομικής επιστήμης για να προβλέψει ότι αυτή η κατάσταση, που επικρατεί τώρα με τα συνδρομητικά κανάλια, δεν μπορεί να επιβιώσει. Συναφής, φυσικά, με αυτήν τη θέση είναι και ο προβληματισμός που δημιουργείται, για το αν πραγματικά αξίζει τόσα πολλά χρήματα η τηλεοπτική κάλυψη των αγώνων του ελληνικού ποδοσφαιρικού πρωταθλήματος.

Εννέα μήνες αργότερα, η θέση αυτή επιβεβαιώθηκε κατά τον πιο δραματικό τρόπο. Όταν άσχετα, περί τα οικονομικά, άτομα, συμπεριλαμβανομένων και κρατοδιδαιτων επιχειρηματιών, κυρίως αυτών, ασχολούνται με αθλητικές επιχειρηματικές δραστηριότητες, τα αποτελέσματα είναι αναμενόμενα. Έχει δίκιο ο υπουργός Πο-

λιτισμού που ούτε λίγο ούτε πολύ δίνει μαθήματα επιχειρηματικής δεοντολογίας στους «επιχειρηματίες» προέδρους των ΠΑΕ. Οι επιχειρηματίες αναλαμβάνουν το επιχειρηματικό ρίσκο, που δεν καταλήγει πάντοτε σε κέρδη. Αγ σε περίπτωση ζημιών, ο κάθε επιχειρηματίας τις κάλυπτε με κρατικές επιχορηγήσεις, τότε δεν θα υπήρχε κανένα ρίσκο και την αποτυχία θα την πλήρωνε ο Έλληνας φορολογούμενος. Ετσι όλοι μπορούν να γίνουν επιχειρηματίες.

Η ανάλυση των αιτιών των οικονομικών προβλημάτων του ελληνικού ποδοσφαίρου μπορεί να γίνει πολύ απλά με μία αναφορά στο πολύ απλό οικονομικό υπόδειγμα της προσφοράς και ζήτησης. Η μελέτη που πρέπει να γίνει θα πρέπει να εξετάσει με πολύ μεγάλη προσοχή τη λανθάνουσα ζήτηση για το ελληνικό ποδόσφαιρο με όλα τα χαρακτηριστικά της. Η ζήτηση αυτή λαμβάνει πολλές μορφές και μπορεί να αξιοποιηθεί από τις ΠΑΕ κατάλληλα, για να μεγιστοποιηθούν τα οποιαδήποτε έσοδα. Αυτό θα επιτευχθεί με την εκκίνηση ενός μακρόπνοου στρατηγικού σχεδίου μάρκετινγκ, που φυσικά απαιτεί μία επιστημονικά τεκμηριωμένη

έρευνα αγοράς. Όλα αυτά προϋποθέτουν επίκαιρη και αξιόπιστη βάση δεδομένων και πληροφοριών, που αυτήν τη στιγμή κανείς δεν διαθέτει: ΕΠΟ, ΕΠΑΕ, ΙΤΑ.

Θα πρέπει να γίνεις σαφές ότι οι καιναλωτές (ζήτηση) του ελληνικού ποδοσφαιρικού θεάματος δεν είναι μία ομοιογενής μάζα που αγοράζουν με τον ίδιο περίπου τρόπο, όπως αγοράζουν στις υπεραγορές τροφίμων. Το κόστος παρακολούθησης ενός ποδοσφαιρικού αγώνα, συμπεριλαμβανομένου και του κόστους του διαθέσιμου χρόνου, διαφέρει σημαντικά από φιλάθλο σε φιλάθλο. Η διαφοροποίηση αυτή εξηγεί γιατί μερικοί προτιμούν να βλέπουν αγώνες στην τηλεόραση και άλλοι να πηγαίνουν στο γήπεδο. Επίσης, η διαφοροποίηση αυτή εξηγεί γιατί μερικοί βλέπουν συγκεκριμένους αγώνες, είτε στο γήπεδο είτε στην τηλεόραση. Γιατί η ζήτηση για τους ευρωπαϊκούς αγώνες είναι πολύ μεγαλύτερη από τους αγώνες του ελληνικού πρωταθλήματος; Γιατί σε άλλα πρωταθλήματα, κυρίως των ΗΠΑ, όλα τα εισιτήρια προπωλούνται με τη μορφή των διαρκείας και αποτελούν πολύ σημαντικά πηγή εσόδων, ενώ στην Ελλάδα δεν τα αγοράζει κανένας; Γιατί τα τηλεοπτικά έσοδα είναι ανάλογα των εισιτηρίων που κόβει μια ομάδα;

Η ανάλυση της ζήτησης, λανθάνουσας και πραγματοποιηθείσας, μπορεί να δώσει απαντήσεις στα ερωτήματα αυτά. Επίσης, θα καταδείξει και το η επίπεδο ποδοσφαίρου μπορούμε από οικονομικής άποψης να αντέξουμε, κάτι που απαιτεί επενδύσεις σε αθλη-

Αν η παρακολούθηση στο γήπεδο δεν αποτελέσει μία βασική πηγή εσόδων για τις ΠΑΕ, τότε το προϊόν που λέγεται ποδόσφαιρο δεν αξίζει να προσφέρεται, τουλάχιστον σε αυτή την έκταση.

Τα οικονομικά προβλήματα του ελληνικού ποδοσφαίρου

τικές και μη αθλητικές υποδομές για να μπορεί να προσφερθεί η απαιτούμενη ποιότητα του ποδοσφαιρικού θεάματος.

Η προσφορά του αθλητικού θεάματος είναι συνάρτηση πολλών παραγόντων κυρίως όμως εξαρτάται από την ποιότητα των παικτών, των γηπεδικών και μη γηπεδικών εγκαταστάσεων, καθώς και της επαγγελματικής οργάνωσης του πρωταθλήματος. Όλα αυτά κοστίζουν και κάποιος πρέπει να τα πληρώσει, δηλαδή να πραγματοποιήσει τις απαραίτητες επενδύσεις. Είναι πολύ πιθανό ότι όλο αυτό το κόστος, με τον έναν ή τον άλλο τρόπο, θα το επιφορτισθεί η Πολιτεία, δηλαδή ο Έλληνας φορολογούμενος, ασχέτως αν ενδιαφέρεται για το ποδόσφαιρο ή γενικότερα για τον αθλητισμό.

Και τα πρώτα δείγματα δεν είναι ενθαρρυντικά. Ο υπουργός στην ίδια συνέντευξη, που απέκλεισε κάθε οικονομική ενίσχυση των ΠΑΕ, λόγω της απώλειας των εσόδων τους από τα τηλεοπτικά δικαιώματα, ανακοίνωσε ότι θα ενισχύσει τις ομάδες για την εξεύρεση μόνιμης στέγης, κυρίως για τον Παναθηναϊκό και Ολυμπιακό. Ανάλογες ενισχύσεις έχουν γίνει και στο παρελθόν για άλλες ποδοσφαιρικές και μη ποδοσφαιρι-

κές και τα τμήματα υποδομών, ενόψει και των Ολυμπιακών Αγώνων.

Το ζήτημα του γηπέδου, αν δεν εξετασθούν όλες οι οικονομικές τους πιεσές, θα καταλήξει να γίνει ένα μεγάλο οικονομικό βάρος για την Πολιτεία. Ακόμη και στις ΗΠΑ, τα γήπεδα κτίζονται και συντηρούνται με χρήματα των φορολογούμενων. Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν θα πρέπει να γίνει μία πολύ προσεκτική ανάλυση κόστους-οφέλους για το τι γήπεδα χρειάζονται αυτές οι ομάδες και κυρίως για το ποιος θα πληρώσει το κόστος συντήρησής τους. Αν η Πολιτεία πληρώνει για τη συντήρηση του γηπέδου, τότε αυτό αποτελεί οικονομική ενίσχυση για τις ΠΑΕ.

Η ενίσχυση των τμημάτων υποδομής είναι και αυτή μία οικονομική ενίσχυση των ΠΑΕ, διότι τα talέντα που ανιχνεύονται και αναπτύσσονται από αυτήν τη διαδικασία καταλήγουν στις ΠΑΕ και μάλιστα τα καλύτερα στις μεγάλες ΠΑΕ, χωρίς η Πολιτεία (βλέπε Έλληνας φορολογούμενος) να εισπράττει τίποτε από αυτήν του τη δαπάνη – επένδυση.

Η παραπάνω ανάλυση καταδεικνύει και τις βασικές αιτίες των πι-

ζει το ελληνικό ποδόσφαιρο. Πρώτον, η ζήτηση για το ελληνικό ποδόσφαιρο δεν φαίνεται να ανταποκρίνεται στα οικονομικά μεγέθη των ΠΑΕ. Η αγορά φαίνεται να είναι μικρή. Χρειάζεται, όμως, ανάλυση για να καταδειχθεί το μέγεθος αυτής της αγοράς. Αν η παρακολούθηση στο γήπεδο δεν αποτελέσει μία βασική πηγή εσόδων για τις ΠΑΕ, τότε το προϊόν που λέγεται ποδόσφαιρο δεν αξίζει να προσφέρεται, τουλάχιστον σε αυτή την έκταση. Δεύτερον, η παραγωγή του ποδοσφαιρικού θεάματος σιτηρίζεται σε χρήματα του δημοσίου και η κρατική του εξάρτηση θα το καθιστά συνεχώς προβληματικό. Όταν το κράτος πληρώνει για την κατασκευή και συντήρηση των γηπεδικών εγκαταστάσεων και, επίσης, πληρώνει για την ανάπτυξη των ταλέντων, το ποδόσφαιρο θα υπερ-προσφέρεται. Τρίτον, τα τηλεοπτικά έσοδα δεν μπορεί να είναι ανεξάρτητα από το μέγεθος της αγοράς του ποδοσφαιρικού θεάματος. Η παρακολούθηση στο γήπεδο μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως ένας καλός δείκτης της τηλεοπτικής ζήτησης των αγώνων. Συνεπώς, βιώσιμα τηλεοπτικά δικαιώματα είναι εκείνα που είναι ανάλογα των εισπράξεων από τα εισιτήρια. Ομάδες που κόβουν πολλά εισιτήρια μπορούν να απαιτήσουν και μεγάλες απο-

Ποιος είναι ο ρόλος αλλά και το πλέγμα των δραστηριοτήτων του υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών στην πραγματικό σπουδαία προσπάθεια της Ελλάδας για τη διοργάνωση των σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 στην Αθήνα;

Ο τομέας των Μεταφορών και των Επικοινωνιών κατέχει, αναμφίβολα, έναν πρωταγωνιστικό ρόλο στη μεγάλη εθνική προσπάθεια για την άριστη και επιτυχή διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων. Ο ρόλος αυτός, μάλιστα, παρου-

σιάζει την ίδια ένταση, τόσο στη σημερινή φάση της προετοιμασίας, όσο και κατά τη χρονική διάρκεια διεξαγωγής των Αγώνων τον Αύγουστο του 2004.

Στη σημερινή φάση προετοιμασίας το υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών εποπτεύει την κατασκευή δύο μεγάλων συγκοινωνιακών έργων, του σύγχρονου τραμ και του προαστιακού σιδηρόδρομου, αντικαθιστά και εκσυγχρονίζει τον στόλο των λεωφορείων, των τρόλεϊ και του ηλεκτρικού σιδηρόδρομου και αναβαθμίζει αρχιτεκτονικά και λειτουργικά τους σταθμούς μετεπιβίβασης, τα αμαξοστάσια και τις στάσεις όλων των μεταφορικών μέσων.

Παράλληλα με την κατασκευή και τον εκσυγχρονισμό των υποδομών, αξιοποιούμε όλες τις δυνατότητες των νέων τεχνολογιών της Πληροφορικής, των Επικοινωνιών και της Τηλεματικής, προσφέροντας, κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων, υψηλού επιπέ-

δου υπηρεσίες στους αθλητές και στους ξένους και Έλληνες επισκέπτες. Η αξιοπιστία, ο αυτοματισμός των παρεχόμενων υπηρεσιών και η άμεση ηλεκτρονική πληροφόρηση θα είναι τα βασικά λειτουργικά χαρακτηριστικά του νέου μεταφορικού συστήματος στην Αθήνα του 2004. Το σύστημα μεταφορών θα παρουσιάζεται απόλυτα φιλικό και λειτουργικό σε κάθε χρήστη, όπως ακριβώς συμβαίνει σήμερα με τις μεγάλες σύγχρονες μεγαλουπόλεις της Ευρώπης.

Τέλος, ένα σύγχρονο και ασφαλές τηλεπικοινωνιακό δίκτυο, σε συνδυασμό με την τροχιοδρόμηση, για πρώτη φορά στην ιστορία της χώρας του ελληνικού δορυφόρου (Hellas - Sat), θα αποτελέσει τη βάση για την έγκαιρη και ποιοτικά μετάδοση των ίδιων των αγώνων αλλά και μηνυμάτων του ελληνικού ολυμπιακού πνεύματος, των αξιών της πολιτιστικής παράδοσης και της σύγχρονης και ισχυρής εικόνας της χώρας, σε κάθε γωνιά του πλανήτη.

Η Αθήνα του 2004 θα είναι μια πόλη, όπου θα συνυπάρχουν αρμονικά συνδυσασμένα και συνεργάσιμα όλα τα μέσα μαζικής μεταφοράς, το μετρό, το τραμ, ο προαστιακός σιδηρόδρομος, τα λεωφορεία, ο ηλεκτρικός αστικός σιδηρόδρομος και τα τρόλεϊ.

Χρίστος Βερελής

Υπουργός Μεταφορών και Επικοινωνιών

Πιστεύω πως με το σύνολο των παρεμβάσεων του το υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών θα συνεισφέρει καθοριστικά στην αναβάθμιση αυτού που ονομάζουμε Πολιτισμός της Καθημερινότητας, δηλαδή του άμεσου και καθημερινού πολιτισμού που γίνεται αντιληπτός στους κατοίκους και επισκέπτες μιας πόλης, σε κάθε στιγμή της δραστηριότητάς τους.

Ποιές είναι οι αλλαγές που θα υπάρξουν στο δημόσιο σύστημα μεταφορών κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004;

Η Αθήνα του 2004 θα είναι μια πόλη, όπου θα συνυπάρχουν αρμονικά συνδυσασμένα και συνεργάσιμα όλα τα μέσα μαζικής μεταφοράς, το μετρό, το τραμ, ο προαστιακός σιδηρόδρομος, τα λεωφορεία, ο ηλεκτρικός αστικός σιδηρόδρομος και τα τρόλεϊ. Τον Αύγουστο του 2004 η εικόνα του συστήματος μεταφορών της πόλης θα είναι ριζικά αναμορφωμένη σε σχέση με τη σημερινή.

Και αυτό γιατί η ολοκλήρωση του σύγχρονου τραμ και του προαστιακού σιδηρόδρομου και ο αναεωμένος ηλεκτρικός σιδηρόδρομος, σε συνδυασμό με τις γραμμές του μετρό και τις επεκτάσεις του, θα συγκροτήσουν για

πρώτη φορά στην Αθήνα ένα ενιαίο, αλληλοσυμπληρούμενο και ολοκληρωμένο δίκτυο μέσω σταθερής τροχιάς, που θα είναι ικανό να απορροφήσει το μεγαλύτερο τμήμα των καθημερινών μετακινήσεων και να ανταγωνιστεί ευθέως τη χρήση του Ι.Χ. αυτοκινήτου.

Πάνω σε αυτό το πανίσχυρο δίκτυο μέσω σταθερής τροχιάς, αρθρώνεται συμπληρωματικά το δίκτυο των λεωφορειακών γραμμών με πυκνές στάσεις και 100 χιλιόμετρα αποκλειστικών λεωφορειολωρίδων και τα ηλεκτροκίνητα τρόλεϊ με σύγχρονο τροχαίο υλικό και υποδομή. Επίσης, θα ήταν παράλειψη να μην αναφερθεί πως υψηλότερη δυνατότητα εξυπηρέτησης θα μπορούν να παρέχουν και τα ταξί, που αντιμετωπίζονται από τους επόμενους μήνες με ένα νέο θεσμικό πλαίσιο, το οποίο προσφέρει κίνητρα για την ανανέωση του στόλου, τη σύσταση οργανωμένων εταιριών και τον εκσυγχρονισμό της λειτουργίας τους.

Αυτό το σύγχρονο πλέγμα Δημοσίων Συγκοινωνιών αποτελεί την πιο δυναμική και πειστική λύση απέναντι στα έντονα κυκλοφοριακά προβλήματα της Αθήνας και στην ανεξέλεγκτη χρήση των Ι.Χ. αυτοκινήτων, ανάγοντας τον δρόμο για την εκκλιάρωση των βασικών

στόχων της πολιτικής μας. Η πολιτική αυτή περιλαμβάνει τρεις σημαντικούς άξονες: σταδιακή μείωση της χρήσης του Ι.Χ. αυτοκινήτου, οριστική συγκοινωνιακή περιβαλλοντικά αναβάθμιση της πόλης και απόδοση στις επόμενες γενιές μιας πόλης με κοινωνικά και περιβαλλοντικά συνολικά και με υψηλά πρότυπα ποιότητας ζωής.

Θα ήθελα να τονίσω ακόμη πως, σε λειτουργικό επίπεδο, η ολοκλήρωση τα μεγάλων έργων υποδομής συμπληρώνεται με σειρά παρεμβάσεων που κινούνται στο πλαίσιο των νέων τεχνολογικών εφαρμογών. Η εποικία του ενιαίου δικτύου μεταφορών θα γίνεται με μοντέρνα συστήματα τηλεδιοίκησης, ενώ οι επισκέπτες των Ολυμπιακών Αγώνων θα έχουν στη διάθεσή τους εκτεταμένα συστήματα ηλεκτρονικής πληροφόρησης εντός και εκτός του δικτύου και μεγάλη ευελιξία χρήσης των μεταφορικών μέσων με ηλεκτρονικές κάρτες και εισιτήρια.

Θα πρέπει να τονιστεί βέβαια πως κατά τη διάρκεια διεξαγωγής των Ολυμπιακών Αγώνων, οφείλουμε να αντιμετωπίσουμε τις αυξημένες και ιδιαίτερες ανάγκες, με επιχειρησιακά σχέδια που βρίσκονται σε εξέλιξη αυτήν την περίοδο.

Τι ακριβώς περιλαμβάνουν τα Επιχειρησιακά Σχέδια Ολυμπιακών Μεταφορών και πως πιστεύετε ότι θα βοηθήσουν στην επιτυχημένη και χωρίς ταλαιπωρία μεταφορά των μελών της Ολυμπιακής Οικογένειας, των επισκεπτών των αγώνων αλλά και των Αθηναίων;

Το υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών, μέσω των εποπτευόμενων Οργανισμών του και σε σταθερά συνεργασία με την Οργανωτική Επιτροπή των Ολυμπιακών Αγώνων, καταρτίζει αυτήν τη στιγμή εξειδικευμένα επιχειρησιακά σχέδια σε κάθε επιμέρους θεματική ενότητα, με στόχο τη μεγιστοποίηση του βαθμού απόδοσης και συντονισμού όλων των εμπλεκόμενων φορέων. Στα επιχειρησιακά σχέδια περιλαμβάνονται ειδικές προβλέψεις και έκτακτες παρεμβάσεις, ώστε να αντιμετωπιστεί με επιτυχία η αυξημένη ζήτηση, που θα εμφανιστεί έντονη και πιεστική σε συγκεκριμένα σημεία και διαδρομές καθώς και σε προσδιορισμένες χρονικές περιόδους. Με άλλα λόγια, στις προβλέψεις θα περιλαμβάνονται ειδικές ολυμπιακές διαδρομές, έκτακτες δρομολογήσεις του τραμ και του προαστιακού σιδηρόδρομου, καθώς και πιθανή

Έχει ενδιαφέρον να αναφέρω πως κάθε επιμέρους επιχειρησιακό σχέδιο στον τομέα των μεταφορών απαντάει με λεπτομέρεια σε δέκα κρίσιμα στοιχεία που έχουν προσδιοριστεί με ακρίβεια από σήμερα και καλύπτουν το συνολικό πεδίο της επιχειρησιακής ετοιμότητάς μας. Συγκεκριμένα, αναφέρω την ετοιμότητα του τροχαίου υλικού και του αντίστοιχου ανθρώπινου δυναμικού, τον προσδιορισμό των λειτουργικών χαρακτηριστικών του Ολυμπιακού δικτύου και των αναγκαίων μέτρων προτεραιότητας, την εξασφάλιση της ασφάλειας και των πιθανών έκτακτων αναγκών, τον ειδικό οικονομικό σχεδιασμό και την επικοινωνία και πληροφόρηση προς το κοινό και τέλος τη διαχείριση του πλήθους, δηλαδή της μαζικής ζήτησης εξυπηρέτησης που θα εμφανιστεί σε συγκεκριμένα χρονικά διαστήματα αιχμής σε συνδυασμό με τις ειδικές απαιτήσεις διοίκησης ενός τέτοιου συστήματος.

Είναι προφανές πως η ποιότητα των μετακινήσεων των αθλητών και των θεατών αποτελεί μία από τις κρίσιμότερες παραμέτρους που θα επηρεάσουν καθοριστικά τη συνολική οργανωτική επιτυχία της διοργάνωσης, όπως συνέβη και με τους Ολυμπιακούς Αγώνες άλλων χωρών.

σιδηρόδρομου στην Αττική πιστεύετε πως πρόκειται αποκλειστικά για Ολυμπιακά Έργα ή για έργα που είναι απαραίτητα σε μια περιοχή 5 εκατομμυρίων κατοίκων, όπως είναι η Αττική; Κατά πόσο θα βελτιώσουν την ποιότητα ζωής των Αθηναίων πολιτών;

Το τραμ και προαστιακός σιδηρόδρομος, όπως και το σύνολο των έργων και παρεμβάσεων από την πλευρά του υπουργείου μας, υπακούουν σε μια διπλή ανάγκη, σε έναν διπλό στόχο. Από τη μια να ανταποκριθούμε με υψηλές προδιαγραφές στις ανάγκες των Ολυμπιακών Αγώνων και από την άλλη να δημιουργήσουμε στην ευρύτερη περιοχή της Αθήνας και της Αττικής, εκείνες τις υποδομές που θα εξασφαλίσουν συνθήκες ενός βιώσιμου και άειφόρου μέλλοντος. Θέλω να πιστεύω πως το 2004 θα είναι η απαρχή μιας νέας εποχής, όπου θα έχουν τεθεί τα θεμέλια για να ασκήσουμε συντονισμένη περιβαλλοντική και συγκοινωνιακή πολιτική, με σεβασμό στον πολίτη και στην ποιότητα ζωής του.

Το τραμ, σχεδιασμένο σε επίγεια γραμμές, θα εξυπηρετήσει, συνεργαζόμενο με το μετρό, το κέντρο και τα νότια προάστια, και θα δώσει την ευκαιρία εκτός από την ταχεία και αξιόπιστη εξυπηρέτηση των κατοίκων, να υλοποιηθούν εκτεταμένες και πρότυπες αστικές αναπλάσεις σε όλο το μήκος της γραμμικής ζώνης του. Η τελική εικόνα και λειτουργία αυτού έργου είναι σίγουρος πως θα δράσει πιλοτικά για αντίστοιχα έργα και σε άλλες ελληνικές πόλεις.

Ο προαστιακός σιδηρόδρομος, κινούμενος σε ένα νέο σιδηροδρομικό δίκτυο με ηλεκτροκίνηση με

Οι Έλληνες αθλητές, με την άμιλλα που θα επιδείξουν και τις επιτυχίες τους, θα αποτελέσουν τους καλύτερους πρεσβευτές για τη διαφήμιση της χώρας και των Ολυμπιακών αγώνων.

δεσης του αεροδρομίου με την πόλη, ενώ παράλληλα αναζωογονεί την κινητικότητα και δραστηριότητα των ανθρώπων στις περιστατικές περιοχές γύρω από την Αθήνα. Ο προαστιακός σιδηρόδρομος εκτός από το αεροδρόμιο «Ελευθέριος Βενιζέλος» θα εξυπηρετήσει με κύριες συνδέσεις τη Χαλκίδα, την Κόρινθο, το Κιάτο και το Λουτράκι.

Θα ήθελα, συνοψίζοντας, να τονίσω πως ο βασικός στόχος μας, μέσω της κατασκευής όλων αυτών των έργων, είναι να αυξήσουμε κατακόρυφα τη χρήση των μέσων μαζικής μεταφοράς, που σήμερα βρίσκεται στο χαμηλό επίπεδο του 30% περίπου.

Εάν η χρήση φθάσει στα επίπεδα του 50%, όπως συμβαίνει σε πολλές ευρωπαϊκές μεγαλουπόλεις, καταλαβαίνετε πως θα έχει αντιμετωπιστεί σε ένα μεγάλο βαθμό το κυκλοφοριακό πρόβλημα και οι συνακόλουθες αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις, δηλαδή η ρύπανση της ατμόσφαιρας, τα επίπεδα θορύβου, η οπτική και αισθητική όχληση που προκαλείται από τα αυτοκίνητα και τα τροχαία ατυχήματα.

Τέλος, μια τέτοιους είδους εξέλιξη θα επιτρέψει στην Πολιτεία και στην Τοπική Αυτοδιοίκηση να σχεδιάσει έργα ανάπλασης και αναβάθμισης του οδικού δικτύου με κύρια προτεραιότητα την εξυπηρέτηση του πεζού, των ατόμων με ειδικές ανάγκες και της ποδηλατοκίνησης. Τα έργα αυτά παρότι τοπικές κλίμακας καθορίζουν σε πολύ μεγάλο βαθμό την παρεχόμενη ποιότητα ζωής στον πολίτη και λόγω των εγγενών αδυναμιών και της έλλειψης των μεγάλων έργων υποδομής στο παρελθόν δεν

Αυτές τις ημέρες επιχορηγήθηκαν 4 Έλληνες πρωταθλητές από 4 οργανισμούς που εισηγούνται από το υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών για τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004. Ποιες άλλες πρωτοβουλίες έχει σκοπό να αναλάβει το υπουργείο σας;

Μου δίνετε τη δυνατότητα να αναφερθώ σε μια εξαιρετικά σημαντική πρωτοβουλία του υπουργείου μας. Το 2004 δεν θα μειρηθούν μόνο οι υποδομές, οι οργανωτικές προσπάθειες και οι επιτυχίες. Πάνω απ' όλα θα μειρηθεί η Ελλάδα και η νεολαία, η οποία θα πάρει μέρος στα αθλήματα. Οι διάφορες χώρες που έχουν διοργανώσει μέχρι τώρα Ολυμπιακούς Αγώνες δεν είχαν την ελληνική προνομία,

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2004 επιστρέφουν στο τόπο τους, στον τόπο όπου έλαμψαν οι δημοκρατικοί θεσμοί και ο ανθρωποκεντρικός πολιτισμός και που σήμερα μπορεί να εκτιμήσει όλα εκείνα τα σύγχρονα μηνύματα που επιβάλλει η οικονομική παγκόσμια πραγματικότητα.

Θεωρώ αυτονόητη λοιπόν, την ενεργό υποστήριξη και συμπαράσταση των Ελλήνων πρωταθλητών, των ανθρώπων δηλαδή που σήμερα εργάζονται επίμονα και σκληρά σε καθημερινό επίπεδο, και αύριο θα επαναφέρουν τις αξίες του ελληνικού πολιτισμού και την επιτυχία της ελληνικής διοργάνωσης σε ολόκληρο τον κόσμο.

Οι Έλληνες αθλητές, με την άμιλλα

καλύτερους πρεσβευτές για τη διαφήμιση της χώρας και των Ολυμπιακών αγώνων. Μέχρι σήμερα μέσω των εμποτευόμενων οργανισμών του υπουργείου (ΕΘΕΛ, ΑΜΕΛ, ΗΛΠΑΠ, ΗΣΑΠ και τον Οργανισμό Σιδηροδρόμων Ελλάδας (ΟΣΕ) υποστηρίζουμε υλικά και ηθικά συνολικά 7 Ολυμπιονίκες και πρωταθλητές μας. Είναι η Στέλλα Τσικούνα, η Πόπη Ουζούνη, ο Αλέξανδρος Παπαδημητρίου, ο Χρίστος Πολυχρονίου, ο Αριστοτέλης Γκαβέλας, ο Βασίλης Σέγκος και ο Θόδωρος Ζάχος. Η προσπάθεια αυτή θα συνεχιστεί, καθώς πιστεύω ακόμη πως, μέσω των καταξιωμένων και κυρίως στη νεολαία πρωταθλητών μας, μπορούμε να προσδώσουμε ελκυστικότητα και αίγλη στα νέα μέσα μαζικής μεταφοράς.

Οι δημόσιες συγκοινωνίες πρέπει να αγκαλιαστούν από τους πολίτες και κυρίως από τους νέους. Η βαθμιά χρησιμοποίησή τους σχετίζεται εκτός από την ελκυστικότητα των ιδίων των υποδομών, και στα κοινωνικά πρότυπα που διαμορφώνονται σε κάθε εποχή. Είναι γνωστό πως η επέλαση του ΙΧ αυτοκινήτου τις προηγούμενες δεκαετίες οφείλεται εκτός από την έλλειψη εναλλακτικών λύσεων και στην επίδειξη του ως στοιχείου κοινωνικής καταξίωσης και γοήτρου.

Η νέα άποψη, που πρέπει να σπρίζουμε και που θα πρέπει να γίνει κτήμα της συλλογικής συνείδησης των πολιτών, είναι πως οφείλουμε να παραδώσουμε τις πόλεις και το αστικό περιβάλλον με ευθύνη και υψηλές προδια-

Ποια είναι τα σημαντικότερα προβλήματα του Δήμου Αθηναίων;

N.M.: Τα μεγαλύτερα προβλήματα του δήμου Αθηναίων, όπως τα διατύπωσαν οι ίδιοι οι Αθηναίοι στις εκδηλώσεις Ανοικτού Διαλόγου «Ακούμε - Καταγράφουμε», που διοργανώσαμε στις γειτονιές της Αθήνας, μοιράζοντας και σχετικά ερωτηματολόγια για την πιο οργανωμένη και ιεραρχημένη καταγραφή των αιτημάτων των κατοίκων τους, είναι η έλλειψη χώρων πρασίνου και ελεύθερων χώρων, το κυκλοφοριακό και η έλλειψη χώρων στάθμευσης, η καθαριότητα, το αίσθημα ανασφάλειας και το αίτημα για επαρκή αστυνόμευση καθώς και η έλλειψη αθλητικών χώρων.

πρασίνου και ελεύθερων χώρων, το κυκλοφοριακό και η ανασφάλεια είναι αυτήν τη στιγμή τα μεγαλύτερα.

Οι Αθηναίοι έχουμε κουραστεί να βλέπουμε τους δρόμους, τα πάρκα και τις γειτονιές βρώμικες, να μην υπάρχει ένας χώρος για να κάνουν έναν περίπατο οι οικογένειες ή να παίξουν τα παιδιά, να μην μπορούμε να κυκλοφορήσουμε ή να παρκάρουμε το αυτοκίνητό μας. Και όσο και αν, στο κέντρο της Αθήνας, έχουν γίνει αρκετές προσπάθειες να αναδειχθεί η εικόνα, η βιρίνα, θα έλεγα καλύτερα, της πόλης, ωστόσο οι γειτονιές παραμένουν εγκαταλελειμμένες από κάθε άποψη.

Όμως υπάρχουν και άλλα προβλήματα, που μπορεί να μοιάζουν «προβλήματα πολυτελείας», αλλά

Και εγνώ τη ρύπανση και τη μόλυνση του περιβάλλοντος της πόλης, που υπερβαίνει πλέον κάθε όριο, την έλλειψη κοινωνικής πολιτικής εκ μέρους του δήμου, την έλλειψη χώρων άθλησης, την ανεπαρκή αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών, τα υψηλά δημοτικά τέλη που πλήττουν την αθηναϊκή αγορά, την προβληματική εξυπηρέτηση των πολιτών από τις υπηρεσίες του δήμου, ακόμη και την έλλειψη της ουσιαστικής προβολής της πόλης στο εξωτερικό και την έλλειψη προετοιμασίας της αθηναϊκής κοινωνίας και οικονομίας για τους Ολυμπιακούς Αγώνες.

Η Αθήνα έχει μείνει σίασμη για πολλά χρόνια, σε πάρα πολλούς τομείς, και ο δήμος έχει χάσει πολλές και σημαντικές ευκαιρίες, τόσο σε επίπεδο διεκδίκησης αρμοδιοτήτων από την κεντρική διοίκηση, όσο και στο επίπεδο της αξιοποίησης των ευρωπαϊκών προγραμμάτων.

Ποιες είναι οι προτεραιότητές σας εφόσον εκλεγείτε δήμαρχος;

N.M.: Να φυτευτούν 10.000 μεγάλα δέντρα έως το 2004.

- Να ξαναδώσουμε ζωή στο πάρκα της Αθήνας, αποδίδοντας τα πίσω στους Αθηναίους στους οποίους ανήκουν, με τη δημιουργία θερινών θεάτρων και σινεμά, παιδικών χώρων αναψυχής, ποδηλατοδρόμων, διαδρομών άθλησης και φροντίζοντας να είναι επαρκώς φωτισμένα και να φυλάσσονται σε 24ωρη βάση.

- Να «αγοράσουμε» ελεύθερους χώρους στις γειτονιές, με τη δημιουργία του «Ταμείου Ελεύθερων Χώρων», που θα έχει έσοδα από δωρεές, τον δήμο και το κράτος.

- Να μπει τέλος στο δάσος των κεραιών (για κεντρική κεραιά σε κάθε ταράτσα), και να δοθεί χώμα

Ντόρα Μπακογιάννη Χρήστος Παπουτσής

Υποψήφιοι Δήμαρχοι του Δήμου Αθηναίων

μιουργία σχετικού ταμείου σε κάθε πολυκατοικία, ρυθμίσεις και κίνητρα για τη μείωση του κόστους.

- Να εφαρμοστούν ολοκληρωμένα προγράμματα ανακύκλωσης: Εξοικονόμηση ενέργειας, καθαρότερο περιβάλλον, πολιτισμός.

- Να δημιουργηθούν 4.000 νέες θέσεις στάθμευσης για αυτοκίνητα και 15.000 για δίκυκλα.

- Να έχουμε μεγαλύτερη ασφάλεια στη γειτονιά: 700 νέοι, καλά εκπαιδευμένοι δημοτικοί αστυνομικοί σε καθημερινές πεζές περιπολίες.

- Να ιδρυθεί «Πανεπιστήμιο δεύτερης ευκαιρίας», με αυτοχρηματοδότηση και έμφαση σε όσους θέλουν να επανακαθορίσουν την επαγγελματική τους πορεία, με κέντρο τις νέες τεχνολογίες και τα σύγχρονα γνωστικά πεδία.

- Να δοθούν ίσα δικαιώματα στην κοινωνική ζωή, με προγράμματα βοήθειας ηλικιωμένων στο σπίτι, μεταφοράς ατόμων με ειδικές ανάγκες με ειδικά διαμορφωμένα βαν και παροχής ιατρικής φροντίδας στις λέσχες φιλίας (λέσχες συνάντησης για τους ηλικιωμένους).

- Να στηριχθεί η εργαζόμενη μητέρα με τη λειτουργία ολοήμερων βρεφονηπιακών σταθμών.

- Να επιτευχθεί η άμεση εξυπηρέτηση των πολιτών μέσω γραφείων εξυπηρέτησης δημοτών, σε κάθε διαμέρισμα, του «Ηλεκτρονικού Δημαρχείου» και τις ηλεκτρονικές

ομού του «Συνήγορου του Δημότη».

- Να αξιοποιηθεί η ευκαιρία του 2004 για την οικονομική προοπτική της πόλης, με την ίδρυση και αποτελεσματική λειτουργία εταιρίας για τη διεθνή, πολιτιστική και τουριστική προβολή της Αθήνας.

- Να τεθεί η «έξυπνη τεχνολογία» στην υπηρεσία της τοπικής οικονομίας της Αθήνας: Καλωδίωση με οπτικές ίνες του επιχειρηματικού κέντρου της πόλης.

Χ.Π.: Η εικόνα αυτή της στασιμότητας, η πραγματικότητα της αιολίας του Δήμου και των χαμένων ευκαιριών πρέπει να αλλάξουν άμεσα. Εμείς είμαστε αποφασισμένοι να εισαγάγουμε μια τελείως νέα αντίληψη στη διαχείριση των πραγμάτων του δήμου, μια αντίληψη σύγχρονη, προοδευτική, δυναμική.

Για τον σκοπό αυτό διαθέτουμε ένα πρόγραμμα πολύ αναλυτικό και πολύ λεπτομερές, το οποίο καταρτίστηκε από περισσότερους από 150 επιστήμονες, επαγγελματίες, τεχνοκράτες και καταξιωμένα πολιτικά και κοινωνικά στελέχη, με πολλή προσοχή και πολύ μεράκι και αγάπη για την πόλη.

Προτεραιότητά μας θα είναι η άμεση αντιμετώπιση των επείγοντων προβλημάτων της Αθήνας, με πρωτότυπες και αποτελεσματικές μεθόδους.

αφορά την καθαριότητα, ότι σχεδιάζουμε ένα σύστημα ολοκληρωμένης διαχείρισης απορριμμάτων και προτείνουμε τη βύθιση των κάδων στο κέντρο της Αθήνας και τη δημιουργία αγωγών αναρρόφησης, τη δημιουργία ειδικών κοινόχρηστων χώρων για κάδους σκουπιδιών σε νεοανεγειρόμενα κτίρια, αλλά και ένα συγκεκριμένο σύστημα ανακύκλωσης που θα ξεκινά υποχρεωτικά από τις υπηρεσίες του δήμου και στο οποίο θα συμμετέχουν ενεργά όλοι οι πολίτες. Όσον αφορά το πράσινο, θα προχωρήσουμε στη δημιουργία ενός δικτύου πρασίνων διαδρομών σε ολόκληρη την Αθήνα, σε κάθε γειτονιά, ανανεώνοντας και συντηρώντας σωστά όλους τους υπάρχοντες χώρους πρασίνου και δημιουργώντας νέους παντού, σε μικρές πλατείες, κατά μήκος των δρόμων ή των πεζοδρομίων – με προσοχή, ώστε να μην εμποδίζεται η κυκλοφορία των πεζών – αλλά και στους ακάλυπτους χώρους των πολυκατοικιών, στα μπαλκόνια και στις ταράτσες, παρέχοντας τα κατάλληλα κίνητρα στους πολίτες, ώστε σύντομα να αντικαταστήσουμε το δάσος των κεραιών με πράσινο.

Παράλληλα όμως, ο Δήμος θα διεκδικήσει από την Κυβέρνηση την αρμοδιότητα για τη διαχείριση και αξιοποίηση όλων των χώρων πρασίνου που υπάρχουν στην

N.M.: Πεποιθήση του συνδυασμού «Αθήνα αύριο» είναι ότι τα αθηναϊκά σωματεία αλλά και οι Αθηναίοι πολίτες, οι οποίοι επιθυμούν να αθληθούν, θα πρέπει να διαθέτουν χώρους και γήπεδα σωστά συντηρημένα, τα οποία να πληρούν όλες τις προϋποθέσεις ασφαλούς άθλησης.

δίο του Αρεως, ο Εθνικός Κήπος, κ.λπ.

Για το κυκλοφοριακό, η παρέμβασή μας θα αποσκοπεί κυρίως στην αναβάθμιση των αστικών συγκοινωνιών, με τη δημιουργία νέων γραμμών μίνι-λεωφορείων που θα συνδέουν τα Δημοτικά Διαμερίσματα μεταξύ τους, με τους σταθμούς του μετρό και του τραμ και με το κέντρο και που θα λειτουργούν με φυσικό αέριο.

Διεκδικούμε, επίσης, άμεσα από την Κυβέρνηση την επέκταση της γραμμής του μετρό προς την Κυψέλη και τα Δικαστήρια και του τραμ προς Κυψέλη-Πατήσια και Γουδί. Παράλληλα, με την εφαρμογή των νέων τεχνολογιών και την αποκέντρωση των Δημοτικών Υπηρεσιών σε κάθε Διαμέρισμα, είναι βέβαιο ότι το κέντρο της Αθήνας θα απαλλαγεί από ένα μεγάλο μέρος της κίνησης.

Τέλος, όσον αφορά την ασφάλεια, οι παρεμβάσεις μας θα είναι άμεσες: με τον φωτισμό όλων των δρόμων και των πάρκων σε κάθε γειτονιά, τον δεκαπλασιασμό της δύναμης της Δημοτικής Αστυνομίας και την αποκέντρωσή της σε κάθε Δημοτικό Διαμέρισμα, αλλά και με την άμεση συγκρότηση των Συμβουλίων Πρόληψης της Εγκληματικότητας σε κάθε Διαμέρισμα, θα καταφέρουμε να κάνουμε τους πολίτες να αισθάνονται και πάλι ασφαλείς στην πόλη τους.

Αλλά και για όλα τα άλλα προβλήματα, προτείνουμε λύσεις συγκεκριμένες και ρεαλιστικές, όμως συγχρόνως γεμάτες φαντασία και όραμα, ώστε να καταφέρουμε να κάνουμε την πόλη μας ανθρώπινη, καθαρή, ανοιχτή και ασφαλή, όπως πρέπει να είναι κάθε μεγάλη

Ποια είναι τα βασικά προβλήματα, όσον αφορά τις αθλητικές υποδομές του Δήμου Αθηναίων;

N.M.: Η έλλειψή τους, καθώς και η έλλειψη πόρων για τη συντήρηση και τον εκσυγχρονισμό ακόμη και αυτών που ήδη υπάρχουν. Στον δήμο της Αθήνας το κεντρικό κράτος αποφάσισε να μην κάνει καμία επένδυση σε αθλητικές υποδομές, ούτε στα χρόνια που προηγήθηκαν ούτε στο πλαίσιο της Ολυμπιακής Προετοιμασίας, με την εξαίρεση των έργων στο Γουδί που δεν δίνουν λύση στο πρόβλημα που υπάρχει. Στην ουσία, εάν δεν υπήρχε η μεγάλη προσπάθεια του Οργανισμού Νεολαίας και Άθλησης του Δήμου Αθηναίων, και το μεράκι όσων ασχολούνται με τον ερασιτεχνικό αθλητισμό στην πόλη μας, το επίπεδο των αθλητικών υποδομών στην Αθήνα θα ήταν τραγικό. Όμως παρότι από τον ΟΝΑ συντηρούνται 104 μικρές και μεγάλες αθλητικές εγκαταστάσεις ανά την Αθήνα, λείπουν οι απαραίτητοι πόροι για τον εκσυγχρονισμό τους.

Πεποιθήση του συνδυασμού «Αθήνα αύριο» είναι ότι τα αθηναϊκά σωματεία αλλά και οι Αθηναίοι πολίτες, οι οποίοι επιθυμούν να αθληθούν, θα πρέπει να διαθέτουν χώρους και γήπεδα σωστά συντηρημένα, τα οποία να πληρούν όλες τις προϋποθέσεις ασφαλούς άθλησης. Είμαστε υπέρμαχοι της ριζικής αναβάθμισης του ερασιτεχνικού αθλητισμού τόσο σε εγκαταστάσεις και υποδομές, όσο και σε ανθρώπινο δυναμικό. Γι' αυτό και θα διεκδικήσουμε την αναβάθμιση πολύ περισσότερων χώρων

τοιμασίας των αθλητικών υποδομών για το 2004 και θα απαιτήσουμε για τη διετία μετά το 2004 να δοθούν στην Αθήνα από τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού οι πόροι που της αναλογούν από τις αντίστοιχες εισπράξεις του ΟΠΑΠ. Παράλληλα, καθώς οι διαθέσιμοι χώροι για νέες αθλητικές εγκαταστάσεις στην Αθήνα είναι λιγυστοί, προτεραιότητα θα δοθεί στην αναβάθμιση των υπαρχόντων χώρων και κυρίως στη δημιουργία μικρών κλειστών γηπέδων (έτσι και με χρήση κινητών σκεπαστρών - «μπαλόνια»), στην προσθήκη ταπίων στα ελάχιστα υπάρχοντα γήπεδα ποδοσφαίρου και στην κατά προτεραιότητα δημιουργία, σε όσους χώρους είναι ακόμα διαθέσιμοι, μικρών ποδοσφαιρικών γηπέδων (5 επί 5). Θα αναλάβουμε, επίσης, την πρωτοβουλία για την αξιοποίηση (εκτός σχολικού ωραρίου) των αθλητικών υποδομών των σχολείων, παράλληλα με την αναβάθμιση ορισμένων από αυτές τις υποδομές με τη δημιουργία σχολικών αθλητικών κέντρων, καιάλληλων και για τα σχολικά πρωταθλήματα. Τέλος, θα αξιοποιήσουμε τα μεγάλα πάρκα και τους άλλους μεγάλους υπαίθριους χώρους πρασίνου της πόλης (λόφοι κ.λπ.), με τη δημιουργία διαδρομών υγείας (που θα συνδυάζουν τρέξιμο ή περπάτημα με απλές ασκήσεις σε ειδικά μελετημένα και χωροθετημένα ξύλινα όργανα γυμναστικής) και ποδηλατοδρόμων.

X.Π.: Κατ' αρχάς, η έλλειψή τους. Οι αθλητικές υποδομές που υπάρχουν στην Αθήνα είναι πολύ λίγες, και η συντήρησή τους ανεπαρκής. Το ιδανικό θα ήταν να έχουμε ένα

Χ.Π.: Ο ρόλος του δήμου για τους Ολυμπιακούς Αγώνες είναι να αναδείξει την εικόνα της πόλης, τις δυνατότητες που προσφέρει για οικονομικές και πολιτιστικές δραστηριότητες, να ευαισθητοποιήσει και να ενεργοποιήσει τους πολίτες για τη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα εθελοντισμού, να διασφαλίσει τις υποδομές της «επόμενης ημέρας» για τους κατοίκους.

κό Διαμέρισμα. Αυτός είναι ο στόχος μας, αλλά ξέρουμε ότι δεν μπορεί να υλοποιηθεί άμεσα.

Εμείς προτείνουμε τη διαίρεση του Οργανισμού Νεολαίας και Άθλησης του Δήμου Αθηναίων σε δύο οργανισμούς, έναν για τη Νεολαία και έναν για τον Άθλητισμό.

Ο Οργανισμός Άθλητισμού θα πρέπει να στελεχωθεί με ειδικό επισημονικό προσωπικό όλων των ειδικοτήτων, να σχεδιάσει προγράμματα μαιζικής άθλησης και αθλητισμού, και παράλληλα να εκπονήσει πρόγραμμα εξεύρεσης, κατασκευής, αξιοποίησης και εξοπλισμού κατάλληλων χώρων στα όρια της ευθύνης του δήμου, ικανών να φιλοξενήσουν τα προγράμματα μαιζικής άθλησης.

Επιπλέον, δίνουμε μεγάλη σημασία στην προσβασιμότητα όλων των αθλητικών χώρων από ανθρώπους με ειδικές ανάγκες και στη δημιουργία ειδικών προγραμμάτων άθλησης για αυτούς.

Έτσι, καταλήγουμε να διεκδικούμε κάθε ελεύθερο χώρο για να γίνει πράσινο με αθλητικούς χώρους ή παιδικές χαρές και υπόγεια γκαράζ, όπου είναι δυνατό.

Όπως επίσης θεωρώ ότι οι υπάρχοντες αθλητικοί χώροι πρέπει να συντηρούνται, να είναι καθαροί και, όπου είναι δυνατόν, να λειτουργούν μέχρι αργά το βράδυ για τους εργαζομένους.

Ποιος είναι ο ρόλος της Αθήνας στους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004;

Ν.Μ.: Η πόλη της Αθήνας το 2004 θα ζήσει το μεγαλύτερο αθλητικό γεγονός στην ιστορία της. Οι Ολυμπιακοί Αγώνες ξεναγυρνούν στην Αθήνα και στη χώρα όπου γεννήθηκαν. Τον Αύγουστο του 2004,

η πόλη της Αθήνας θα βρίσκεται στο κέντρο του παγκοσμίου ενδιαφέροντος.

Ο Δήμος της Αθήνας σας διαβεβαιώνει ότι θα είναι εκεί, όπως άλλωστε και οφείλει να πράξει. Θα είμαστε έτοιμοι για το μεγάλο αυτό γεγονός και θα συμβάλουμε όσο μπορούμε στην κορυφαία σημασία αυτή διοργάνωση. Σίγουρα υπάρχουν πολλά που θα πρέπει να γίνουν σε υποδομές και είναι πολλά εκείνα τα οποία έχουν καθυστερήσει ή πολλά έργα που έχουν δρομολογηθεί έγκαιρα, αλλά με λανθασμένο τρόπο. Η Ολυμπιακή Προετοιμασία της πολιτείας υστερεί πολλαπλά και αυτό το γνωρίζουμε όλοι. Γ' αυτό και ο Δήμος Αθηναίων πρέπει να πιέσει όσο μπορεί περισσότερο προς τη σωστή κατεύθυνση και να συνεισφέρει με όλες του τις δυνάμεις και τις υποδομές. Στο πλαίσιο όμως πάντα της αρμονικής και παραγωγικής συνεργασίας με όλους τους αρμόδιους και εμπλεκόμενους φορείς, και με οδηγό τον τελικό στόχο της άρτιας διοργάνωσης των αγώνων. Γιατί σε υποθέσεις εθνικής σημασίας δεν χωρούν διαμάχες και ανταγωνισμοί.

Βεβαίως, δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι μπορεί οι αθλητικές εγκαταστάσεις όπου θα διεξαχθούν οι Ολυμπιακοί Αγώνες να μη βρίσκονται στα διοικητικά όρια του Δήμου, αλλά η Αθήνα είναι η πόλη που φιλοξενεί το κορυφαίο αυτό γεγονός και οι χιλιάδες των ξένων επισκεπτών τον Αύγουστο του 2004 θα ζήσουν για 15 μέρες στην Αθήνα. Άρα, θα πρέπει να είμαστε σε όλους τους τομείς έτοιμοι για να ανταποκριθούμε στις απαιτήσεις και στις ανάγκες τους. Θα πρέπει να τους κάνουμε να ερωτευθούν την πόλη μας, να ξέρουν ότι

μπορούν να γυρίσουν πίσω ξανά και ξανά και ότι κάθε φορά τα πράγματα θα είναι και καλύτερα. Είναι γεγονός που θα κρίνει τη μελλοντική ανάπτυξη της Αθήνας.

Χ.Π.: Επειδή όντως το θέμα αυτό είναι ασαφές, θα πρέπει να ξεκαθαρίσουμε ότι τους Ολυμπιακούς Αγώνες δεν τους διοργανώνει ο Δήμος Αθηναίων. Τους διοργανώνει η «ΑΘΗΝΑ 2004» και η Κυβέρνηση. Ο Δήμος Αθηναίων είναι ο Δήμος που φιλοξενεί αυτήν τη μεγάλη διοργάνωση.

Αυτό βέβαια δεν είναι και τόσο απλό. Αρκεί να σκεφτούμε πως σε λιγότερα από δύο χρόνια από σήμερα, η Αθήνα θα υποδεχθεί και θα φιλοξενήσει, εκτός από την πολυπληθέστατη αθλητική οικογένεια, εκατομμύρια επισκέπτες από όλο τον κόσμο. Και παράλληλα, θα είναι συγκεντρωμένα πάνω της τα βλέμματα όλου του κόσμου. Πρόκειται για μία χρυσή ευκαιρία, μοναδική στον αιώνα μας, η οποία δεν πρέπει να μείνει αναξιοποίητη.

Ο ρόλος του δήμου για τους Ολυμπιακούς Αγώνες είναι να έχει προετοιμάσει επαρκώς και σωστά την κοινωνία και την οικονομία της πόλης για το μεγάλο αυτό γεγονός. Δηλαδή, να αναδείξει την εικόνα της πόλης, τις δυνατότητες που προσφέρει για οικονομικές και πολιτιστικές δραστηριότητες, να ευαισθητοποιήσει και να ενεργοποιήσει τους πολίτες για τη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα εθελοντισμού, να διασφαλίσει τις υποδομές της «επόμενης ημέρας» για τους κατοίκους.

Παράλληλα, ο Δήμος θα πρέπει να υλοποιήσει ένα διαρκές και συνολικό πρόγραμμα προβολής της πόλης, να οργανώσει πριν από τους

Ολυμπιακούς Αγώνες μια ευρεία κλίμακας διαφημιστική εκστρατεία για τις δυνατότητες και τις ευκαιρίες που παρέχει η Αθήνα σε ποικίλους τομείς, και να αναπτύξει τις πρωτοβουλίες για την ενίσχυση των οικονομικών και εμπορικών δραστηριοτήτων της πόλης σε στενή συνεργασία με όλους τους επαγγελματικούς φορείς και τα εμπλεκόμενα. Με δυο λόγια, ο δήμος θα πρέπει να οργανώσει άμεσα το διεθνές αλλά και εσωτερικό μάρκετινγκ της Αθήνας, μια δραστηριότητα που έλειψε από την πόλη για πολλά χρόνια.

Ποια είναι η πρότασή σας για να αποκτήσουν οι επαγγελματικές ομάδες ιδιόκτητο γήπεδο (π.χ. Παναθηναϊκός);

N.M.: Όπως σας προανέφερα, η έλλειψη σύγχρονων αθλητικών εγκαταστάσεων είναι ένα από τα μεγάλα προβλήματα της πόλης. Γι' αυτό πιστεύουμε ότι το αναντίρροπο γεγονός ότι ο Παναθηναϊκός, μία από τις μεγαλύτερες ελληνικές ομάδες που κάνουν γνωστή τη χώρα μας στο εξωτερικό και προετοιμάζουν τη νέα γενιά των Ελλήνων αθλητών, θα πρέπει να έχει στη διάθεσή του εγκαταστάσεις που

να καλύπτουν τις ανάγκες του, δεν πρέπει να αποτελεί σημείο τριβής ανάμεσα σε διαφορετικές κοινωνικές ομάδες της πόλης μας. Αντίθετα, θα πρέπει να το αντιμετωπίσουμε σαν ευκαιρία για τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκών προδιαγραφών αθλητικού πολυκέντρου που και θα δώσει ευκαιρίες για άθληση στα παιδιά και στους νέους της Αθήνας και θα αναβαθμίσει υποβαθμισμένες περιοχές της πόλης.

Πιστεύω ότι η καλύτερη λύση είναι η περίπτωση του Ελαιώνα. Μιας περιοχής της πόλης μας όπου είναι απαραίτητες οι πρωτοβουλίες που θα αναβαθμίσουν το επίπεδο ζωής, θα δώσουν ευκαιρίες για άθληση και αναψυχή και θα φέρουν νέες επενδύσεις και νέες θέσεις εργασίας.

Πιστεύω ότι μέσα από τη συνεργασία και την κοινή συμμετοχή της πολιτείας, του Δήμου Αθηναίων, και της ΠΑΕ Παναθηναϊκός και ύστερα από τις κατάλληλες περιβαλλοντικές και κοινωνικές μελέτες και παρεμβάσεις, μπορούμε να δημιουργήσουμε ένα αθλητικό κέντρο υψηλής ποιότητας που και θα καλύψει τις ανάγκες μιας ιστορικής επαγγελματικής ομάδας της πόλης μας, και θα είναι ανοικτό στην κοινωνία της Αθήνας που έχει ανάγκη από υποδο-

μές και δυνατότητες άθλησης.

X.Π.: Οι επαγγελματικές ομάδες της Αθήνας πρέπει να αποκτήσουν επιτέλους τα δικά τους γήπεδα. Είναι πολύ μεγάλες ομάδες, πρωταγωνιστούν στις διεθνείς διοργανώσεις και πρέπει να κατακτήσουν τη θέση που τους αρμόζει και μέσα στην Ελλάδα, με μεγάλα και σύγχρονα γήπεδα, ικανά να φιλοξενήσουν μεγάλους αγώνες. Έχω καταθέσει τις προτάσεις μου για το θέμα αυτό, και ειδικά για τον Παναθηναϊκό.

Πιστεύω πως το καταλληλότερο μέρος για να δημιουργηθεί το γήπεδο του Παναθηναϊκού είναι ο Ελαιώνας. Είναι μια τεράστια έκταση που μπορεί και πρέπει να αξιοποιηθεί, και όπου πολύ σύντομα θα δημιουργηθεί σταθμός του μετρό.

Ο Απόλλων έχει δικό του γήπεδο στη Ριζούπολη, όπου φιλοξενείται ο Ολυμπιακός για τα επόμενα χρόνια μέχρι την ολοκλήρωση του έργου στο Καραϊσκάκη. Έτσι, ο δήμος πρέπει να βοηθήσει με τον καλύτερο τρόπο για την αρτιότητα της οργάνωσης σ' αυτή την περιοχή της Αθήνας, των αγώνων του πρωταθλήματος αλλά και του Champion's League.

Τέλος, η ΑΕΚ η οποία είναι επίσης μια μεγάλη αθηναϊκή ομάδα, έχει ήδη εξασφαλίσει τον εκσυγχρονισμό του γηπέδου της στη Νέα Φιλαδέλφεια, σύμφωνα με την απόφαση της Κυβέρνησης. Πέρα όμως από τις επαγγελματικές ομάδες, στην Αθήνα υπάρχουν και πολλά ερασιτεχνικά αθλητικά σωματεία, τα οποία η Δημοτική Αρχή πρέπει να υποστηρίζει υλικά και ηθικά.

Για τα σωματεία αυτά, δεσμευόμαστε ότι θα διεκδικήσουμε από τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού έναν σημαντικό ειόσιο προϋπολογισμό υποστήριξης τους, ενώ παράλληλα θα εκπονήσουμε άμεσα ένα πρόγραμμα για τη στήριξη τους.

Ανταγωνιστική ισορροπία και παρακολούθηση του νορβηγικού ποδοσφαίρου

του *Morten Kringstad*
Trondheim Business School, Norway

Εισαγωγή

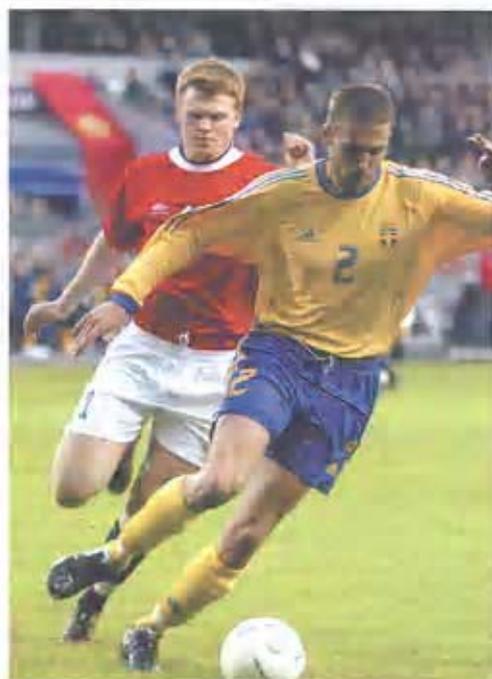
Υπάρχουν πολλοί παράγοντες που επηρεάζουν την παρακολούθηση ομαδικών αθλημάτων (βλέπε Rottenberg, 1956, Jennett, 1984 και Downward & Dawson, 2000) και η ανταγωνιστική ισορροπία είναι μόνο ένας από αυτούς. Ο Szymanski (2001) ισχυρίζεται ότι χωρίς τουλάχιστον κάποιο βαθμό ανταγωνιστικής ισορροπίας, οι φίλαθλοι χάνουν κάθε ενδιαφέρον για το πρωτάθλημα. αλλά δεν είναι σίγουρο ότι μια μείωση του ανταγωνισμού μεταξύ των ομάδων θα οδηγήσει σε μείωση του ενδιαφέροντος των φιλάθλων.

Οι Forrest και Simmons (2000) ορίζουν τις δυο έννοιες «ανταγωνισμός» και «αβεβαιότητα αποτελέσματος» ως εξής: «Με τον όρο ανταγωνισμός εννοείται η δομή πρωταθλήματος, στο οποίο υπάρχει σχετικά ίση δύναμη μεταξύ των μελών του. Με τον όρο αβεβαιότητα του αποτελέσματος εννοείται μια κατάσταση, όπου ο αγώνας που δίνεται μέσα στο πρωτάθλημα έχει ένα βαθμό μη προβλέψιμου αποτελέσματος και, καί' επέκταση ότι η αναμέτρηση γενικά δεν έχει προκαθορισμένο νικητή στη λήξη της.

Οι υποθέσεις του ανταγωνισμού και της αβεβαιότητας του αποτελέ-

σματος έχουν μια σημαντική επίδραση στην διαμόρφωση της οικονομικής ανάλυσης για τα ομαδικά αθλήματα (Cairns et al., 1986). Για παράδειγμα, ο Rottenberg (1956) υποστήριξε ότι το σύστημα μεταγραφών στο αμερικάνικο μπάιζμπολ υποστηρίζεται από την επιχειρηματολογία για τη σημασία της αβεβαιότητας του αποτελέσματος. Αυτό το επιχειρήμα χρησιμοποιήσε ο Neale (1964) στο διάσημο κείμενό του σχετικά με την ιδιόμορφη οικονομική των επαγγελματικών αθλημάτων όπου παρουσίασε το «Παράδοξο Luis-Schmelling (ή Yankee)», ο αθλητικός ανταγωνισμός είναι περισσότερο επικερδής από το αθλητικό μονοπώλιο. Παρόλο που οι ομάδες των αθλημάτων προσελκύονται από τις νικήτριες ομάδες, η σιγουριά της νίκης μπορεί να μειώσει το ενδιαφέρον των φιλάθλων (Jennett, 1984).

Ο Cairns et al (1986) περιγράφει την υπόθεση της αβεβαιότητας του αποτελέσματος ως εξής: «Με δεδομένο όλα τα άλλα, ceteris paribus, οι φίλαθλοι προτιμούν τον λιγότερο ανταγωνιστικό αγώνα. Ως εκ τούτου, όσο μεγαλύτερος είναι ο βαθμός κυριαρχίας της νικήτριας ομάδας, τόσο μειωμένης έντασης είναι ο ανταγωνισμός και το ενδιαφέρον στο πρωτάθλημα και, επο-

μένως, γενικά η παρακολούθηση του πρωταθλήματος.

Μελέτες της ζήτησης για αθλήματα, τυπικά χρησιμοποιούν την «αβεβαιότητα του αποτελέσματος» ως ένα παράδειγμα αθλητικής μεταβλητής² (Jennett, 1984).

Ο Jennett (1984) ισχυρίζεται ότι εξαιτίας λόγων όπως «όλοι οι ομάδες ενός αθλήματος διαισθητικά αναγνωρίζουν τη σπουδαιότητά του» και «η σημασία της αβεβαιότητας του αποτελέσματος στη γενεσιουργό παρακολούθηση έχει επιπτώσεις τακτικές», είναι σημαντικό να μετράμε την επίπτωση που έχει η αβεβαιότητα του αποτελέσματος στην παρακολούθηση. Ωστόσο, πα-

ρά τη σημασία του, υπάρχει μια αξιολογη σύζηση για την ακριβή φύση των επιπτώσεων της αβεβαιότητας του αποτελέσματος στην παρακολούθηση από τους φιλάθλους.

Ο Sloane (1971) κάνει διάκριση μεταξύ βραχυχρόνιας και μακροχρόνιας αβεβαιότητας του αποτελέσματος. Για παράδειγμα, οι Szymanski & Kuypers (1999) κάνουν τη διάκριση μεταξύ τριών τύπων αβεβαιότητας αποτελέσματος: αβεβαιότητα αποτελέσματος του αγώνα, εποχιακή αβεβαιότητα αποτελέσματος και μακροχρόνια κυριαρχία.³

Η μακροχρόνια κυριαρχία εξετάζει την αβεβαιότητα στην αρχή της περιόδου σχετικά με το ποια ομάδα θα κερδίσει το πρωτάθλημα. Αυτή η αβεβαιότητα θα είναι μικρή, εάν μια ομάδα ήταν η κυρίαρχη για πολλές περιόδους. Είναι αναμενόμενο ότι λιγότεροι θα ενδιαφέρονται για ένα πρωτάθλημα με μακροχρόνια αβεβαιότητα (Sloane, 1971). Το αποτέλεσμα αυτού θα είναι να μειώνεται συνεχώς η παρακολούθηση και το τηλεοπτικό κοινό (Szymanski & Kuypers, 1999). Για παράδειγμα, ο Sloane (1971) ισχυρίζεται ότι το ίδιο αποτέλεσμα θα συνέβαινε, αν υπήρχαν λίγες κυρίαρχες ομάδες στο πρωτάθλημα με την πάροδο του χρόνου, χρησιμοποιώντας το σκοπεύσιμο πρω-

τάθλημα ως ένα παράδειγμα.

Οι Szymanski & Kuypers (1999) ορίζουν την εποχιακή αβεβαιότητα του αποτελέσματος ως αβεβαιότητα σχετικά με το πρωτάθλημα και θέματα υποβιβασμού ομάδων κατά τη διάρκεια μιας χρονικής περιόδου. Υπάρχουν ακόμα ερευνητές που κάνουν διάκριση μεταξύ δυο τύπων εποχιακής αβεβαιότητας (π.χ. Jennett, 1984, Cairns et al. 1986, και Downward & Dawson, 2000). Ακολουθώντας τους Downward και Dawson (2000), μπορούμε να διαιρέσουμε τον όρο σε εντός-περιόδου αβεβαιότητα αποτελέσματος και εποχιακή (συγκεκριμένη για κάθε ομάδα) αβεβαιότητα αποτελέσματος. Ο πρώτος τύπος «προκύπτει όταν οι φιλάθλοι αξιολογούν την αβεβαιότητα σχετικά με την ταυτότητα των περιστασιακών πρωταθλημάτων», και ο δεύτερος «όταν η αβεβαιότητα προκύπτει, όχι από τους φιλάθλους καθαίτους, αξιολογώντας ως αβέβαιους τους αγώνες, αλλά από την παρουσία αρκετών «υποστηρικτών για τη δόξα».

Η στατιστική σημαντικότητα των παραμέτρων των μεταβλητών που μετρούν τη δεινότητα κατάκτησης του πρωταθλήματος στη μέλη του Jennett το 1984, αποτελεί ισχυρή απόδειξη ότι οι φιλάθλοι ελκύονται από πετυχημένες ομάδες. Οι Cairns et al. (1986) ισχυρίζονται ότι ως

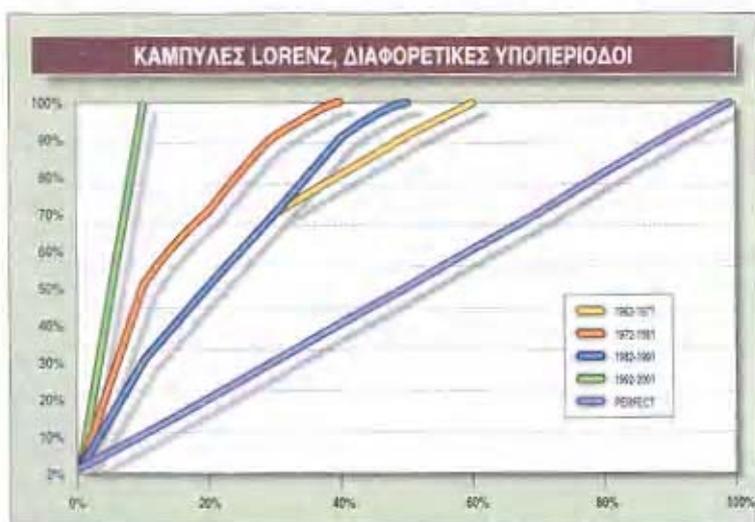
αποτέλεσμα των ευρημάτων του Jennett's η οργανωτική αρχή του πρωταθλήματος μπορεί να αυξήσει την παρακολούθηση, αν μπορούσε να αυξήσει την αβεβαιότητα του αποτελέσματος, αυξάνοντας είτε τον αριθμό των ομάδων που διεκδικούν το πρωτάθλημα είτε το χρονικό διάστημα για το οποίο το διεκδικούν.

Στο Νορβηγικό Πρωτάθλημα Ποδοσφαίρου έχει υπάρξει μια ομάδα, η Rosenborg Ballklub, η οποία κέρδισε τα τελευταία 10 πρωταθλήματα (1992-2001). Αυτό το φαινόμενο έχει κάνει επιτακτική την ανάγκη για σύζηση σχετικά με τον ανταγωνισμό στο πρωτάθλημα. Το κείμενο αυτό θα εστιαστεί σε δύο θέματα: πρώτον, θα μετρήσει τον μακροχρόνιο και εποχιακό ανταγωνισμό στο Νορβηγικό Πρωτάθλημα Ποδοσφαίρου, και δεύτερον, θα μετρήσει τον συσχετισμό μεταξύ ανταγωνισμού και παρακολούθησης.

Μακροχρόνια αβεβαιότητα

Αν υπάρχει μακροχρόνια κυριαρχία από μια ομάδα, οι οπαδοί άλλων ομάδων πιθανόν να χάσουν το ενδιαφέρον τους. Ακόμη οι οπαδοί των ομάδων «δεύτερης κατηγορίας» μπορεί να χάσουν το ενδιαφέρον τους, αν η ομάδα τους δεν φτιάσει ποτέ στην απόλυτη κορυφή. Οι οπαδοί επιτυχημένων (κυρίαρχων) ομάδων μπορούν επίσης να χάσουν το ενδιαφέρον τους εξαιτίας της αβεβαιότητας του αποτελέσματος (Cairns et al. 1984). Ο Borland (1987) επιχείρησε να μοντελοποιήσει την μακροχρόνια αβεβαιότητα στους Κανόνες του Αυστραλιανού Ποδοσφαίρου, όμως δεν βρήκε καμία σχέση μεταξύ μακροχρόνιας κυριαρχίας και μειωμένης παρακολούθησης.

Υπάρχουν πολλοί τρόποι για να δείξουμε την μακροχρόνια κυριαρχία. Μπορούμε, για παράδειγμα, να δούμε τη συγκέντρωση των ομάδων που κέρδιζαν το πρωτάθλημα

για χρόνια (π.χ. Quirk and Fort, 1992 και Szymanski & Kuyper, 1999). Σε ένα ιδανικά ισορροπημένο πρωτάθλημα θα περιμέναμε οι ομάδες να έχουν την ίδια πιθανότητα να κερδίσουν το πρωτάθλημα. Περισσότερη συγκέντρωση πρωταθλημάτων από ένα ζευγάρι ομάδων πιθανόν να υποδηλώνει ένα λιγότερο ισορροπημένο πρωτάθλημα.

Χρησιμοποιώ στοιχεία από το 1963 έως το 2001 για να δείξω τη συγκέντρωση στα νορβηγικά πρωταθλήματα. Το 1963 το νορβηγικό πρωτάθλημα αναδιάρθρωθηκε και είναι, επομένως, κατάλληλο να χρησιμοποιήσουμε αυτό το έτος σαν αρχικό έτος στη δειγματοληψία.

Ο Πίνακας 1 δείχνει τη συγκέντρωση των πρωταθλημάτων κατά τη διάρκεια της δειγματοληπτικής περιόδου, στο νορβηγικό ποδόσφαιρο. Ο πίνακας δείχνει ότι η Rosenborg Ballklub έχει υπάρξει νικήτρια 16 πρωταθλημάτων από τα 39, το οποίο είναι περίπου το 41% των πρωταθλημάτων.

Σε σύγκριση με την Αγγλία αυτός είναι μεγάλος αριθμός συγκέντρωσης για μια ομάδα. Στην Αγγλία, η Λίβερπουλ είναι η ομάδα που έχει κερδίσει τις περισσότερες φορές κατά την ίδια περίοδο με 13 πρωταθλήματα, όμως στη Σκωτία και οι δυο ομάδες Rangers και Celtic

έχουν κερδίσει το πρωτάθλημα 18 φορές η καθεμία.

Μέσα σε 39 χρόνια, 10 ομάδες έχουν κερδίσει το πρωτάθλημα στη Νορβηγία, που είναι ο ίδιος αριθμός με τις ομάδες που έχουν κερδίσει το πρωτάθλημα στην Αγγλία. Δύο ομάδες έχουν κερδίσει περίπου το 59% των πρωταθλημάτων τα τελευταία 39 χρόνια.

Για να δείξουν τη μακροχρόνια αβεβαιότητα, οι Quirk και Fort (1992) και Szymanski & Kuyper (1999) χρησιμοποιούν τις καμπύλες Lorenz, και συγκρίνουν διαφορετικές σειρές (Quirk and Fort) και διαφορετικά πρωταθλήματα (Szymanski & Kuyper). Στο Διάγραμμα 1 έχω συμπεριλάβει τις καμπύλες Lorenz για διαφορετικές υποπεριόδους, χρησιμοποιώντας τον αθροιστικό αριθμό των πρωταθλημάτων στον άξονα των y και τον αριθμό των ομάδων που κέρδισαν τα πρωταθλήματα στον άξονα των x. Λόγω η κάθε υποπερίοδος είναι 10 χρόνια, η ιδανική ανταγωνιστική ισορροπία θα έδινε 10 διαφορετικούς νικητές κάθε περίοδο.

Το Διάγραμμα 1 δείχνει, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, πως απέχουμε πολύ από μια ιδανική ανταγωνιστική ισορροπία, χρησιμοποιώντας αυτό το μέτρο. Επιπρόσθετα,

η τελευταία υποπερίοδος είναι υπερβολικά μη ισορροπημένη με μόνο μία ομάδα να κερδίζει το πρωτάθλημα.

Οι περίοδοι 1963 με 1971 και 1982 με 1991 φαίνεται να έχουν σχεδόν την ίδια ανταγωνιστική ισορροπία, ενώ τα έτη μεταξύ 1972 και 1981 είναι περισσότερο μη ισορροπημένα από την υποπερίοδο πριν και μετά.

Παρακολούθηση στη νορβηγική πρώτη κατηγορία

Κατά την περίοδο του δείγματος έχουν υπάρξει αρκετές αλλαγές στη διάρθρωση του πρωταθλήματος όσον αφορά τον αριθμό των ομάδων στην πρώτη κατηγορία. Από το 1963 έως το 1971, η Νορβηγική πρώτη κατηγορία περιλάμβανε 10 ομάδες, από το 1972 έως το 1994 η πρώτη κατηγορία αποτελούνταν από 12 ομάδες, και η τελευταία αναδιάρθρωση της έγινε το 1995 όταν και επεκτάθηκε σε 14 ομάδες. Σαν συνέπεια του διαφορετικού αριθμού των ομάδων στην πρώτη κατηγορία είναι κατάλληλο να χρησιμοποιήσουμε τον μέσο όρο παρακολούθηση, ο οποίος απεικονίζεται στο Διάγραμμα 2, και να μη χρησιμοποιήσουμε συνολικά στοιχεία.

Μπορούμε να δούμε από το Διάγραμμα 2 ότι φαίνεται να υπάρχει μια πτωτική τάση από το 1963 έως το 1986, όταν η παρακολούθηση ήταν στο χαμηλότερο σημείο. Το 1986 η μέση παρακολούθηση των αγώνων της νορβηγικής πρώτης κατηγορίας ήταν μόνο 40,4% σε σύγκριση με το 1963. Αυτή η τάση ακολουθεί, για παράδειγμα, την αγγλική πρώτη κατηγορία. Από τα μέσα της δεκαετίας του 1980 μέχρι το πρώτο μέρος της δεκαετίας του 1990 υπήρξε αυξημένη παρακολούθηση στο νορβηγικό πρωτάθλημα ποδοσφαίρου. Από το 1986 έως το 1993, η μέση παρακολούθηση αυξήθηκε κατά 85%. Μετά από αυτό το χρόνο φαίνεται ότι ο μέσος αριθμός των φιλάθλων της

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΝΙΚΗΤΕΣ ΤΟΥ ΠΡΩΤΑΘΛΗΜΑΤΟΣ ΣΤΟ ΝΟΡΒΗΓΙΚΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ, 1963-2001

ΟΜΑΔΑ	ΠΡΩΤΑΘΛΗΜΑΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
Rosenborg BK (Trondheim)	16	41,0 %
Viking (Stavanger)	7	17,9 %
Valerengen (Oslo)	4	10,3 %
Lillestrom	4	10,3 %
Lyn (Oslo)	2	5,1 %
Start (Kristiansand)	2	5,1 %
Moss	1	2,6 %
Brann (Bergen)	1	2,6 %
Skeid (Oslo)	1	2,6 %
Stromsgodset (Drammen)	1	2,6 %

Πηγή: RSSSF Norwegian Football Archive.

νορβηγικής πρώτης κατηγορίας είναι σχετικά σταθερός, με το 2001 σχεδόν 7% χαμηλότερος από το 1993.

Μακροχρόνια αβεβαιότητα και παρακολούθηση στη νορβηγική πρώτη κατηγορία

Για να σχηματίσουμε μια καλύτερη εικόνα της συγκέντρωσης του πρωταθλήματος, μπορούμε να συνεχίσουμε τη διαίρεση του δείγματος σε διαφορετικές υποπεριόδους. Για παράδειγμα, οι Quirk και Fort (1992) διαίρεσαν το δείγμα τους σε περιόδους των δέκα χρόνων, και ο Szymanski (2001) χρησιμοποιεί τρία και επτά χρόνια. Ακολουθώντας τους Quirk & Fort (1992), χρησιμοποιώ περιόδους δέκα χρόνων στον Πίνακα 2. Σε αυτόν τον πίνακα, ακολουθώ τον Szymanski (2001) και περιέλαβα τον αριθμό των τριών πρώτων και πέντε πρώτων ομάδων στο νορβηγικό πρωτάθλημα κατά τη διάρκεια διαφορετικών υποπεριοδών. Η υπόθεση της μακροχρόνιας κυριαρχίας ισχυρίζεται ότι η παρακολούθηση στο πρωτάθλημα θα μειωθεί όταν μια ομάδα είναι κυρίαρχη με την πάροδο του χρόνου. Επομένως, ο Πίνακας 2 περιλαμβάνει ακόμη τη μέση παρακολούθηση για τις διαφο-

ρετικές υποπεριόδους.

Ο Πίνακας 2 δείχνει ότι η συγκέντρωση του πρωταθλήματος ήταν σχετικά σταθερή κατά τη διάρκεια των πρώτων τριών υποπεριοδών. Υπάρχει υπερβολική αύξηση στη συγκέντρωση την τελευταία υποπερίοδο, με μια ομάδα μόνο να κερδίζει το πρωτάθλημα για ολόκληρη την υποπερίοδο.

Μπορούμε ακόμη να δούμε από τον Πίνακα 2 ότι η συγκέντρωση του πρωταθλήματος δεν φαίνεται να αλληλεπιδρά με την παρακολούθηση. Για παράδειγμα, στην περίοδο 1982 με 1991 η μέση παρακολούθηση ήταν κατά πολύ χαμηλότερη από εκείνη της προηγούμενης υποπεριόδου. Έστω με μια ομάδα παραπάνω να κερδίζει το πρωτάθλημα. Έστω με μια μόνο ομάδα να κερδίζει το πρωτάθλημα την τελευταία υποπερίοδο, η μέση παρακολούθηση αυξήθηκε αυτή την περίοδο σε σχέση την προηγούμενη.

Χρησιμοποιώντας το t-τεστ με την προϋπόθεση ότι μια περίοδος (1992 με 2001) έχει μόνο έναν νικητή πρωταθλήματος, και η άλλη περίοδος (1982 με 1991) πέντε νικητές πρωταθλήματος μπορούμε

να δούμε ότι υπάρχει μια σημαντικά υψηλότερη παρακολούθηση στη δεύτερη περίοδο (1992-2001) σε σχέση με την πρώτη (1982-1991). Αυτό δεν είναι σύμφωνο με την υπόθεση της μακροχρόνιας κυριαρχίας και παρακολούθησης (π.χ. Sloane, 1971 και Cairns et al., 1986), και δείχνει ότι άλλοι λόγοι επηρεάζουν την παρακολούθηση περισσότερο από τη μακροχρόνια κυριαρχία, στο νορβηγικό ποδόσφαιρο.

Αναλύοντας τον αριθμό των κορυφαίων τριών και των κορυφαίων πέντε ομάδων, κατά τη διάρκεια διαφορετικών υποπεριοδών, μπορούμε να δούμε ότι αν και μια ομάδα κυριαρχεί τα τελευταία δέκα χρόνια, ο αριθμός των κορυφαίων τριών ομάδων είναι σχετικά σταθερός σε σχέση με τις προηγούμενες υποπεριόδους. Από τον Πίνακα 2 μπορούμε να δούμε ότι αν και μια ομάδα είναι η κυρίαρχη την τελευταία υποπερίοδο, είναι ακόμα πιο δύσκολο να δούμε μια αλλαγή στον αριθμό των διαφορετικών ομάδων στην πρώτη τριάδα / πρώτη πεντάδα κατά τη διάρκεια της χρονικής περιόδου του δείγματος. Όταν μιλάμε για τη συγκέντρωση στο νορβηγικό ποδόσφαιρο, είναι

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΕΝΔΕΙΞΗ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΣΤΟ ΝΟΡΒΗΓΙΚΟ ΠΡΩΤΑΘΛΗΜΑ ΓΙΑ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΕΣ ΥΠΟΠΕΡΙΟΔΟΥΣ ΣΤΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ 1963-2001

Περίοδος	1963-1971	1972-1981	1982-1991	1992-2001
Αριθμός Πρωταθλητών	6	4	5	1
Αριθμός των τριών πρώτων ομάδων	11	13	11	10
Αριθμός των πέντε πρώτων ομάδων	12	16	16	13
Μέση παρακολούθηση	6295	5991	4503	5373

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 1992-2001 ΣΕ ΔΥΟ ΙΣΟΔΥΝΑΜΕΣ ΥΠΟΠΕΡΙΟΔΟΥΣ

Περίοδος	1992-1996	1997-2001	1992-2001
Αριθμός Πρωταθλητών	1	1	1

μόνο οι κορυφαίες αυτές που παρουσίασαν αλλαγή κατά την τελευταία περίοδο. Αυτό μπορεί βεβαίως να εξηγηθεί γιατί η μέση παρακολούθηση δεν μειώθηκε την τελευταία υποπερίοδο.

Για να έχουμε μια καλύτερη ένδειξη της υπόθεσης της μακροχρόνιας κυριαρχίας, του ότι δηλαδή η μακροχρόνια αβεβαιότητα μπορεί να μειώσει τον αριθμό των φιλάθλων στο πρωτάθλημα, θα ήταν χρήσιμο να διαιρέσουμε την τελευταία δεκάχρονη περίοδο σε δύο υποπεριόδους. Όταν συγκρίνουμε τις δύο περιόδους, θα μπορούσαμε να περιμένουμε εκ των προτέρων, δεδομένης της υπόθεσης της μακροχρόνιας κυριαρχίας, ότι η μέση παρακολούθηση την τελευταία περίοδο θα ήταν χαμηλότερη από εκείνη της πρώτης περιόδου, όταν οι φιλάθλοι ύστερα από μια περίοδο, κατά την οποία μια ομάδα κυριαρχεί στο πρωτάθλημα μπορεί να χάσουν το ενδιαφέρον τους. Στον Πίνακα 3 χωρίζω τα τελευταία 10 χρόνια σε δύο ισοδύναμες υποπεριόδους.

Χρησιμοποιώντας δύο ίδιες περιόδους, μπορούμε να δούμε ότι η περίοδος των τελευταίων πέντε χρόνων δεν διαφέρει σημαντικά από

την πρώτη περίοδο. Από αυτό το αποτέλεσμα δεν φαίνεται να υπάρχει καμία αρνητική επίδραση από τη μακροχρόνια κυριαρχία μιας ομάδας. Σημειώνεται ότι ένα πρόβλημα, χρησιμοποιώντας ένα στατιστικό τεστ σαν και αυτό, είναι το ότι δεν γνωρίζουμε πώς θα ήταν η παρακολούθηση τα τελευταία πέντε χρόνια, αν υπήρχε ένας περισσότερο πολύπλοκος συνδυασμός νικητών του πρωταθλήματος.

Είναι ακόμα σημαντικό να έχουμε υπ' όψιν μας ότι, από το 1995, η «νούμερο ένα ομάδα» άρχισε την «περίηγησή της στο πρωτάθλημα» και προετοιμαζόταν για αυτή την αναμέτρηση κάθε χρόνο, από το 1995 που έκανε το ντεμπούτο της και μετά. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε γενικά πιο μεγάλο αριθμό φιλάθλων στο πρωτάθλημα εξαιτίας της υπερβολικής εστίασης στις νορβηγικές ομάδες ποδοσφαιρικού και ακόμη σαν ένας δείκτης ποιότητας.

Ακολουθώντας τον Borland (1987) και χρησιμοποιώντας τρία χρόνια για να μετρήσουμε την κυριαρχία, μπορούμε να χωρίσουμε την περίοδο σε δύο διαφορετικές περιόδους, με τρία χρόνια στην πρώτη και τα υπόλοιπα χρόνια στην τελευταία περίοδο. Χρησιμοποιώντας την t-κατανομή, βρίσκουμε ότι η τε-

λευταία περίοδος δίνει έναν σημαντικά χαμηλότερο αριθμό φιλάθλων απ' ό,τι η πρώτη υποπερίοδος. Η διαφορά μπορεί να είναι στοιχείο της υπόθεσης της μακροχρόνιας κυριαρχίας. Όμως, όπως αναφέρθηκε πιο πάνω, πρέπει να έχουμε υπ' όψιν έναν αριθμό παραγόντων που μπορούν να επηρεάσουν τον υπολογισμό, όπως η επιτυχία της Rosenborg Ballklub στην προετοιμασία για το πρωτάθλημα UEFA στη δεύτερη περίοδο. Η επιτυχία της Εθνικής Ομάδας της Νορβηγίας στην προετοιμασία για το παγκόσμιο κύπελλο στις Η.Π.Α. το 1994, για πρώτη φορά μετά τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο, μπορεί επίσης να βελτιώσει το γενικό ενδιαφέρον για την πρώτη περίοδο.

Εποχιακή αβεβαιότητα

Η ανάλυση των καμπύλων Lorenz και η εστίαση στον αριθμό των νικητών του πρωταθλήματος δεν μας δίνουν στοιχεία για την ανταγωνιστική ισορροπία. Γενικότερα, η χρησιμοποίηση των καμπύλων Lorenz δεν είναι το ιδανικό μέτρο της ανταγωνιστικής ισορροπίας (Szymanski and Kuypers, 1999), ενώ δεν αποτελεί ένδειξη, για παράδειγμα, του αν υπάρχει ανταγωνισμός για το πρωτάθλημα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 1992-2001 ΣΕ ΔΥΟ ΙΣΟΔΥΝΑΜΕΣ ΥΠΟΠΕΡΙΟΔΟΥΣ

Περίοδος	1992-1994	1995-2001	1992-2001
Αριθμός Πρωταθλητών	1	1	1
Μέση παρακολούθηση	5667	5247	5373

ΠΙΝΑΚΑΣ 5: ΜΕΣΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΜΕΣΗ ΕΠΟΧΙΑΚΗ ΑΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑ ΓΙΑ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΕΣ ΥΠΟΠΕΡΙΟΔΟΥΣ ΜΕΤΑΞΥ 1963 ΚΑΙ 2001

Περίοδος	1963-1971	1972-1981	1982-1991	1992-2001
Μέση παρακολούθηση	6296	5991	4503	5373

Είναι δύσκολο να βρούμε ένα ιδανικό μέτρο για την ανταγωνιστική ισορροπία, η οποία έχει δείξει ότι είναι ένα σύνθετο πρόβλημα (Jennett, 1984). Για παράδειγμα, οι Quirk και Fort (1992) χρησιμοποιούν διαφορετικά μέτρα της διασποράς των ποσοστών νίκης-ήττας στο πρωτάθλημα. Ο Borland (1987) χρησιμοποιεί έναν αριθμό διαφορετικών μέτρων για την αβεβαιότητα, όπως τα μέτρα διασποράς και άλλα μέτρα.

Για να ορίσουμε την ανταγωνιστική ισορροπία μπορεί να χρησιμοποιηθεί ένα μέτρο του ποσοστού νίκης (π.χ. Quirk & Fort, 1992 και Szymanski, 2001). Αυτός ο δείκτης είναι στενά συνδεδεμένος με άλλα μέτρα για επιτυχία, όπως η θέση του πρωταθλήματος και το σκορ και

είναι ένας αξιόπιστος δείκτης, ακόμα και αν υπάρχει μεγαλύτερη αναλογία στις ισοπαλίες στο ποδόσφαιρο απ' ό,τι στις αθλητικές ομάδες των Η.Π.Α. (Szymanski, 2001)

Για παράδειγμα, ο Borland (1987) μετρά την αβεβαιότητα τέσσερις φορές κατά τη διάρκεια της περιόδου, ενώ για παράδειγμα οι Szymanski και Kyrgers (1999) χρησιμοποιούν τα στοιχεία απόκλισης από το μέσο πρότυπο του πρωταθλήματος στο τέλος της σεζόν. Το μέτρο που χρησιμοποιήσαν οι Szymanski και Kyrgers (1999) μπορεί να διατυπωθεί ως εξής:

$$\sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2}{(n-1)}}$$

Όπου x_i είναι οι βαθμοί στο τέλος της εποχής για την ομάδα i , και n είναι ο αριθμός των ομάδων στο πρωτάθλημα.

Ο αριθμός των ομάδων στο Νορβηγικό Πρωτάθλημα Ποδοσφαίρου άλλαξε μεταξύ 1994 και 1995. Αν υποθέσουμε ότι μια αύξηση στον αριθμό των ομάδων στην πρώτη κατηγορία θα φέρει δύο λιγότερο ισχυρές ομάδες στην κορυφή, αυτό μπορεί να αυξήσει τη μέση τυπική απόκλιση. Εξαιτίας των αλλαγών στον αριθμό των ομάδων, και του συστήματος βαθμολογίας¹¹ στην πρώτη κατηγορία στη Νορβηγία θα προσαρμόσω το μέτρο για τους μέσους βαθμούς που συγκεκριμένονται στην κορυφή. Έτσι θα έχουμε το επόμενο μέτρο για την εποχιακή αβεβαιότητα:

$$\frac{\sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2}{(n-1)}}}{\bar{x}}$$

Οι Quirk και Fort (1992) χρησιμοποιούν ακόμα τη τυπική απόκλιση για να δείξουν την ανταγωνιστική ισορροπία. Επέκτειναν το μέτρο της ανταγωνιστικής ισορροπίας και σύγκριναν την τυπική απόκλιση με ένα ιδανικό μέτρο για την ανταγωνιστική ισορροπία. Ο λόγος για τη σύγκριση με την ιδανική τυπική απόκλιση είναι ότι ο αριθμός των ομάδων στα κορυφαία αμερικάνικα πρωταθλήματα έχει αλλάξει με τα χρόνια. Στο νορβηγικό πρωτάθλημα ποδοσφαίρου, επίσης, έχει αλλάξει ο αριθμός των ομάδων στην πρώτη κατηγορία κατά τη διάρκεια της αντιπροσωπευτικής περιόδου. Επομένως, είναι κατάλληλο να χρησιμοποιήσουμε το ίδιο μέτρο όπως οι Quirk & Fort (1992):

$$\frac{\sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2}{(n-1)}}}{0,5 \sqrt{m}}$$

όπου η ο αριθμός των αγώνων του πρωταθλήματος κατά τη διάρκεια της σεζόν. Όταν χρησιμοποιούμε αυτό το μέτρο, είναι κατάλληλο να δίνουμε στη νίκη 1 βαθμό, ενώ 0,5 μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την ισοπαλία και 0 για την ήττα.

Εποχιακή αβεβαιότητα και παρακολούθηση στη νορβηγικά πρώτη κατηγορία

Υπάρχει μια γενική συμφωνία ότι οι αυξήσεις στον βαθμό αβεβαιότητας θα πρέπει να έχουν θετική επίδραση στη ζήτηση (Borland, 1987). Ακολουθώντας τους Quirk και Fort (1992) και Szymanski & Kuypers (1999) και χωρίζοντας τις περιόδους σε διαφορετικές υποπεριόδους, μπορούμε να βρούμε τη μέση εποχιακή αβεβαιότητα για τις διαφορετικές υποπεριόδους, η οποία φαίνεται στον Πίνακα 5.

Αν εξαιρέσουμε την περίοδο 1982 με 1991, φαίνεται ότι τα στοιχεία ακολουθούν την υπόθεση, με τη χαμηλότερη παρακολούθηση, όταν υπάρχει αυξημένη έλλειψη ισορροπίας, μετρημένη με «το μέτρο Quirk και Fort (1992)». Η περίοδος 1982 με 1991, ωστόσο, δίνει αντίθετα αποτελέσματα. Όταν η ανταγωνιστική ισορροπία είναι στο υψηλότερο επίπεδο (1982-1991), η μέση παρακολούθηση είναι στο χαμηλότερο. Ακόμη, υπάρχουν και άλλοι λόγοι που, πέρα από την ανταγωνιστική ισορροπία, μπορούν να επηρεάσουν την παρακολούθηση. Επιπρόσθετα, πρέπει να έχουμε υπ' όψιν μας τον Jennett

(1984), ο οποίος ισχυρίζεται ότι η βραχυχρόνια αβεβαιότητα του αποτελέσματος φαίνεται να είναι ένας σημαντικός καθοριστικός παράγοντας της παρακολούθησης των αγώνων στο Σκοτσέζικο Πρωτάθλημα Ποδοσφαίρου, όμως εμφανίζεται να είναι λιγότερο σημαντική στον καθορισμό της συνολικής παρακολούθησης.

Ακολουθώντας τον Davenport (1969) και χωρίζοντας κάθε υποπερίοδο σε ένα μέρος με το περισσότερο ανταγωνιστικό πρωτάθλημα και σε ένα άλλο μέρος με το λιγότερο ανταγωνιστικό πρωτάθλημα, μπορούμε να κάνουμε δοκιμές οι οποίες μπορούν να δείξουν τη σχέση μεταξύ ανταγωνιστικής ισορροπίας και παρακολούθησης. Στον Πίνακα 6 το «χαμηλό» περιλαμβάνει τα πέντε χρόνια με τη χαμηλότερη ανταγωνιστική ισορροπία, χρησιμοποιώντας «το μέτρο των Quirk & Fort», ενώ με το «υψηλό» περιλαμβάνει τα πέντε χρόνια με την υψηλότερη ανταγωνιστική ισορροπία.

Πριν από το 1992 δεν υπάρχει ένδειξη σημαντικής σχέσης μεταξύ ανταγωνιστικής ισορροπίας και παρακολούθησης, ενώ η τελευταία υποπερίοδος φαίνεται να ακολουθεί την υπόθεση της αβεβαιότητας του αποτελέσματος. Η μέση παρακολούθηση είναι υψηλότερη όταν η ανταγωνιστική ισορροπία είναι υψηλή και χαμηλή όταν η ανταγωνιστική ισορροπία είναι χαμηλή. Σημειώνεται ότι μια μικρή αλλαγή στην παρακολούθηση θα μπορούσε να αλλάξει το συμπέ-

ρσμα. Για να σχηματίσουμε μια καλύτερη εικόνα της σχέσης μεταξύ ανταγωνιστικής ισορροπίας και παρακολούθησης στο Νορβηγικό Πρωτάθλημα Ποδοσφαίρου κατά την αντιπροσωπευτική περίοδο, θα ακολουθήσω τον Szymanski (2001), και θα κάνω πίνακες των μεταβλητών της παρακολούθησης και της ανταγωνιστικής ισορροπίας. Στο Διάγραμμα 3 στο αρχικό έτος, 1963, δίνονται 100 βαθμοί, και μπορούμε να συγκρίνουμε τη μεταβλητή που αναφέρθηκε παραπάνω για τη χρονική περίοδο του δείγματος. Σημειώνεται ότι η ανταγωνιστική ισορροπία είναι χαμηλότερη, όταν η καμπύλη βρίσκεται υψηλά.

Μπορούμε να δούμε ότι υπάρχει μεγάλη απόκλιση από τον μέσο όρο της ανταγωνιστικής ισορροπίας στο νορβηγικό ποδόσφαιρο, εξετάζοντας την ανά έτος. Ακόμη, φαίνεται να υπάρχει μικρή σχέση μεταξύ των μέτρων για την ανταγωνιστική ισορροπία και την παρακολούθηση στη νορβηγικά πρώτη κατηγορία.

Κοιτάζοντας μόνο την εποχιακή αβεβαιότητα φαίνεται ότι από τις αρχές της δεκαετίας του '80 μέχρι σήμερα υπάρχει όλο και αυξανόμενη εποχιακή αβεβαιότητα. Για παράδειγμα, χρησιμοποιώντας την περίοδο 1984 με 2001, φαίνεται να έχει υπάρξει μια αυξανόμενη σε σημαντικό βαθμό εποχιακή αβεβαιότητα.

Συμπεράσματα

Φαίνεται να υπάρχει μια συγκε-

ΠΙΝΑΚΑΣ 6 : ΔΙΑΦΟΡΑ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΜΕ ΥΨΗΛΗ ΚΑΙ ΧΑΜΗΛΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ ΙΣΟΡΡΟΠΙΑ ΣΕ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥΣ

Περίοδος	1963-1971		1972-1981		1982-1991		1992-2001	
	Χαμηλή	Υψηλή	Χαμηλή	Υψηλή	Χαμηλή	Υψηλή	Χαμηλή	Υψηλή
Παρακολούθηση	6120	6436	6139	5843	4367	4658	5205	5542
Διαφορά	316		296		291		337	
Διαφορά	Μη Σημαντική		Μη Σημαντική		Μη Σημαντική		Σημαντική	

νίωση των νικητών του πρωταθλήματος στο νορβηγικό ποδόσφαιρο. Με μία ομάδα μόνο να κερδίζει το πρωτάθλημα τα τελευταία δέκα χρόνια, είναι ακόμα ξεκάθαρο ότι το πρωτάθλημα έχει μια κυρίαρχη ομάδα. Κοιτώντας τον αριθμό των καλύτερων τριών και πέντε ομάδων, είναι δύσκολο να δούμε μια τάση προς περισσότερη συγκέντρωση κατά την περίοδο του δείγματος.

Αρκετά ενδιαφέροντα αποτελέσματα έχουν βρεθεί. Για παράδειγμα φαίνεται να υπάρχει σημαντικότατη και μηλότερη μέση παρακολούθηση του πρωταθλήματος τα τελευταία 7 χρόνια της περιόδου από το 1992 έως το 2001, και ότι είναι δύσκολο να βρεθεί σημαντική σχέση μεταξύ εποχιακής αβεβαιότητας και παρακολούθησης. Ωστόσο, το αποτέλεσμα από την περίοδο 1992 με 2001 μπορεί ίσως να δείξει μια σχέση μεταξύ αβεβαιότητας και παρακολούθησης.

Ένα πρόβλημα στις μελέτες της αβεβαιότητας του αποτελέσματος είναι το ότι είναι δύσκολο να βρεθεί ακριβής ορισμός του φαινομένου καθώς και πώς θα το μετρήσουμε αυτό (Downward και Dawson, 2000). Προβλήματα μέτρησης της

αβεβαιότητας του αποτελέσματος μπορούν να επηρεάσουν τα ευρήματα της μελέτης. Ένα παράδειγμα είναι η περίοδος 2001, μια σεζόν με χαμηλή ανταγωνιστική ισορροπία και συνεχόμενη μακροχρόνια αβεβαιότητα, με 10ο χρόνο στη σειρά η ομάδα Rosenborg Ballklub να κερδίζει το πρωτάθλημα. Το γεγονός ότι είναι δύσκολο να βρούμε κατάλληλα μέτρα για τον προσδιορισμό της εποχιακής αβεβαιότητας δείχνει ότι υπάρχουν τομείς που χρειάζονται περισσότερη έρευνα.

Μπορεί να υπάρχουν και άλλοι παράγοντες, πέρα από την εποχιακή και τη μακροχρόνια αβεβαιότητα του αποτελέσματος, που έχουν μεγαλύτερη επίδραση στην παρακολούθηση απ' ό,τι η αβεβαιότητα του αποτελέσματος. Άλλοι παράγοντες που επηρεάζουν την παρακολούθηση μπορεί να είναι το γενικό επίπεδο του εισοδήματος, η τιμή της εισόδου στον αγώνα, ο πληθυσμός της περιοχής των ομάδων, και το μέγεθος και η καλή τοποθεσία του σταδίου (Rottenberg, 1956). Τаланτούχοι και ελκυστικοί παίκτες και καλύτεροι αγώνες είναι ακόμη παράγοντες που σχετίζονται θετικά με την παρακολούθηση (π.χ. Jennett, 1984). Μπορεί επίσης να υπάρχει «επανατροφοδοτούμενο

αποτέλεσμα', όπου η περισσότερη παρακολούθηση οδηγεί σε ακόμη περισσότερη παρακολούθηση. Για το νορβηγικό ποδόσφαιρο αυτό χρειάζεται περισσότερη έρευνα.

Στην Αγγλία είχαν την επίδραση της καίκτησης του Παγκοσμίου Κυπέλλου το 1996. Η Νορβηγία είχε προετοιμαστεί κατάλληλα για το Παγκόσμιο Κύπελλο το 1994 και το 1998, καθώς επίσης και για το Ευρώ 2000. Η Νορβηγία αντιπροσωπεύεται στο πρωτάθλημα UEFA από τα μέσα της δεκαετίας του 1990. Αυτό πιθανόν δείχνει ότι η ποιότητα της εθνικής ομάδας και των καλύτερων ομάδων στο πρωτάθλημα είναι σε υψηλό επίπεδο. Αυτό το αποτέλεσμα μπορεί να σχετίζεται με την παρακολούθηση του πρωταθλήματος.

Ο ρόλος των μαγνητοσκοπημένων αγώνων μπορεί να επηρεάσει την παρακολούθηση των αγώνων και το γενικότερο ενδιαφέρον για τα σπορ. Αυτοί οι λόγοι κάνουν δύσκολη τη μέτρηση της σχέσης μεταξύ της μακροχρόνιας κυριαρχίας από μια ομάδα τα τελευταία δέκα χρόνια, και της γενικής παρακολούθησης του πρωταθλήματος. Και εδώ χρειαζόμαστε περισσότερη έρευνα.

Βιβλιογραφία

- Borland, J. (1987): *The Demand for Australian Rules Football*. *The Economic Record*, September.
- Cairns, J., Jennett, N. and Sloane, P.J. (1986): *The Economics of Professional Team Sports: a Survey of Theory and Evidence*. *Journal of Economic Studies*, vol. 13.
- Davenport, D.S. (1969): *Collusive Competition in Major League Baseball: Its Theory and Institutional Development*. *American Economist*, vol. 13.
- Downward, P. and Dawson, A. (2000): *The Economics of Professional Team Sports*. Routledge.
- Forrest, D. and Simmons, R. (2000):

- Scottish League Football*. *Scottish Journal of Political Economy*, vol. 31.
- Neale, W.C. (1964): *The Peculiar Economics of Professional Sports*. *Quarterly Journal of Economics*, vol. 78.
- Newbold, P. (1988): *Statistics for business and economics*. Prentice-Hall International Editions.
- Quirk, J. and Fort, R.D. (1992): *Pay Dirt: The Business of Professional Team Sports*. Princeton.
- Rottenberg, S. (1956): *The Baseball Player's Labour Market*. *Journal of Political Economy*, vol. 64.
- Sloane, P.J. (1971): *The Economics of Professional Football: the Football Club as Utility Maximiser*. *Scottish Journal of*

αποτελέσματα, ενώ το σκοπέλιχο πρωτάθλημα φαίνεται να έχει λιγότερη ισορροπία απ' ό,τι τα άλλα δύο πρωταθλήματα.

2. Για παράδειγμα κάνοντας μια απλή ανάλυση πληνδρομής: $ATTEND_t = a + b \cdot STD_t / IT_t + u_t$ και την αντιπροσωπευτική περίοδο ανεξ. R2 είναι πολύ χαμηλή, δείχνοντας ότι η εποχιακή δεν είναι καλή εξήγηση της παρακολούθησης στο νορβηγικό ποδόσφαιρο. Το ίδιο αποτέλεσμα προκύπτει αν διαιρέσουμε σε δύο διαφορετικές υποπεριόδους.

3. Χρησιμοποιώντας μια απλή χρονική σειρά μοντέλο: $SEASON_t = a + b \cdot YEAR_t + u_t$ όπου SEASON = παρακολούθηση

Απολαύστε τα κέρδη
Νιώστε τη συγκίνηση

Ζήστε το θέαμα

ODAIF
A.E.

**Κάθε φορά που
η τύχη "χτυπάει"**

Trickery

η ΕΛΛΑΔΑ γεμίζει πολυεκατομμυριούχους!

Κέρδη πέρα από κάθε φαντασία!

Κλήρωση κάθε ΠΕΜΠΤΗ και ΚΥΡΙΑΚΗ

Παίξε τώρα κι ΕΣΥ!!!

Ποιος ξέρει... μπορεί να είσαι εσύ ο τυχερός!

του Γιώργου Καρλή
Πανεπιστήμιο Οτάβας, Καναδάς

Εισαγωγή

Παγκόσμιες στατιστικές δείχνουν ότι ο αριθμός των Ελλήνων της διασποράς υπερβαίνει τον αριθμό αυτών που κατοικούν στην Ελλάδα. Έτσι, αν όλοι οι Έλληνες μετανάστες, τα παιδιά και τα εγγόνια τους, επέστρεφαν στην Ελλάδα, αυτή θα ήταν πολύ μικρή για να εξυπηρετήσει τις ανάγκες διαμονής τους. Αυτό βέβαια είναι απίθανο να συμβεί, αφού οι περισσότεροι μετανάστες και οι οικογένειές τους αποκαλούν το νέο τόπο διαμονής τους σπίτι τους και έχουν υιοθετήσει τον τρόπο ζωής της καινούργιας κοινωνίας τους. Αυτό είναι περισσότερο εμφανές σε πολυεθνικές κοινωνίες όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες, ο Καναδάς, η Αυστραλία και το Ηνωμένο Βασίλειο, κοινωνίες όπου φιλοξενούν το μεγαλύτερο αριθμό των Ελλήνων της διασποράς.

Η Ελλάδα, σήμερα, βρίσκεται στη μέση τεράστιων διαρθρωτικών και κοινωνικών αλλαγών, καθώς προ-

νες του 2004. Αυτή η μικρή χώρα, με πληθυσμό που μόλις ξεπερνάει τα δέκα εκατομμύρια, θα είναι η μικρότερη που έχει φιλοξενήσει ποτέ ένα τόσο μεγάλο γεγονός. Για το λόγο αυτό, η Ελλάδα και οι Έλληνες του εξωτερικού ανησυχούν, σε μεγάλο βαθμό, για τις παροχές των αγώνων του 2004 και την παγκόσμια εικόνα που θα σχηματιστεί για την Ελλάδα.

Παρόλο που δεν αποτελεί επίσημο σλόγκαν η παρακίνηση επιστροφής στην πατρίδα των Ελλήνων της διασποράς για να βοηθήσουν στην εκτέλεση των Ολυμπιακών Αγώνων, έχει γίνει προσπάθεια από την Οργανωτική Επιτροπή της Αθήνα 2004 να ελπίζουν στη βοήθεια των Ελλήνων της διασποράς (Καρτακούλης, 2000). Αυτό το κάλεσμα είναι περισσότερο μια μορφή γενικής ανακωχής για τους εθελοντές που γνωστοποιήθηκε από το διαδικτυο και τα μέσα ενημέρωσης σε όλο τον κόσμο.

Αναμφίβολα, το να έρθουν πίστα-

γο, ίσως αυτό να είναι το πιο δύσκολο έργο της Οργανωτικής Επιτροπής της Αθήνα 2004, καθώς στους Έλληνες που σχεδιάζουν να έρθουν πίσω στην Ελλάδα θα ζητηθεί να καλύψουν μόνοι τους τα έξοδά τους για μια παρατεταμένη χρονική περίοδο και να προσφέρουν εθελοντικά το χρόνο και τις υπηρεσίες τους. Δεν είναι όλοι οι Έλληνες του εξωτερικού έτοιμοι να το κάνουν αυτό. Δεν έχουν το χρόνο ή/και τα χρήματα να επιχειρήσουν αυτή τη μακρά (κατά προσέγγιση περισσότερο από ένα μήνα) αυστηρή δέσμευση, για να μην αναφέρουμε το χρόνο που απαιτείται για να εκπαιδευτούν και να εγκλιματιστούν.

Καμία άλλη χώρα που έχει φιλοξενήσει τους θερινούς Ολυμπιακούς Αγώνες δεν είχε εξαρτηθεί σε τόσο μεγάλο βαθμό από τα μέλη της διασποράς που είχαν τη δέσμευση να προσφέρουν εθελοντικά στους αγώνες. Ακόμα, καμία άλλη χώρα που έχει φιλοξε-

νησει τους Ολυμπιακούς Αγώνες

Κουλτούρα και Ταυτότητα:

Φέρνοντας Πίσω τους Έλληνες της Διασποράς να προσφέρουν Εθελοντικά για την Αθήνα 2004

Καμία άλλη χώρα, που έχει φιλοξενήσει τους θερινούς Ολυμπιακούς Αγώνες, δεν είχε εξαρτηθεί σε τόσο μεγάλο βαθμό από τα μέλη της διασποράς που είχαν τη δέσμευση να προσφέρουν εθελοντικά στους αγώνες. Ακόμα, καμία άλλη χώρα, που έχει φιλοξενήσει τους Ολυμπιακούς Αγώνες, δεν ήταν τόσο μικρή σε πληθυσμό όσο η Ελλάδα.

χρειάζονταν να στηρίξουν αυτό το γεγονός ήταν ένα σχετικά εύκολο έργο για χώρες μεγαλύτερες από την Ελλάδα. Αυτό δεν θα είναι το ίδιο για την Ελλάδα.

Το ερώτημα που απομένει να απαντηθεί, τα δύο τελευταία χρόνια, είναι το εξής: θα καταφέρει η Ελλάδα να στρατολογήσει Έλληνες εθελοντές της διασποράς να βοηθήσουν στη διεξαγωγή των αγώνων της Αθήνας 2004; Έρευνα δείχνει ότι η επιτυχής στελέχωση και εκπαίδευση των εθελοντών πρέπει να ικανοποιεί προσωπικές αλλά και κοινωνικές ανάγκες (Marx, 1999; Karlis, 1999a; Okun, Barr, and Herzog, 1998; Jewell, 1997; Volunteer Center of Ottawa-Carleton, 1992; Karlis, 1989). Στην περίπτωση των Ελλήνων της διασποράς, οι προσωπικές ανάγκες αφορούν την ουσιαστική ικανοποίηση, μέσω της εμπειρίας στην Ελλάδα, της πολιτιστικής τους ταυτότητας. Επίσης, για την ίδια ομάδα, οι κοινωνικές ανάγκες θα αναφέρονται στην έκφραση, αλληλεπίδραση και κοινωνική της ταυτότητας της

διασποράς μπορούν να έχουν την εμπειρία, μέσω της εθελοντικής προσφοράς τους στην Αθήνα 2004, των δύο αυτών τύπων αναγκών, τις προσωπικές και τις κοινωνικές.

Ο σκοπός αυτού του κειμένου είναι να εξετάσει την έρευνα στον πολιτισμό και την ταυτότητα των Ελλήνων της διασποράς ώστε να κάνει εντέλει προτάσεις για την επιτυχή στελέχωση με εθελοντές για τους αγώνες της Αθήνας 2004. Για να εκπληρώσει αυτόν το σκοπό, διαιρείται σε δύο μέρη: (1) Ελληνική κουλτούρα και ταυτότητα στη διασπορά, και (2) Προτάσεις για την επιτυχή στελέχωση εθελοντών για την Αθήνα 2004.

Ελληνική Κουλτούρα και Ταυτότητα στη Διασπορά

Η κουλτούρα αναφέρεται στον τρόπο ζωής μιας συγκεκριμένης κοινωνίας (Burnett και Palmer, 1988). Η κουλτούρα, εξ ορισμού, αναφέρεται στα ήθη και στα έθιμα, στις παραδόσεις και στις πε-

κουλτούρα ακόμα αναφέρεται στην ταύτιση με σύμβολα της κοινωνίας, όπως η σημαία, ο εθνικός ύμνος και τα εθνικά χρώματα. Ειδικότερα, η κουλτούρα αναφέρεται σε μια συλλογική κατάσταση μιας συγκεκριμένης ομάδας ανθρώπων (π.χ., μέσω της γλώσσας, των αθλημάτων και της ιστορίας/ κληρονομιάς, Fox et al., 1998).

Μέσα στην κουλτούρα περιλαμβάνεται η έννοια της εθνικής κουλτούρας μειονότητας. Η εθνική κουλτούρα μειονότητας υπάρχει σε πολυεθνικές κοινωνίες όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες, ο Καναδάς, η Αυστραλία και το Ηνωμένο Βασίλειο. Στον Καναδά, για παράδειγμα, που είναι μια νομικά εγκεκριμένη πολυεθνική κοινωνία, εθνικές ομάδες, όπως οι Έλληνες, διαμορφώνουν εθνική κουλτούρα μειονότητας. Η πρόθεση αυτής της υποκουλτούρας είναι να διατηρήσουν την εθνική πολιτιστική ταυτότητα και τις εθνικές πολιτιστικές δραστηριότητες, ενώ κατοικούν στη χώρα που έχουν μεταναστεύσει

εθνική κουλτούρα μειονότητας, επομένως, υπάρχει όχι να δουλεύει ενάντια, αλλά μάλλον να δουλεύει για ή και να συμπληρώνει την ύπαρξη της πολυεθνικής δομής της κοινωνίας. Η ύπαρξη της εθνικής κουλτούρας μειονότητας εξαρτάται από τη διατήρηση της εθνικής πολιτιστικής ταυτότητας συγκεκριμένων εθνικών ομάδων.

Η εθνική πολιτιστική ταυτότητα αναφέρεται στην εσωτερική συνοχή και στο δεσμό μιας συγκεκριμένης ομάδας και των μεμονωμένων μελών της. Αν αυτή η συνοχή και ο δεσμός είναι δυνατοί, η πιθανότητα διαμόρφωσης και διατήρησης μιας συνεκτικής υποομάδας μέσα σε μια πολυεθνική κοινωνία είναι κατά πολύ ενισχυμένη (Καρλής, 1998). Επιπλέον, αν η συνοχή και ο δεσμός

κλποίες και να συμμετέχουν στις δραστηριότητες της γενετήριάς τους. Αυτό συμβαίνει με όλες τις εθνικές ομάδες που έχουν σχηματίσει υποομάδες μέσα στις πολυεθνικές κοινωνίες.

Η Ελληνική ομάδα, όπως όλες οι άλλες υποομάδες της διασποράς, διατηρείται και λειτουργεί μέσω των πολιτιστικών δραστηριοτήτων. Αυτές λαμβάνουν χώρα, κατά κύριο λόγο, με τις προσπάθειες των εθελοντών, έτσι οι εκκλησίες και τα κοινοτικά κέντρα υποστηρίζονται από τις προσπάθειες και το χρόνο που αφιερώνουν οι δωρητές.

Αναρρίβωλα, η ελληνική ορθοδοξία, η ελληνική γλώσσα, η ελληνική κουλτούρα και οι δραστηριότητες αναψυχής που έχουν βοηθήσει την ελληνική ομάδα να

ραστες προσπάθειες των εθελοντών.

Έρευνα που έγινε από τον Καρλή (1993) και τον Chimbo (1980) υποστηρίζει ότι η ελληνική κουλτούρα περιλαμβάνει τρία χαρακτηριστικά γνώρισμα: (1) πίστη, (2) γλώσσα, και (3) κοινωνικές και πολιτιστικές δραστηριότητες ψυχαγωγίας. Με άλλα λόγια, οι Έλληνες της διασποράς εξαρτώνται από την ελληνική Ορθοδοξία, την ελληνική γλώσσα, και τις κοινωνικές και πολιτιστικές δραστηριότητες αναψυχής, οι οποίες είναι στη φύση τους ελληνικές και διατηρούν την ελληνική ταυτότητα (Καρλής, 2000). Είναι αυτά τα τρία πολιτιστικά χαρακτηριστικά, που πραγματικά βοηθούν τους Έλληνες να παραμείνουν Έλληνες, ενώ ζουν στη διασπορά (Καρλής, 2000).

Πρόσφατη έρευνα από τον Καρλή (1996) υποστηρίζει ότι τα τρία αυτά πολιτιστικά χαρακτηριστικά είναι σημαντικά στη διατήρηση της ελληνικής ταυτότητας εκείνων που ζουν στη διασπορά. Πιο συγκεκριμένα, σε μια μελέτη που διεξήχθη στο Τορόντο του Καναδά, ο Καρλής (1993), χρησιμοποιώντας την τεχνική της κλιμακωτής πολλαπλής παλινδρόμησης (stepwise multiple regression), έφτασε στο συμπέρασμα ότι η πίστη (ελληνική Ορθοδοξία) είναι η μόνη πολιτιστική μεταβλητή που σχετίζεται σε μεγάλο βαθμό με την πολιτιστική ταυτότητα. Έτσι, βρέθηκε ότι η ελληνική Ορθοδοξία βοηθά την ενίσχυση

Η Οργανωτική Επιτροπή της Αθήνα 2004 πρέπει να ενσωματώσει στην καμπάνια προώθησης την ανάγκη για βοήθεια από τους Έλληνες της διασποράς, ώστε να προάγουν την ελληνική κουλτούρα και ταυτότητα με τον εθελοντισμό τους στους αγώνες.

Τως αυτό είναι αποτέλεσμα του ότι, σύμφωνα με την ελληνική κουλτούρα, οι Έλληνες είναι εθνοθηρσκευόμενοι, καθώς, σε ποσοστό μεγαλύτερο από το 90% αυτών, είναι Ορθόδοξοι.

Περαιτέρω έρευνα που έγινε από τον Chimbo (1980) απεικονίζει ότι η ελληνική γλώσσα συμβάλλει στη διαμόρφωση της ελληνικής ταυτότητας στη διασπορά. Εδώ υποστηρίζεται ότι η ελληνική γλώσσα, όντας εθνική γλώσσα για την Ελλάδα και την Κύπρο μόνο, κρατά τους μετανάστες και τα παιδιά τους ενωμένους στη διασπορά. Τα σχολεία ελληνικής γλώσσας, τα ελληνικά μέσα ενημέρωσης και ο ελληνικός Τύπος, παίζουν ένα σημαντικό ρόλο στο να βοηθούν τα άτομα που μιλούν ελληνικά ή τουλάχιστον καταλαβαίνουν ελληνικά, να ταυτιστούν με την ελληνική κουλτούρα.

Επίσης, μια σειρά από μελέτες έχουν εκδοθεί, υποστηρίζοντας ότι οι κοινωνικές και πολιτιστικές δραστηριότητες αναψυχής, οι οποίες είναι μοναδικές για την ελληνική κουλτούρα, διαμορφώνουν τον δεσμό με την ελληνική ταυτότητα για τους Έλληνες που ζουν στη διασπορά. Σύμφωνα με τον Καρλί (1993,1987) και τον Chimbo (1980) τα κοινωνικά, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και οι καλλιτεχνικές εκδηλώσεις είναι πραγματικά μοναδικά στην ελληνική κουλτούρα φέρνουν τους Έλληνες κοντά και επιπλέον ενδυναμώνει το αίσθημα της «ελληνικότητας».

Ετσι οι κοινωνικές δραστηριότητες των Ελλήνων όπως τα «πανηγύρια» και οι «τοπικοί χοροί της

γενέτειρας» βοηθούν στη δημιουργία ενός αισθήματος «εμείς» ως Έλληνες. Οι δραστηριότητες των μέσων ενημέρωσης, όπως η ελληνική τηλεόραση, οι εφημερίδες και τα προγράμματα ραδιοφώνου, και οι καλλιτεχνικές δραστηριότητες (π.χ. ελληνικό θέατρο και συναυλίες) βοηθούν ακόμα, στο να διατηρήσουν την ελληνική κουλτούρα οι Έλληνες της διασποράς. Βέβαια, όπως υποστηρίζει ο Καρλός (1990), η ευκαιρία να εκτεθούν και να συμμετέχουν σε κοινωνικές, ενημερωτικές και καλλιτεχνικές δραστηριότητες ενισχύεται κατά πολύ σε πόλεις με μεγαλύτερο ελληνικό πληθυσμό (π.χ. Τορόντο, Νέα Υόρκη, Μελβούρνη, Σίδνεϊ και Λονδίνο).

Η προαναφερθείσα ανασκόπηση των εντύπων δείχνει ότι τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της κουλτούρας, και η διατήρηση της πίστης, της γλώσσας και κοινωνικών και πολιτιστικών ενασχολήσεων αναψυχής παίζουν ρόλο κλειδί στη διατήρηση της ελληνικής ταυτότητας από τους Έλληνες της διασποράς. Οι Έλληνες της διασποράς, συχνά λέγεται ότι είναι «δύο φορές Έλληνες από τους Έλληνες της Ελλάδας» (Καρτακούλης, 2000), εννοώντας ότι είναι βαθύτατα συνδεδεμένοι με την πίστη, τη γλώσσα και τις κοινωνικές και πολιτιστικές δραστηριότητες αναψυχής.

Για το λόγο αυτόν, κάθε προσπάθεια που προάγει τα χαρακτηριστικά του ελληνικού πολιτισμού και της ελληνικής πολιτιστικής ταυτότητας υποστηρίζεται θερμά από τους περισσότερους Έλληνες της διασποράς (Καρλός, 2000).

Ο εθελοντισμός για την Αθήνα 2004 είναι μια μοναδική ευκαιρία, που θα δώσει στους Έλληνες της διασποράς τη δυνατότητα να προωθήσουν τα γνωρίσματα του ελληνικού πολιτισμού και την ελληνική πολιτιστική ταυτότητα.

Προτάσεις για την επιτυχή στελέχωση με εθελοντές για την Αθήνα 2004

Αναμφίβολα, τα μεγαλύτερα προβλήματα για την επιτυχή στελέχωση εθελοντών της διασποράς για την Αθήνα 2004, είναι δημογραφικοί, γεωγραφικοί και οικονομικοί παράγοντες. Παρόλο που είναι αλήθεια ότι οι Έλληνες της διασποράς είναι πιθανό να βοηθήσουν εθελοντικά για εθνικούς και πολιτιστικούς λόγους, όπως η διατήρηση και προαγωγή της ελληνικής κουλτούρας, η πραγματικότητα είναι ότι δημογραφικοί, γεωγραφικοί και οικονομικοί παράγοντες θα κάνουν τη στελέχωση εθελοντών με Έλληνες της διασποράς ένα δύσκολο έργο.

Δημογραφικά, η Ελλάδα είναι μια μικρή χώρα. Η Αθήνα 2004 χρειάζεται περίπου 200.000 εθελοντές, κάτι που μεταφράζεται κατά προσέγγιση στο 2% ολόκληρου του πληθυσμού που ζει στην Ελλάδα. Αυτός ο τεράστιος αριθμός είναι απίθανο να επιτευχθεί. Ο αριθμός των απαιτούμενων εθελοντών μεταφράζεται επίσης στο 2% των Ελλήνων της διασποράς. Παρόλο που οι Έλληνες της διασποράς συνηθίζουν να προσφέρουν αμέτρητες ώρες εθελοντικής δουλειάς για να διατηρήσουν την εθνική ταυτότητα και

το κύρος της δικής τους κουλτούρας, η πραγματικότητα είναι ότι λίγοι μπορούν να εξοικονομήσουν το χρόνο και τα χρήματα που απαιτεί το ταξίδι στην Ελλάδα, για να προσφέρουν εθελοντικά στην Αθήνα 2004. Έτσι, δημογραφικοί, γεωγραφικοί και οικονομικοί παράγοντες θα κάνουν τη στελέχωση εθελοντών της διασποράς ένα πολύ δύσκολο έργο. Η έρευνα που γίνεται για τον πολιτισμό και την ταυτότητα των Ελλήνων της διασποράς μπορεί να βοηθήσει στη συνεργασία στρατηγικών στελέχωσης με Έλληνες της διασποράς του Αθήνα 2004. Από την υπάρχουσα έρευνα για τους Έλληνες της διασποράς, έχουν γίνει οι ακόλουθες προτάσεις για τη στελέχωση του Αθήνα 2004 με εθελοντές.

Πρόταση 1: Προώθηση της ανάγκης για εθελοντές από τη διασπορά, μέσω επισκέψεων σε μεγάλες ελληνικές κοινότητες

Αν η Αθήνα 2004 θέλει να επιτύχει τη στελέχωση με εθελοντές από τη διασπορά, τα μέλη της οργανωτικής επιτροπής πρέπει να ταξιδέψουν στη διασπορά, σε διάφορα μέρη σε όλο τον κόσμο. Εί-

μπορούν να βοηθήσουν, ωστόσο, ένας μεγάλος αριθμός των Ελλήνων της διασποράς ακούει τα νέα, σχετικά με την Ελλάδα, από πρώτο χέρι μέσα στις εκκλησίες και τα κοινοτικά κέντρα τους. Μέλη της Οργανωτικής Επιτροπής Αθήνα 2004 χρειάζεται να διεξάγουν σεμινάρια για τον εθελοντισμό στους Ολυμπιακούς Αγώνες και τη σημασία του για την Ελλάδα. Αυτά πρέπει να διεξαχθούν στις ελληνικές εκκλησίες και στα κοινοτικά κέντρα της διασποράς, με σκοπό να «φέρουν τα νέα στους ανθρώπους».

Πρόταση 2: Στελέχωση με εθελοντές κατά τη διάρκεια επισκέψεων στη διασπορά

Αυτή είναι μια συνέχεια της πρότασης 1. Μέσω της προώθησης της ανάγκης για εθελοντές στις ελληνικές κοινότητες της διασποράς, οι προσπάθειες μπορούν ακόμα να ενταθούν για την εγγραφή των εθελοντών. Αυτό απαιτεί διορισμένα μέλη της Οργανωτικής Επιτροπής της Αθήνα 2004 να μείνουν για μια παρατεταμένη χρονική περίοδο σε επιλεγμένες ελληνικές κοινότητες. Αυτή η ενέργεια μπορεί αναμφίβολα να ενισχύσει την πιθανότητα για πιθανή ενίσχυση εθελον-

μπορούν να έχουν απαντήσει όλα τα ερωτήματα αμέσως, ενώ παράλληλα μπορούν να έχουν τη βοήθεια των μελών της Οργανωτικής Επιτροπής Αθήνα 2004 στη συμπλήρωση των εντύπων αιτήσεων.

Πρόταση 3: Ενσωμάτωση της Κουλτούρας και Ταυτότητας στην Καμπάνια Προώθησης για τη Στελέχωση με Εθελοντές

Μικρή έμφαση δίνεται στην κουλτούρα και στην ταυτότητα για την προωθητική καμπάνια της Οργανωτικής Επιτροπής Αθήνα 2004 για τη στελέχωση με εθελοντές και, συγκεκριμένα με Έλληνες εθελοντές της διασποράς. Δίνοντας έμφαση στο σύνδεσμο μεταξύ των Ολυμπιακών αγώνων και της ελληνικής κουλτούρας, οι Έλληνες της διασποράς μπορεί να αισθάνονται περισσότερο πατριώτες και απόλυτα εθελοντές. Χωρίς αμφιβολία, οι Ολυμπιακοί Αγώνες είναι μια μεγάλη λεωφόρος που θα προάγει την ελληνική Ορθοδοξία, την ελληνική γλώσσα και τις ελληνικές κοινωνικές και πολιτιστικές δραστηριότητες παγκοσμίως, μέσω της διεθνούς έκθεσης. Αυτό σημαίνει ότι κάνουν οι Έλληνες της

Ο εθελοντισμός για την Αθήνα 2004 είναι μια μοναδική ευκαιρία, που θα δώσει στους Έλληνες της διασποράς τη δυνατότητα να προωθήσουν τα γνωρίσματα του ελληνικού πολιτισμού και την ελληνική πολιτιστική ταυτότητα.

νότιες. Έτσι, η Οργανωτική Επιτροπή της Αθήνα 2004 πρέπει να ενσωματώσει στην καμπάνια προώθησης την ανάγκη για βοήθεια από τους Έλληνες της διασποράς, ώστε να προάγουν την ελληνική κουλτούρα και ταυτότητα με τον εθελοντισμό τους στους αγώνες. Αυτό μπορεί πραγματικά να βοηθήσει στη στελέχωση με Έλληνες εθελοντές από τη διασπορά.

Πρόταση 4: Στόχος η Στελέχωση με Έλληνες της Διασποράς Άμεσα στην Καμπάνια Προώθησης

Η γενική ιστοσελίδα της Αθήνα 2004 παραβλέπει το σίδηρο στελέχωσης με Έλληνες εθελοντές από τη διασπορά. Η πραγματικότητα είναι ότι πρόκειται για μια έξοχη ομάδα στόχων, καθώς οι περισσότεροι Έλληνες της διασποράς έχουν συγγενείς που ζουν στην Ελλάδα και συγκεκριμένα στην Αθήνα.

Αυτό είναι σί' αλήθεια ένας μεγάλος παράγοντας εξοικονόμησης κόστους, για την παρατεταμένη χρονικά περίοδο της εθελοντικής δέσμευσης. Έτσι, φαίνεται ότι οι Έλληνες της διασποράς είναι ιδανικοί υποψήφιοι για εθελοντισμό στην Αθήνα 2004.

Πρόταση 5: Προώθηση του Μηνύματος Ανάγκης για «Πολιτιστικούς Πρεσβευτές»

Οι Έλληνες της διασποράς είναι υπερήφανοι που έχουν την ευτυχία να ταυτιστούν με την ελληνική κουλτούρα. Θα μιλήσουν για

κοινωνικές και πολιτιστικές δραστηριότητες ψυχαγωγίας.

Η Οργανωτική Επιτροπή της Αθήνα 2004 πρέπει να ενσωματώσει στην καμπάνια προώθησης ένα ειδικό κάλεσμα για τους Έλληνες της διασποράς, να προσφέρουν εθελοντικά στην Αθήνα 2004 λόγω της ανάγκης της Ελλάδας για «πολιτιστικούς πρεσβευτές».

Κάθε υποψήφιος εθελοντής πρέπει να οδηγηθεί στο να αισθάνεται ότι μπορεί να κάνει τη διαφορά, προάγοντας την ελληνική κουλτούρα σε όλο τον κόσμο μέσα από αυτό το μεγάλο γεγονός. Χωρίς αμφιβολία, αυτός ο τύπος προσέγγισης των υποψηφίων Ελλήνων εθελοντών της διασποράς θα βοηθήσει, καθώς οι περισσότεροι έχουν ένα θερμό αίσημα για το θεσμό των «πολιτιστικών πρεσβευτών».

Συμπέρασμα

Η διεξαγωγή του μεγαλύτερου αθλητικού γεγονόσις στον κόσμο απαιτεί τις προσπάθειες εκατοντάδων χιλιάδων μεμονωμένων ατόμων.

Ίσως τα μεμονωμένα άτομα, που επιτελούν τον πιο κρίσιμο ρόλο, είναι οι εθελοντές. Οι εθελοντές είναι οι άνθρωποι της πρώτης γραμμής, αυτοί που καλούνται να αποδώσουν την αληθινή εικόνα της φιλοξενήτριας χώρας, απευθείας στους επισκέπτες και σε όλους τους συμμετέχοντες.

Η Ελλάδα, σε σύγκριση με άλλες χώρες που έχουν φιλοξενήσει τους Θερινούς Ολυμπιακούς Αγώνες,

των.

Για το λόγο αυτόν, η Ελλάδα θα εξαρτηθεί σε πολύ μεγάλο βαθμό από «τους δικούς της ανθρώπους», τους Έλληνες της διασποράς να βοηθήσουν, υπηρετώντας ως εθελοντές. Για να γίνει αυτό, ωστόσο, επιβάλλεται η Οργανωτική Επιτροπή της Αθήνα 2004 να προσεγγίσει αυτές τις ομάδες πληθυσμού με έναν ικανό και αποτελεσματικό τρόπο για τη στελέχωση προσωπικού που χρειάζεται, ώστε να προσφέρει τις υπηρεσίες του εθελοντικά.

Αυτό το κείμενο παρουσίασε πέντε προτάσεις για να βοηθήσει την Οργανωτική Επιτροπή της Αθήνα 2004, στην επίτευξη εθελοντικής βοήθειας από τους Έλληνες της διασποράς.

Αυτές οι προτάσεις πρέπει να χρησιμοποιηθούν μόνο σαν κατευθυντήριες γραμμές, καθώς το επίκεντρό τους είναι η κουλτούρα και η ταυτότητα. Υπάρχουν πολύ περισσότερες προτάσεις που μπορούν να βοηθήσουν την Οργανωτική Επιτροπή της Αθήνα 2004 για την επιτυχή στελέχωση εθελοντών που χρειάζονται, από την ελληνική διασπορά.

Η πρόκληση είναι για όλους τους Έλληνες, στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, να βοηθήσουν, παρουσιάζοντας περισσότερες προτάσεις που θα διευκολύνουν το έργο στελέχωσης εθελοντών του Αθήνα 2004.

Η μεγαλύτερη παρόκληση είναι

- **εξόδων** (άρθρο 25) θα πρέπει να αντικατασταθεί με την υποβολή ενός πλάνου εφαρμογής του επιχειρηματικού σχεδίου, κατά την τρέχουσα περίοδο, για να συμπεριληφθεί και οικονομικά μεγέθη που δεν θεωρούνται έσοδα ή έξοδα.

Η πρόβλεψη για την έκδοση εγγυητικής επιστολής τραπεζίτης ή προσωπικής αξιόχρεης εγγύησης, ώστε με το σύνολο των προϋπολογιζόμενων εξόδων (άρθρο 25), είναι δυσβάστακτη και εξωπραγματική, αφού δεν λαμβάνει υπόψη της τα προϋπολογιζόμενα έσοδα και θα πρέπει να μειωθεί αντίστοιχα. Η προβλεπόμενη στο ίδιο άρθρο (παρ. 2) υποχρέωση υποβολής, στο τέλος κάθε τριμήνου, καταστάσεων πραγματοποιηθέντων εσόδων και εξόδων θα πρέπει να αντικατασταθεί με πίνακα ταμειακών ροών, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Ν. 2992/2002 για την εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (ΔΛΠ Νο 7) και τις σχετικές διατάξεις της UEFA.

Το ποσοστό 10 % σε σχέση με το μετοχικό κεφάλαιο (άρθρο 26), ως ποσοστό για ταμιακές διευκολύνσεις ή άλλα δάνεια ή μελλοντικές αυξήσεις του Μετοχικού Κεφαλαίου θα πρέπει να επανεξετασθεί, με δεδομένη την κατάσταση των Α.Α.Ε. και του τρόπου λειτουργίας αυτών, που οι περισσότερες υπηρετούνται σε αυτού του είδους τις χρηματοδοτήσεις, οι οποίες καταλήγουν σε επιστροφή, μέσω της μετοκοποίησης, με βάση την κενύουσα διάταξη του άρθρου 68 παράγραφος 13. Στην προκειμένη περίπτωση θα έπρεπε αντί του ορισμού ποσοστού να ορίζεται διαδικασία «πόθεν έσχες».

Στο άρθρο 27 προβλέπεται και πάλι η τήρηση ενός τραπεζικού λογαριασμού κίνησης, μέσω του οποίου διενεργούνται, κατ' αποκλειστικότητα, οι καταβολές των πάσης φύσεως εξόδων τους. Σύμφωνα με τα πραγματικά δεδομένα, οι Α.Α.Ε. που τηρούν στην πράξη περισσότερους, του ενός, τραπεζικούς λογαριασμούς, δηλαδή τους εξής:

- Μετοχικού Κεφαλαίου.
- Ατόμων δανείων και ταμειακών διευκολύνσεων
- Φορολογικών ή Ασφαλιστικών Υποχρεώσεων για λόγους αυτοπροστασίας τους, ώστε να εξασφαλίζουν διαχειριστικά τις υποχρεώσεις αυτές, ιδιαίτερα τις προερχόμενες από τις παρακρατήσεις.
- Λογαριασμό κινήσεως.

Τα ποσοστά που ορίζονται (άρθρο 30

παρ 3) ως δικαιώματα της Ε.Π.Ο. και της Ε.Π.Α.Ε., από 8 % της Ε.Ο.Κ., 3% και του ΕΣΑΚΕ 8% από την εκχώρηση κι εκμετάλλευση των τηλεοπτικών μέσων, με ειδικές συμβάσεις από τις Α.Α.Ε., κρίνονται ως πολύ υψηλά λαμβανομένης υπόψη της παγκόσμιας κρίσης των τηλεοπτικών εταιριών, που θα οδηγήσουν μαθηματικά σε μικρότερη αξία συμβόλαια.

Με τις διατάξεις του άρθρου 36 παρ. 1 αυξάνεται το ποσοστό (από 8 σε 12%) που καταβάλλεται από τον ΟΠΑΠ στην ΕΠΑΕ και στις ΠΑΕ από τα ακαθάριστα έσοδα, αφαιρούμενων των δικαιωμάτων των πρακτόρων, όλων των δελτίων του ΠΡΟ ΠΟ & ΠΡΟ ΠΟ ΓΚΟΛ και, ανεξάρτητα αν σε αυτά συμπεριλαμβάνονται ελληνικοί αγώνες ή όχι – η προηγούμενη διάταξη υποέβλεπε την συμμετοχή τους για την διανομή του ποσοστού. Από μια πρώτη άποψη το μέτρο κρίνεται θετικό. Όμως θα πρέπει να μας προβληματίσουν οι πιο κάτω παρατηρήσεις:

- Η αύξηση του ποσοστού που δίδεται δεν αντιστοιχεί και σε αύξηση των πραγματικών ποσών που δίδονται με δεδομένη την μείωση της συμμετοχής των παιγνιδιών αυτών στον σύνολο των ακαθαρίστων εσόδων του ΟΠΑΠ τα δύο τελευταία κι όχι μόνο έτη (σε εκατομμύρια ΕΥΡΩ) (βλ. πίνακα 1).
- Η προβλεπόμενη αύξηση κι η διανομή του μεταξύ ΕΠΑΕ και ΠΑΕ κρίνεται άδικη όταν μάλιστα δίδεται χωρίς κάποιες προϋποθέσεις. Τα ποσά διανέμονται μεταξύ των ΠΑΕ στις επιμέρους κατηγορίες ισομερώς.

Η προβλεπόμενη κατανομή (μέσα σε παρένθεση η προηγούμενη) είναι:

ΕΠΑΕ	3%	(0,50%)
ΠΑΕ Α' ΕΘΝΙΚΗΣ	3,5%	(3,00%)
ΠΑΕ Β' ΕΘΝΙΚΗΣ	2,5%	(2,00%)
ΠΑΕ Γ' ΕΘΝΙΚΗΣ	3,00%	(2,5%)

από την οποία διαπιστώνεται ότι το μεγαλύτερο μέρος της αύξησης προορίζεται για την ΕΠΑΕ κι όχι για τα μέλη της. Στην περίπτωση αυτή θα έπρεπε η πολιτεία να ζητήσει από την ΕΠΑΕ

την πραγματοποίηση κάποιων έργων ή ακόμη π.χ. τη διαμόρφωση εργοστηρίου ΑΝΤΙΝΤΟΠΙΝΓΚ (εφαρμογή του Ν 2371 /96).

Όσον αφορά τη δυνατότητα που προβλέπεται (άρθρο 38 παρ 3), για ανσβίωση προηγούμενης ΠΑΕ που είναι

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

ΕΙΔΟΣ ΠΑΙΧΝΙΔΙΟΥ	ΕΤΟΣ 2000	ΕΤΟΣ 2001
ΛΟΤΤΟ	75,49	76,90
ΠΡΟΠΟ	90,30	64,70
ΠΡΟΤΟ	39,89	52,90
ΠΡΟΠΟΓΚΟΛ	3,92	2,30
ΤΖΟΚΕΡ	214,88	294,90
ΣΤΟΙΧΗΜΑ	962,15	1.313,80

σε εκκαθάριση, αντί της σύστασης νέας, θα πρέπει να τεθεί μόνο στην περίπτωση που το γεγονός συμβαίνει σε δύο συνεχείς αγωνιστικές περιόδους.

Προτάσεις

- Η παροχή κινήτρων για την κατ' οκειμή συγχρόνως αριών αθλητικών εγκαταστάσεων, είτε παρέχοντας τη γηπεδική έκταση είτε ενίσχυοντας τις εγκαταστάσεις αυτές στον Αναπτυξιακό Νόμο ή στην περιφερειακή ανάπτυξη.
- Η αναδιάρθρωση των κατηγοριών με παράλληλη σημαντική αύξηση των προβλεπόμενων ελαστίων ορίων του Μετοχικού Κεφαλαίου των Α.Α.Ε.
- Με τη συναίνεση των φορέων εφαρμογής των διατάξεων του ΚΝ 2190/20 και των λοιπών Νομοθεσιών (Φορολογικές, Ασφαλιστικές), η επιβολή μιας έσχατης προθεσμίας –π.χ. τριών ετών– μετά την οποία να υποχρεωθούν να λύσουν τις ΑΑΕ εφόσον δεν εξυγιανθούν.
- Η διαμόρφωση του θεσμικού πλαισίου των ΑΑΕ., ώστε να τους επιτρέπεται να έχουν οργανωμένα μέλη με συνδρομή, με θετικά επακόλουθα τόσο για τα έσοδά τους όσο για την καταπολέμηση της βίας.
- Η συμβολή των επαγγελματιών αθλητών στη βελτίωση των οικονομικών των Α.Α.Ε., αποδεχόμενοι στην πράξη ότι οι Φόροι τους, κυρίως από Συμβόλαιο και τις άλλες αμοιβές τους, είναι αποκλειστικά άμεση δική τους υποχρέωση και όχι επιπλέον υποχρέωση της Α.Α.Ε.

Λιμάνι του Πειραιά κόμβος μεταφορών στη Μεσόγειο

το πρώτο λιμάνι
σε υπηρεσίες & κίνηση

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ σε
Το Μεγάλο Λιμάνι

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΑΕ • Ακτή Μισούλη 10, 185 38 Πειραιάς
τηλ: 010.4520911 - 17 • fax: 010.4286843
internet site: www.olp.gr • e-mail: olpdsx@otenet.gr

Ο ανταγωνισμός μεταξύ των ομάδων διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στα επαγγελματικά πρωταθλήματα. Όσο μεγαλύτερος είναι ο ανταγωνισμός μεταξύ των ομάδων, τόσο μεγαλύτερο είναι και το ενδιαφέρον των φιλάθλων και συνεπώς μεγαλύτερα και τα οικονομικά οφέλη. Από παράδειγμα αποτελεί το περσινό ελληνικό πρωτάθλημα ποδοσφαίρου, το οποίο είχε πολύ μεγάλο ενδιαφέρον, λόγω της ανταγωνιστικής ισορροπίας που υπήρχε μεταξύ των ομάδων.

Το θέμα αυτό έχει ήδη απασχολήσει τη διεθνή βιβλιογραφία, αλλά και αυτό το περιοδικό (βλέπε σε αυτό το τεύχος το επιστημονικό άρθρο για το νορβηγικό ποδόσφαιρο).

Το ζήτημα αυτό είναι τόσο σημαντικό, που το περιοδικό *Journal of Sports Economics* αφιέρωσε ένα ειδικό τεύχος του σε αυτό το θέμα (βλέπε Vol. 3, No. 2, May 2002) με μία συλλογή 5 επιστημονικών άρθρων, ενώ υπάρχει και μια εισαγωγή από τον Andrew S. Zimbalist, που είχε την επιμέλεια

1. Daniel R. Marburger, *Property Rights and Unilateral Player Transfers in a Multiconference Sports League*.
2. Brad R. Humphreys, *Alternative Measures of Competitive Balance in Sports Leagues*.
3. Stephen Hall, Stefan Szymanski & Andrew S. Zimbalist, *Testing Causality Between Team Performance and Payroll: The Cases of Major League Baseball and English Soccer*.
4. Roger G. Noll, *The Economics of Promotion and Relegation in Sports Leagues: The Case of English Football*.
5. Allen R. Sanderson, *The Many Dimensions of Competitive Balance*.

Όπως αναφέρει ο καθηγητής Zimbalist, η οικονομική θεωρία καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το άριστο μέγεθος του ανταγωνισμού μεταξύ των επαγγελματικών ομάδων εξαρτάται από τις προτιμή-

ου, δηλαδή πόσο δημοφιλές είναι κάθε σωματείο και από το εισόδημα των φιλάθλων κάθε ομάδας. Αν υποθέσουμε ότι τα επαγγελματικά σωματεία μεγιστοποιούν τα οικονομικά τους οφέλη (κέρδη), όπως θα πρέπει να κάνουν, αφού είναι επιχειρήσεις, τότε θα επενδύουν σε ποιότητα παικτών (ταλέντα), μέχρι το σημείο που το οριακό έσοδο κάθε νίκης εξισώνεται για όλα τα σωματεία που συμμετέχουν στο πρωτάθλημα. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι σε πρωταθλήματα επαγγελματικών σωματείων, όπου υπάρχει περιορισμός του αριθμού των ομάδων που συμμετέχουν, η οργανώτρια αρχή (π.χ. η ΕΠΑΕ), θα μεγιστοποιεί τα έσοδα από την οργάνωση του πρωταθλήματος, όταν ομάδες με πολλούς, πλούσιους και πιστούς φιλάθλους νικούν συχνότερα.

Η μέτρηση του ανταγωνισμού μεταξύ των ομάδων

Υπάρχουν πολλοί τρόποι μέτρο-

Η ανταγωνιστική ισορροπία των ομάδων που συμμετέχουν σε ένα επαγγελματικό πρωτάθλημα έχει αποτελέσει αντικείμενο εξέτασης, από τις αρχές που είναι επιφορτισμένες με την καταπολέμηση των μονοπωλιακών καταστάσεων στην αγορά, τόσο στην Ευρώπη όσο και στις ΗΠΑ.

Ο ανταγωνισμός των επαγγελματικών ομάδων

ομάδων ενός πρωταθλήματος. Οι πιο διαδεδομένες μετρήσεις είναι η τυπική απόκλιση των νικών σε ένα πρωτάθλημα ή διαχρονικά για ένα σωματείο, ο λόγος των πραγματικών προς αυτών των ιδανικών ποσοστών νικών, ο λόγος των υψηλότερων με τα χαμηλότερα ποσοστά νικών, το εύρος, ο συντελεστής γίνι και διάφοροι άλλοι συντελεστές συγκέντρωσης. Ποιος είναι ο πιο σω-

στός; Αυτός που οι καταναλωτές του αθλητικού θεάματος ανταποκρίνο-

νται περισσότερο.

Η πιο διαδεδομένη μέτρηση είναι αυτή της τυπικής απόκλισης, η οποία έχει συγκεκριμένα προβλήματα, όταν γίνονται διαχρονικές συγκρίσεις. Ένα από τα πέντε άρθρα του περιοδικού ασχολείται με αυτό το θέμα των εναλλακτικών μετρήσεων της ανταγωνιστικής ισορροπίας στα επαγγελματικά πρωταθλήματα.

Προτείνεται, μάλιστα, μια εναλλακτική μέτρηση που λύνει το πρόβλημα της διαχρονικής σύγκρισης. Η μέτρηση αυτή δοκιμάζεται με στοιχεία από το αμερικανικό μπέιζμπολ.

Παράγοντες που ευημερούν την ανταγωνιστική ισορροπία

Σύμφωνα με τα άρθρα που παρουσιάζονται στο αφιέρωμα, οι παράγοντες που επηρεάζουν την ανταγωνιστική ισορροπία είναι πολύπλοκοι. Σε ένα άρθρο δίνεται έμφαση στις επιδράσεις της τεχνολογίας, των δημογραφικών παραγόντων, στις τεχνικές παραλλαγές, στους κανόνες του παιχνιδιού και στις γηπεδικές συνθήκες. Όλα αυτά επηρε-

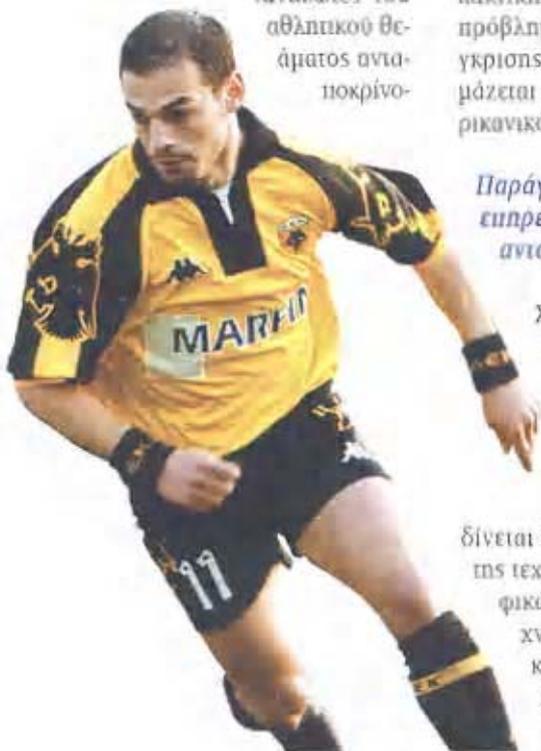
του αθλήματος να προσφέρει ένα ανταγωνιστικό πρωτάθλημα.

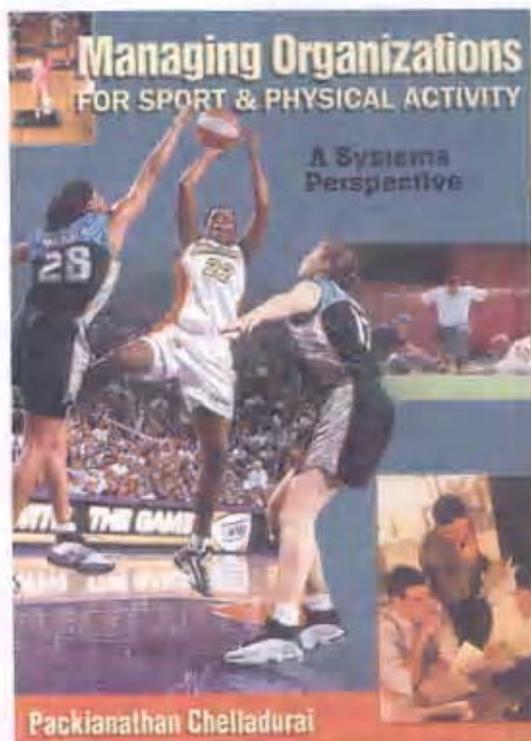
Ένας άλλος συγγραφέας δίνει έμφαση στην αντίληψη και στη συμπεριφορά των φιλάθλων, όσον αφορά τα προβλήματα του ανταγωνισμού μεταξύ των ομάδων.

Η άποψη αυτή φαίνεται να ταυριάζει πολύ και το ελληνικό ποδόσφαιρο, όπου η αντίληψη των φιλάθλων για το πόσο ανταγωνιστικό πραγματικά είναι το ελληνικό ποδόσφαιρο μπορεί να διαμορφώνει και την επικρατούσα κατάσταση μεταξύ της ανταγωνιστικής ισορροπίας των ομάδων που συμμετέχουν σε αυτό.

Η ανταγωνιστική ισορροπία γίνεται ακόμη πιο σύνθετη όταν εμπλέκονται ζητήματα ιδιοκτησίας των ομάδων. Για παράδειγμα, υπάρχουν ιδιοκτήτες ομάδων που τους ενδιαφέρει μόνο το κέρδος από την ομάδα. Άλλοι όμως ενδιαφέρονται για τη μεγιστοποίηση των οικονομικών ωφελειών από όλο τον οικονομικό τους όμιλο.

Η ανταγωνιστική ισορροπία των ομάδων που συμμετέχουν σε ένα επαγγελματικό πρωτάθλημα έχει αποτελέσει αντικείμενο εξέτασης, από τις αρχές που είναι επιφορτισμένες με την καταπολέμηση των μονοπωλιακών καταστάσεων στην αγορά, τόσο στην Ευρώπη

διαβάζοντας κάποιος το νέο βιβλίο του P. Chelladurai ή «Chella», όπως είναι γνωστός διεθνώς, καταλαβαίνει ότι στη βιβλιογραφία του Sports Management υπάρχει, επιτέλους, ένα ολοκληρωμένο βιβλίο που παρουσιάζει αριστοτεχνικά τη θεωρία του σύγχρονου management, επεξηγώντας παράλληλα τη χρησιμότητα και τις εφαρμογές στον ιδιαίτερο χώρο του αθλητισμού.

Το βιβλίο «Managing Organizations for Sport & Physical Activity» είναι πραγματικά ένα εξαιρετικό βιβλίο, που προσεγγίζει και αναλύει σε βάθος όλα τα επίκαιρα θέματα του Sport Management. Παρόλο που περιλαμβάνει θέματα/κεφάλαια που αρχίζουν με την ιστορική αναδρομή του Sport Management και ολοκληρώνει με δύσκολες θεωρητικές προσεγγίσεις, όπως είναι η αναγκαιότητα διαφοροποίησης των αθλητικών οργανισμών για να

αλλαγές στο πολιτικό-κοινωνικό-οικονομικό περιβάλλον, ο «Chella» καταφέρνει, τα περιεχόμενα του βιβλίου, που αποτελείται από 15 κεφάλαια, να έχουν συνέχεια και συνέπεια μεταξύ τους. Ανομισητικότητα, το «δυνατό σημείο» του βιβλίου είναι η βαθιά θεωρητική και πρακτική γνώση του συγγραφέα. Η πείρα του ως συμβούλου στη Βόρεια Αμερική, στην Απω Ανατολή και στην Ευρώπη σε συνδυασμό με την εντυπωσιακή ακαδημαϊκή του καριέρα και τη γνώση τριών δεκαετιών, αποτελούν τη βάση του σημαντικού αυτού βιβλίου. Ο Chelladurai έχει τη μοναδική ικανότητα να περιγράφει στο βιβλίο του όχι μόνο «πώς είναι η σημερινή πραγματικότητα του Sport Management» αλλά και «πώς θα έπρεπε να είναι».

Όσοι έχουν ήδη διαβάσει το βιβλίο του «Sport Management: Macro Perspectives» θα διαπιστώσουν ότι το παρόν βιβλίο αποτελεί συνέχεια του προηγούμενου που εκδόθηκε το 1985. Στην πραγματικότητα, κάποια από τα περιεχόμενα είναι τα ίδια και στα δύο βιβλία με την απαραίτητη ανανέωση του υλικού και την προσθήκη σύγχρονων θεωρητικών προσεγγίσεων. Στο νέο του βιβλίο, ο Chelladurai επιχειρεί να συμπεριλάβει τις θεωρητικές προσεγγίσεις και τα θεωρητικά μοντέλα που είναι σχετικά με το management αθλητικών οργανισμών.

Το εισαγωγικό κεφάλαιο είναι μια ιστορική αναδρομή στην ανάπτυξη και εξέλιξη του Sport Management. Επιπλέον, αναλύει τις οικονομικές επιπτώσεις της «αθλητικής βιομηχανίας» και το μέγεθός της, με σκοπό να αιτιολογήσει την αναγκαιότητα του

marketing του αθλητικού προϊόντος. Το πρώτο κεφάλαιο του βιβλίου περιλαμβάνει μια σε βάθος περιγραφή και μια ταξινόμηση των υπηρεσιών αθλητισμού. Το δεύτερο κεφάλαιο είναι αφιερωμένο στον ορισμό των οργανισμών και στην περιγραφή των χαρακτηριστικών και των διαφόρων μορφών οργανισμών που συναντάμε στον χώρο του αθλητισμού.

Το κεφάλαιο 3 εμβαθύνει στην οργανωτική θεωρία, παρουσιάζει την έννοια των συστημάτων και υποσυστημάτων και προσεγγίζει τους οργανισμούς ως «ανοιχτά συστήματα» που επηρεάζουν και επηρεάζονται από το περιβάλλον τους. Το κεφάλαιο 4 περιγράφει το management σε σχέση με τις διαδικασίες και τις ικανότητες που απαιτούνται για να υπάρχει αποτελεσματικότητα, καθώς επίσης και τους διαφορετικούς ρόλους που οι σημερινές συνθήκες απαιτούν από τον σύγχρονο manager.

Μετά την περιγραφή του πεδίου δράσης του Sport Management, της έννοιας των οργανισμών, της προσέγγισης των οργανισμών ως «ανοιχτών συστημάτων» και της διαδικασίας του management στο πρώτο μέρος του βιβλίου, τα κεφάλαια 5 – 13 είναι αφιερωμένα στις τέσσερις βασικές λειτουργίες του management.

Το κεφάλαιο 5 είναι αφιερωμένο στη διαδικασία του σχεδιασμού και στα θέματα που σχετίζονται με τους στόχους ενός οργανισμού, στη διαδικασία συλλογής πληροφοριών αναγκών για τον σχεδιασμό και τη σχέση ανάμεσα στον σχεδιασμό και τον οικονομικό προγραμματισμό. Το έκτο κεφάλαιο αναλύει τη διαδικασία λήψης αποφάσεων και

Διοίκηση Αθλητικών Οργανισμών

και την ορθότητα διαφορετικών βαθμών συμμετοχής των μελών ενός οργανισμού στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, που λαμβάνονται κάτω από διαφορετικές συνθήκες.

Τα κεφάλαια 7 και 8 είναι αφιερωμένα στην οργάνωση. Στο έβδομο κεφάλαιο περιγράφονται οι κλασικές αρχές της οργάνωσης και αναλύονται τα υπέρ και τα κατά του γραφειοκρατικού μοντέλου του Weber που αποτελεί μια συχνή μορφή οργάνωσης.

Το κεφάλαιο 8, αναλύει τη λειτουργία της οργάνωσης, όταν οι οργανισμοί αντιμετωπίζονται ως «ανοιχτά συστήματα» και την ταυτόχρονη ανάγκη για διαφοροποίηση και συνεργασία μεταξύ των διαφορετικών τμημάτων «του ανοιχτού συστήματος». Επιπλέον, περιγράφει τη σπουδαιότητα δημιουργίας τμημάτων που παρακολουθούν ή/και επηρεάζουν τις εξελίξεις στο εξωτερικό περιβάλλον των οργανισμών και στη συνέχεια διαμορφώνουν τις συνθήκες στο εσωτερικό ενός οργανισμού, έτσι ώστε να λειτουργεί σε αρμονική σχέση με το περιβάλλον του.

Ενώ οι λειτουργίες του σχεδιασμού και της οργάνωσης είναι πιο θεωρητικές, η λειτουργία της ηγεσίας είναι περισσότερο διαπροσωπική. Επειδή η ηγεσία αναφέρεται στη δημιουργία κινήτρων και στην επιρροή που εξασκεί ο ηγέτης στα μέλη ενός οργανισμού, είναι απαραίτητη η ανάλυση και κατανόηση των θεωριών που αναφέρονται στα

κίνητρα. Έτσι, το κεφάλαιο 9, είναι αφιερωμένο στο θέμα αυτό. Το δέκατο κεφάλαιο περιγράφει τη διαπροσωπική διαδικασία και τις σχέσεις που περιλαμβάνει η λειτουργία της ηγεσίας, παρουσιάζοντας τις σχετικές θεωρίες που αναφέρονται στον ηγέτη, στα μέλη και στα χαρακτηριστικά της κατάστασης στην οποία διεξάγεται η λειτουργία της ηγεσίας.

Το κεφάλαιο 11 περιλαμβάνει τις σύγχρονες θεωρητικές προσεγγίσεις στο θέμα της ηγεσίας, σχολιάζοντας θεωρίες όπως η «χαρισματική ηγεσία» και η «ηγεσία της αλλαγής». Το κεφάλαιο αυτό ολοκληρώνεται με το μοντέλο της πολυδιάστατης ηγεσίας, που προσπαθεί να συμπεριλάβει σε ένα μοντέλο όλες τις προηγούμενες θεωρίες και αποτελεί τη συνεισφορά του Chelladurai στο συγκεκριμένο θέμα.

Τα επόμενα δύο κεφάλαια ασχολούνται με τη λειτουργία της αξιολόγησης.

Το δωδέκατο κεφάλαιο αναφέρεται στην αξιολόγηση προγραμμάτων, αναλύει τους σκοπούς και τις διαδικασίες αξιολόγησης και περιγράφει την πρακτική εφαρμογή τους σε αθλητικούς οργανισμούς. Το κεφάλαιο 13 δίνει έμφαση στην αποτελεσματικότητα των οργανισμών ως κυρίαρχου θέματος και στο τελικό κριτήριο για οποιαδήποτε ενέργεια και δράση του management ενός οργανισμού. Παρουσιάζει τα προβλήματα στον ορισμό και στον τρόπο αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας ενός οργανισμού και αναλύει το «πολι-

τικό θέμα» που παρουσιάζεται στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας.

Το τελευταίο κεφάλαιο περιλαμβάνει μια εκτενή συζήτηση των θεμάτων που αναφέρονται στο management της διαφορετικότητας (Managing Diversity).

Ουσιαστικά, το θέμα του κεφαλαίου είναι η αναγκαιότητα που παρουσιάζεται στο management και η πρόκληση για το σύγχρονο manager να ικανοποιήσει διάφορες ομάδες κοινού, με διαφορετικές και συνήθως αντικρουόμενες ανάγκες, επιθυμίες και προτεραιότητες, που επηρεάζουν ουσιαστικά την επιτυχία και την αποτελεσματικότητα του οργανισμού.

Ο συνδυασμός της θεωρίας του management με την πρακτική εφαρμογή στο Sport Management είναι ένας στόχος που όλοι θα θέλαμε να επιτύχουμε, αλλά, δυστυχώς, λίγοι είναι αυτοί που τον επιτυγχάνουν.

Το βιβλίο αυτό είναι μια σημαντική συνεισφορά προς την κατεύθυνση αυτή. Επιπλέον, το περιεχόμενο και η παρουσίασή τους είναι τέτοια που αναμφισβήτητα η χρησιμότητα του συγκεκριμένου βιβλίου δεν περιορίζεται στην αίθουσα διδασκαλίας.

Συνεπώς, χωρίς επιφύλαξη, το βιβλίο Managing Organizations for Sport & Physical Activity συστήνεται ως απαραίτητο βοήθημα για τους σημερινούς και τους αυριανούς managers αθλητικών οργανισμών.

1. Το ελληνικό ποδόσφαιρο σε οικονομική δυσκολία

Οι αναγνώστες του περιοδικού δεν θα πρέπει να καταλήφθηκαν από μεγάλη έκπληξη για τις πρόσφατες εξελίξεις στο επαγγελματικό ποδόσφαιρο, σε ό,τι αφορά τις οικονομικές δυσκολίες που αντιμετωπίζει μετά την κατάρρευση του ενός από τα δύο συνδρομητικά κανάλια (βλέπε και σχόλιο στη στήλη ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ). Όπως με όλες τις επιχειρήσεις της Ελλάδας που αντιμετωπίζουν οικονομική κρίση, έτσι και η ΕΠΑΕ κατέφυγε στην Πολιτεία για να καλύψει τα οικονομικά ανοίγματά της. Σε δηλώσεις του ο αρμόδιος για θέματα Αθλητισμού, κ. Γιώργος Λιάνης (βλέπε δηλώσεις 11 Σεπτεμβρίου 2002) είπε τα εξής: έγινε πασιφανές από όλες τις πτέρυγες στο Κοινοβούλιο, ότι κανένας δεν θα μπορούσε να σκεφτεί και να διανοηθεί ότι αυτή την ώρα, για αυτά τα προβλήματα, η Πολιτεία θα μπορούσε να δώσει έστω και μια δραχμή και όχι τέτοια ποσά (ο κ. Κανελλόπουλος μίλησε για 20

θίσει και να συζητήσει με τις ΠΑΕ τα προβλήματά τους. Σε συζήτηση που είχε μαζί τους, στις 12 Σεπτεμβρίου 2002, δεν βγήκε τίποτε. Μετά τη συνάντηση με τις ΠΑΕ, ο κ. Βενιζέλος δήλωσε επί λέξει τα εξής πολύ σημαντικά για το μέλλον του ελληνικού ποδοσφαίρου. Το ποδοσφαιρικό τηλεοπτικό τμήμα έχει καταρρεύσει. Αυτό προκαλεί τεράστια ζημία και στην ποδοσφαιρική αγορά και στην τηλεοπτική αγορά. Η ευθύνη δεν βαρύνει μόνο τη μία πλευρά των αντισυμβαλλομένων. Δεν βαρύνει δηλαδή μόνο έναν ή κάποιους τηλεοπτικούς σταθμούς, που έκαναν εσφαλμένες επιχειρηματικές επιλογές. Η ευθύνη βαρύνει και τις ΠΑΕ που συνέπραξαν στη δημιουργία μιας τόσο αβέβαιης, επισφαλούς και επικίνδυνης για το επαγγελματικό ποδόσφαιρο κατάστασης. Τίθεται εύλογα το ερώτημα που ετέθη και στη Βουλή, πού πήγαν τα έσοδα του ποδοσφαίρου από τις τηλεοπτικές μεταδόσεις της περσινής χρονιάς που ήταν υπερδεκαπλάσια των προηγούμενων ετών, καθώς από ένα συνολικό επίσημο προϋπολογισμό των 2 δισ. περίπου εκτινάχθηκαν τα δικαιώματα στο ύψος των 25 δισ. περίπου. Αρκούν κάποιες μεταγραφές; Αρκούν κάποιες ελάχιστες επεν-

θηκαν για το μακροπρόθεσμο όφελος του ποδοσφαίρου; Αυτό είναι ένα ερώτημα το οποίο αξίζει, όπως δέχτηκαν και πολλοί από τους συμμετέχοντες, να διερευνηθεί υπεύθυνα από έναν οικονομικό σύμβουλο για να έχουμε μια σχετική έκθεση. Οι ρυθμίσεις του νέου νόμου θα βοηθήσουν στην εξυγίανση και στη μακροχρόνια προοπτική του ποδοσφαίρου προς όφελος όλων και του υγιούς επιχειρηματικού κεφαλαίου και των ποδοσφαιριστών και των προπονητών και κυρίως των φιλάθλων. Η Πολιτεία δεν πρόκειται σε καμία περίπτωση να υποδυθεί ούτε τον ρόλο της τηλεοπτικής επιχείρησης ούτε τον ρόλο του επικουρικού μάνατζερ των ΠΑΕ. Όποιος έχει την ευθύνη των αποφάσεων και των χειρισμών, όποιος προσδοκά άμεσο ή έμμεσο όφελος, οικονομικό ή επικοινωνιακό, γιατί κάνει και μια επένδυση κύρους, αυτός έχει και την ευθύνη για τη διαχείριση των ατυχιών, αυτός έχει και την ευθύνη για τη διαχείριση των κρίσιμων καταστάσεων. Δεν πρόκειται συνεπώς να γίνει καμία παρέμβαση στο ζήτημα των τηλεοπτικών δικαιωμάτων. Ζητήθηκε από τις ΠΑΕ να ενημερώσουν τους Έλληνες φιλάθλους για το αν θα υπάρχει δυνατότητα και πώς θα υπάρχει δυνατότητα να δουν οι φιλάθλοι τηλεθεατές κάποιους ποδοσφαιρικούς αγώνες. Αυτό ενδιαφέρει απλώς την κοινή γνώμη, γιατί είναι και κοινωνικό αγαθό το ποδόσφαιρο. Ως προς το θέμα του Στοιχήματος είναι πραγματικά κατώτερο των περιστάσεων, όταν έχει να αντιμετωπίσει κανείς μια συνολική κρίση του επαγγελματικού αθλητισμού να εστιάζει την προσοχή του σε ένα και μόνο ζήτημα, επειδή στόχος είναι να βρεθούν

που τώρα δεν υπάρχουν. Αυτό που πρέπει να συζητηθεί είναι το διαρθρωτικό πρόβλημα του ελληνικού ποδοσφαίρου, ένα συνολικό σχέδιο εξυγίανσης του επαγγελματικού αθλητισμού με δεδομένες και μη συζητούμενες τις διατάξεις του νέου νόμου. Η Πολιτεία ζήτησε από τις ΠΑΕ και την ΕΠΑΕ να συμπράξουν με αυτήν, στην επεξεργασία ενός μακροπρόσου επιχειρησιακού σχεδίου συνολικής αναμόρφωσης και εξυγίανσης του επαγγελματικού ποδοσφαίρου, με δεδομένο ότι θα εφαρμόζονται οι διατάξεις του νόμου.

2. Το αγγλικό ποδόσφαιρο φρόντισε νωρίς

Η Αγγλική Οργανωτική Αρχή του πρωταθλήματος ποδοσφαίρου φρόντισε από τον Ιούλιο να κλείσει με την εταιρία SKY για τέσσερα χρόνια τα τηλεοπτικά δικαιώματα του πρωταθλήματος, περίπου στα 150 εκατομμύρια ευρώ. Στην πρώτη αγωνιστική περίοδο θα δοθεί το 20% του ποσού αυτού, διευκολύνοντας πολλά σωματεία να αποφύγουν τις οικονομικές δυσκολίες που αντιμετωπίζουν. Πάντως, τα οικονομικά προβλήματα δεν έχουν λυθεί και δυσκολεύονται περισσότερο από τους περιορισμούς που θέτει η Ευρωπαϊκή νομοθεσία στο σύστημα μεταγραφών ταλαντούχων παικτών. Στη γειτονική Σκωτία τα οικονομικά προβλήματα είναι μεγάλα. Σύμφωνα με μία μελέτη συμβουλευτικής εταιρίας, τα 12 σωματεία της Α' Εθνικής του σκωτσέζικου πρωταθλήματος σημείωσαν ρεκόρ οικονομικών απωλειών της τάξης των 48 εκατομμυρίων λιρών, με μείωση της παρακολούθησης και αύξησης του κόστους των παικτών.

3. Η Ιταλία εξετάζει ήδη το θέμα

Στην Ιταλία ο αρμόδιος υπουργός και η οργανωτική αρχή ανακοίνωσαν ότι δημιούργησαν μια εξαμελή επιτροπή, η οποία θα εξετάσει τα οικονομικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα ποδοσφαιρικά σωματεία της γειτονικής χώρας. Τρία θέματα απασχόλησαν την πρώτη συνεδρίαση της επιτροπής: το παράνομο σιόιγμα, η τηλεοπτική πειρατεία των αγώνων και το ποσοστό των μη κοινοτικών παικτών που παίζουν στο παλιό πρωτάθλημα. Αντικείμενο της επιτροπής θα είναι και η διερεύνηση της παραχώρησης φορολογικών διευκολύνσεων, στις ομάδες που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες, καθώς και η κατάσταση των γηπέδων και των άλλων αθλητικών υποδομών. Ο Ιταλός Υπουργός Πολιτισμού είπε ότι θα προσπαθήσει να βοηθήσει, αλλά απέκλεισε κάθε περίπτωση άμεσης οικονομικής βοήθειας. Πάντως, το πρόβλημα της τηλεοπτικής κάλυψης για τις οκτώ ομάδες της Α' Εθνικής της Ιταλίας λύθηκε και το πρωτάθλημα ξεκίνησε. Οι οκτώ ομάδες συμφώνησαν να λάβουν το ποσό

των 53 εκατομμυρίων ευρώ όλες μαζί για την τηλεοπτική κάλυψη των αγώνων τους, κατά την τρέχουσα αγωνιστική περίοδο.

4. Στην Πορτογαλία μειώνουν τους προϋπολογισμούς

Στην Πορτογαλία η οικονομική κρίση στο ποδόσφαιρο αντιμετωπίζεται με μείωση του προϋπολογισμού των ομάδων από 206 εκατομμύρια ευρώ που ήταν, την περίοδο 2001-2002, στα 210 εκατομμύρια ευρώ την τρέχουσα περίοδο (2002-2003). Η ομάδα της Πόρτο έχει τον μεγαλύτερο προϋπολογισμό με 57 εκατομμύρια ευρώ και ακολουθούν η Σπορτινγκ με 51, η Μπενφίκα με 36 και η Μποαβίστα με 12,5. Τελευταία είναι η Μορεινενσέ με 1,6 εκατομμύρια ευρώ. Χαρακτηριστικό παράδειγμα μείωσης του προϋπολογισμού είναι η Μπενφίκα, η οποία την περίοδο 2000-2001 είχε προϋπολογισμό 65 εκατομμύρια ευρώ, από τα 36 που έχει σήμερα. Η οργανωτική αρχή του πορτογαλικού ποδοσφαίρου εξασφάλισε 1,5 εκατομμύρια ευρώ από χορηγίες και αναμένει άλλα τόσα από άλλες δευτερεύουσες χορηγίες του πρωταθλήματος.

σώ αντιστοιχεί περίπου σε 400 δισ. δραχμές. Οι επενδύσεις αυτές, σε συνδυασμό με άλλες για τον εκσυγχρονισμό των υποδομών, τις μεταφορές και τη δημιουργία προσβάσεων στις απομακρυσμένες περιοχές, ανοίγουν τον δρόμο για τη βιώσιμη ανάπτυξη της υπαίθρου –και μέσα από τον αυξημένο τουρισμό, που θα φέρουν οι Ολυμπιακοί Αγώνες. Στη συνεδρίαση αποφασίστηκαν και τα εργαλεία και τα μέσα για την εφαρμογή ενός εθνικού αναπτυξιακού σχεδίου για τον τουρισμό ποιότητας στην ύπαιθρο, προσαρμοσμένου στις σύγχρονες απαιτήσεις. Υπάρχουν τέσσερις κεντρικοί πόλοι, τέσσερις κεντρικοί άξονες δραστηριοτήτων:

- Θα εφαρμοστούν προγράμματα για την τουριστική προβολή μεγάλων περιοχών της υπαίθρου κοντά στις πέντε ολυμπιακές πόλεις, δηλαδή –εκτός από την Αθήνα– στον Βόλο, στο Ηράκλειο, στην Πάτρα και στη Θεσσαλονίκη.
- Θα προωθηθούν 125 ολοκληρωμένα προγράμματα ανάπτυξης αγροτουριστικών πρωτοβουλιών. Δίνονται προτεραιότητες σε ορεινές, νησιωτικές και μειονεκτικές περιοχές, που μπορούν να μετατραπούν σε Πρότυπα Τουριστικής Ανάπτυξης, όπως, για παράδειγμα, στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης. Τα προγράμματα αυτά αφορούν το ΝΑ τμήμα του νομού Έβρου, την Ανατολική ορεινή Ροδόπη και το Βόρειο τμήμα του νομού Δράμας.
- Εγκαθιδρύεται ένα σύστημα πιστοποίησης παραδοσιακών αγροτικών προϊόντων, με στόχο να συνδεθούν τα προϊόντα αυτά, στα οποία θα προσδώσουμε ποιότητα προς ανάδειξή τους σε ολόκληρη τη χώρα, με τους Ολυμπιακούς Αγώνες.

Τέλος, ισχύει το Πρόγραμμα LEADER PLUS. Είναι το δεύτερο Πρόγραμμα LEADER, το οποίο εφαρμόζεται στη χώρα. Και αυτό

ανάπτυξη της υπαίθρου με τοπικές ομάδες δράσης. Αφορά ξενοδοχειακές υποδομές, αλλά και τουριστικές εκδηλώσεις, καθώς και εργασιολογικά έργα και ό,τι έχει σχέση με μια καλύτερη ζωή στην ύπαιθρο.

3. Συνάντηση της προέδρου της ΑΘΗΝΑ 2004 με την τομεάρχη της Νέας Δημοκρατίας για ολυμπιακά θέματα

Η πρόεδρος της ΟΕΟΑ ΑΘΗΝΑ 2004, κα Γιάννα Αγγελιοπούλου-Δασκαλάκη συναντήθηκε με την τομεάρχη της Νέας Δημοκρατίας για Ολυμπιακά θέματα και μέλος της Επιτροπής Μορφωτικών Υποθέσεων της Βουλής, κα Φάνη Πάλλη-Πειραλιά στις 18 Σεπτεμβρίου 2002. Στη συνάντηση, που διήρκεσε περίπου 45' και πραγματοποιήθηκε σε εξαιρετικό κλίμα, συζητήθηκαν θέματα που αφορούν την προετοιμασία των Ολυμπιακών Αγώνων, ενόψει και της αυριανής έλευσης του κλιμακίου της Συντονιστικής Επιτροπής της ΔΟΕ. Η Πρόεδρος της ΑΘΗΝΑ 2004 ενημέρωσε την κα Πειραλιά για τα προγράμματα και τις δράσεις της Οργανωτικής Επιτροπής, το-

περάσει πλέον από το στάδιο του σχεδιασμού στο στάδιο της υλοποίησης. Αναφέρθηκε αναλυτικά και στην επιτυχή διεξαγωγή της ΑΘΗΝΑ 2002 REGATTA, καθώς και στο θέμα των λειτουργιών των εγκαταστάσεων που προχωρεί με ταχύ ρυθμό. Συζητήθηκαν, επίσης, νομοθετικά θέματα με αντικείμενο την αποτελεσματικότερη διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων.

4. Γήπεδα για τις μεγάλες ομάδες της Αθήνας

Για πολλοστή φορά η πολιτεία ανακοινώνει την πρόθεσή της να ενισχύσει τις προσπάθειες των μεγάλων ομάδων του κέντρου να αποκτήσουν ιδιόκτητη στέγη. Σε πρόσφατη συνάντηση του πρωθυπουργού, κ. Κώστα Σημίτη με την υπουργό ΠΕΧΩΔΕ, κα Βάσω Παπανδρέου, τον υπουργό Πολιτισμού, κ. Ευάγγελο Βενιζέλο και τον υφυπουργό Πολιτισμού, αρμόδιο για θέματα Αθλητισμού, κ. Γιώργο Λιάνη, συζητήθηκε η εξεύρεση ιδιόκτητης στέγης των ποδοσφαιρικών ομάδων της Αθήνας, στο πλαίσιο του σχεδιασμού που πραγματοποιείται για τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004. Η ΑΕΚ ήδη ανακαινίζει το υπάρχον γήπεδο. Για τον Παναθηναϊκό γίνεται συζήτηση για τον Ελαιώνα και για τον Ολυμπιακό το Κα-

ΑΘΗΝΑ 2004

1. Η HYUNDAI ΕΛΛΑΣ παραδίδει τα αυτοκίνητα της Ολυμπιακής Χορηγίας

Πραγματοποιήθηκε στις 5 Σεπτεμβρίου 2002 η επίσημη τελετή παράδοσης των αυτοκινήτων της Ολυμπιακής Χορηγίας της HYUNDAI ΕΛΛΑΣ, στην Οργανωτική Επιτροπή Ολυμπιακών Αγώνων ΑΘΗΝΑ 2004. Την Πρόεδρο της Οργανωτικής Επιτροπής, κ. Γιάννα Αγγελουπούλου-Δασκαλάκη και τα στελέχη της ΑΘΗΝΑ 2004, κ. Γιάννη Σπανουδάκη, Διευθύνοντα Σύμβουλο,

Μάρτων Σίμιτσεκ και Γιάννη Πυργιώτη, Εντεταλμένους Συμβούλους, υποδέχθηκαν και ξενάγησαν στις εγκαταστάσεις της εταιρίας, στη Μάνδρα Αττικής, ο κ. Πάνος Δάβαρης και η κ. Ρίτσα Δάβαρη, Πρόεδρος και Διευθύνουσα Σύμβουλος, αντίστοιχα, της HYUNDAI ΕΛΛΑΣ.

Ο κ. Δάβαρης αναφέρθηκε στο ύψος της χορηγίας, συνολικού ποσού 16,3 εκατ. ευρώ. Από αυτά έχουν ήδη καταβληθεί 2 εκατ. ευρώ σε μετρητά, ενώ έχει ξεκινήσει και το πρόγραμμα παροχής υπηρεσιών και διάθεσης αυτοκινήτων. Τόνισε, μάλιστα, ότι τα αυτοκίνητα Hyundai έχουν ήδη αρχίσει να αξιοποιούνται για τις λειτουργικές ανάγκες της Οργανωτικής Επιτροπής, με πιο πρόσφατο παράδειγμα, τη χρήση

μαστικής Διοργάνωσης Ιστιοπλοΐας. Σε μια συμβολική κίνηση η κ. Δάβαρη παρέδωσε στην κ. Γιάννα Αγγελουπούλου-Δασκαλάκη τα κλειδιά ενός αυτοκινήτου HYUNDAI, τύπου Centennial, το οποίο προορίζεται για χρήση από την Πρόεδρο της Οργανωτικής Επιτροπής Ολυμπιακών Αγώνων, αλλά και για τις ανάγκες φιλοξενίας της Ολυμπιακής Οικογένειας. Επίσης, παρέδωσε και μια σειρά νέων οχημάτων τύπου XG 30 και GETZ, τα οποία παρουσιάζονται για πρώτη φορά στην Ελλάδα και η εταιρία χαρακτηρίζει ως τα επίσημα μοντέλα αυτοκινήτων των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004.

2. Συνεργασία ΑΘΗΝΑ 2004 - ΕΟΤ

Σύμβαση συνεργασίας, που αφορά ένα κοινό πρόγραμμα προβολής και μάρκετινγκ των Ολυμπιακών και Παραολυμπιακών Αγώνων του 2004, υπεγράφη στις 17 Ιουλίου 2002, στην έδρα της Οργανωτικής Επιτροπής Ολυμπιακών Αγώνων μεταξύ της ΑΘΗΝΑ 2004 και του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού. Στόχοι της σύμβασης είναι:

- Ο επαναπροσδιορισμός της ταυτότητας της Ελλάδας ως ενός από τα μεγαλύτερα μητροπολιτικά κέντρα της Μεσογείου.
- Η προβολή της Ελλάδας, τόσο ως χώρας, στην οποία γεννήθηκαν και αναβίωσαν οι Ολυμπιακοί Αγώνες, όσο και ως ενός ελκυστικού προορισμού όλων των ειδών τουρισμού.
- Η πληροφόρηση και ευαισθητοποίηση του Παγκόσμιου Κοινού για τους Ολυμπιακούς και Παραολυμπιακούς Αγώνες του 2004.

Οι δύο οργανισμοί συμφώνησαν μεταξύ άλλων στις παρακάτω δράσεις:

• Τη διοργάνωση εκθέσεων τουριστικού περιεχομένου για την παρουσίαση της σύγχρονης εικόνας της Ελλάδας.

• Την πραγματοποίηση εκθέσεων τουριστικού περιεχομένου για την παρουσίαση της σύγχρονης εικόνας της Ελλάδας.

• Την κοινή προβολή των Ολυμπιακών Αγώνων και της χώρας από τον ΕΟΤ και τους Εθνικούς και Διεθνείς Χορηγούς των Αγώνων.

• Τη δημιουργία κέντρων ενημέρωσης ανά την Ελλάδα, όπου θα διατίθεται πλούσιο υλικό σχετικό με τους Αγώνες.

• Τη διανομή του ενημερωτικού υλικού της ΑΘΗΝΑ 2004 και από τα 24 Γραφεία Εξωτερικού του ΕΟΤ.

Συμφωνήθηκε, επίσης, η σύσταση μιας κοινής λειτουργικής ομάδας, με σκοπό την αναζήτηση νέων εργαλείων προβολής και ενημέρωσης των Ολυμπιακών και Παραολυμπιακών αγώνων του 2004.

3. Η SHELL χορηγός της ΑΘΗΝΑ 2004

Αθήνα, 25 Ιουλίου 2002. Επίσημος Υποστηρικτής των Ολυμπιακών Αγώνων ΑΘΗΝΑ 2004 στην κατηγορία των Πετρελαϊκών Προϊόντων ανακηρύχθηκε η εταιρία SHELL.

Η χορηγία είναι πολύ σημαντική για την ΑΘΗΝΑ 2004 τόσο από οικονομικής όσο και από τεχνικής πλευράς και ανέρχεται στο ποσό 5,56 εκατ. ευρώ σε μετρητά, καθώς και σε παροχή εγκαταστάσεων ανεφοδιασμού καυσίμων στα αμαξοστάσια της ΑΘΗΝΑ 2004, που θα εξυπηρετούν τον στόλο αυτοκινή-

ΑΘΗΝΑ 2004

Η συγκεκριμένη χορηγία δημιουργεί ένα ακόμη ολυμπιακό «ρεκόρ» για την ΑΘΗΝΑ 2004, μια και το αντίστοιχο ποσό της χορηγίας (και πάλι της SHELL) στους Ολυμπιακούς Αγώνες του Σίδνεϊ το 2000 ήταν κατά πολύ μικρότερο. Η SHELL, ως χορηγός και σπώνος στους Θερινούς Ολυμπιακούς Αγώνες του Σίδνεϊ το 2000, έχει αποκομίσει τεράστια τεχνολογία σε θέματα που αφορούν τη διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων. Αξίζει να σημειωθεί ότι, έως τώρα, το χορηγικό πρόγραμμα της ΑΘΗΝΑ 2004 έχει φθάσει το 109% του προϋπολογισθέντος στόχου, με ανακρυγμένες 9 μόνο κατηγορίες χορηγών από τις 40 που έχει προγραμματίσει η ΑΘΗΝΑ 2004.

4. Πρόγραμμα ενοικίασης των κατοικιών

Από τον Νοέμβριο του 2002 θα αρχίσει η υλοποίηση του Προγράμματος Ενοικίασης Κατοικιών σε θεατές των Ολυμπιακών Αγώνων 2004.

Από εκείνη την περίοδο, οι ιδιοκτήτες που προτίθενται να ενοικιάσουν τις κατοικίες τους, θα απευθύνονται στους επίσημους αναδόχους που θα προκριθούν από την ΑΘΗΝΑ 2004. Οι ενδιαφερόμενοι καλούνται να υποβάλλουν το Επιχειρησιακό Σχέδιο Δράσης (Business plan) και την οικονομική προσφορά τους έως την Τετάρτη 30 Οκτωβρίου 2002 και ώρα 15:00.

Οι ανάδοχοι θα έχουν τα εξής δικαιώματα και υποχρεώσεις:

- Θα τους αναγνωριστεί η ιδιότητα του αποκλειστικού αναδόχου φορέα.
- Είναι οι μοναδικοί φορείς που θα διαθέτουν εισιτήρια των Αγώνων

στους θεατές/μισθωτές κατοικιών (ο.σ. δεν μπορούν να μεταβιβάσουν αυτό το δικαίωμα σε τρίτους).

- Ταυτόχρονα, τους προσφέρεται η δυνατότητα διασύνδεσης με τις επίσημες ιστοσελίδες της ΑΘΗΝΑ 2004, ώστε να ενημερώνεται επίσημα το ευρύ κοινό.

- Θα έχουν τη δυνατότητα διαφημιστικής προβολής του προγράμματος (με δικά τους έξοδα), κατόπιν συνεννόησης και έγγραφης έγκρισης της ΑΘΗΝΑ 2004.

- Η ΑΘΗΝΑ 2004 αναλαμβάνει την υποχρέωση να παραπέμπει στους αναδόχους όλους τους ενδιαφερόμενους για ενοίκιαση κατοικιών.

- Θα πρέπει να εξασφαλίσουν και ελάχιστο 1.500 κατοικίες έκαστος και αυτές θα πρέπει να βρίσκονται στην Περιφέρεια της Αττικής και στους άμους Νομούς (ο.σ. η νομοθετική διάταξη θα καθορίσει ακριβώς τα όρια).

Τα κριτήρια με τα οποία θα κριθούν οι υποψήφιοι ανάδοχοι είναι:

- Το σχέδιο προσέλκυσης ιδιοκτητών κατοικιών στο πρόγραμμα.

- Το σχέδιο για τη διάθεση των ιδιωτικών κατοικιών σε πελάτες / θεατές των Αγώνων.

- Το ανώτατο όριο του ποσοστού επί του συμφωνηθέντος μισθώματος με τους ιδιοκτήτες, βάσει του οποίου θα υπεκμισθώνουν οι ανάδοχοι τις ήδη μισθωθείσες κατοικίες στους θεατές / επισκέπτες.

- Η μορφή οικονομικής συμφωνίας αναδόχων και ιδιοκτητών και ο τρόπος καταβολής των μισθωμάτων στους ιδιοκτήτες.

- Η περιγραφή του τρόπου και της μεθοδολογίας παροχής τουριστικών υπηρεσιών (υποχρεωτικές και προαιρετικές).

- Η δομή και πληρότητα συμβάσεων, που θα υπογραφούν μεταξύ αναδόχου και ιδιοκτητών και μεταξύ αναδόχου και πελατών / θεατών.

- Η περιγραφή του τρόπου και της μεθοδολογίας των απαιτούμενων ασφαλιστικών καλύψεων.

- Η δημιουργία συστήματος κρατήσεων, έκδοση εντολών (vouchers) και οργάνωση πωλήσεων μέσω ιστοσελίδας.

Υπενθυμίζουμε ότι η οικονομική προσφορά των υποψηφίων δεν μπορεί να είναι χαμηλότερη του ποσού των 600.000 ευρώ. Η καταβολή του ποσού της τελικής προσφοράς θα γίνει σε έξι ισόποσες δόσεις, η πρώτη από τις οποίες θα καταβληθεί με την υπογραφή της σύμβασης και η τελευταία τον Φεβρουάριο του 2004.

Οι ανάδοχοι θα συνοδεύσουν την οικονομική τους προσφορά με τρεις εγγυητικές επιστολές για την καλή εκτέλεση των όρων της σύμβασης, της διάθεσης των εισιτηρίων και της προστασίας των σημάτων και εμβλημάτων των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004, καθώς και την προστασία των χορηγών αγώνων από το καταχρηστικό μάρκετινγκ.

Στόχος του Προγράμματος Ενοικίασης Κατοικιών που κατάρτισε η ΑΘΗΝΑ 2004 είναι η παροχή των βέλτιστων υπηρεσιών, τόσο προς τους ιδιοκτήτες ακινήτων, όσο και προς τους μισθωτές/θεατές.

Με το πρόγραμμα προβλέπεται:

- Η πλήρης ασφάλιση του ακινήτου και της προσωπικής περιουσίας του ιδιοκτήτη.

- Η καλή εκτέλεση των όρων του συμβολαίου που θα υπογραφεί.

- Η παροχή υποστηρικτικών υπηρεσιών στον υποψήφιο πελάτη / ενοικιαστή (όπως είναι ο τακτικός καθαρισμός του διαμερίσματος, η αλλαγή κλινοσκεπασμάτων κ.λπ.).

Επιπλέον των υποχρεωτικών υπηρεσιών υποστήριξης, υπάρχουν και οι προαιρετικές, όπως είναι η μεταφορά προς και από το αεροδρόμιο, η διοργάνωση εκδρομών και λοιπών τουριστικών υπηρεσιών κ.ά.

Προτάσεις του ΠΣΑΟΣ για το Νέο Αθλητικό Νομοσχέδιο

Ο ΠΣΑΟΣ έχει τονίσει επανειλημμένα την ανάγκη θέσπισης ενός θεσμικού πλαισίου, που θα συμβάλει στην εξυγίανση του ερασιτεχνικού και επαγγελματικού αθλητισμού.

Στο πλαίσιο αυτό, ο ΠΣΑΟΣ έχει συστήσει μόνιμη επιτροπή αθλητικής πολιτικής, που σκοπό έχει, μαζί με την επιστημονική του επιτροπή, να συμβάλει μαζί με άλλους στην καλύτερη οργάνωση του ελληνικού αθλητισμού. Με αφορμή το νέο αθλητικό νομοσχέδιο του Υπουργείου Αθλητισμού «Τροποποίηση και Συμπλήρωση του Ν. 2725/1999, Ρύθμιση θεμάτων του Υπουργείου Πολιτισμού και άλλες διατάξεις», η επιτροπή του ΠΣΑΟΣ, συνεδρίασε και απέστειλε τις προτάσεις της στον υπουργό Πολιτισμού Ευάγγελο Βενιζέλο.

Οι, κατά άρθρο, παρατηρήσεις και προτάσεις του Π.Σ.Α.Ο.Σ. σύμφωνα με τον προαναφερόμενο σκοπό, έχουν ως εξής :

Άρθρο 9

1. Η Επιτροπή να ιδρύεται με απόφαση του αιρετού Νομάρχη και όχι με απόφαση του Γενικού Γραμματέα.
2. Στην Επιτροπή να συμμετέχει εκπρόσωπος του Τεχνικού Επιμελητηρίου της Ελλάδος, καθώς και τοπικοί κοινωνικοί φορείς, π.χ. Σύλλογοι Γονέων και Κηδεμόνων, τα παιδιά των οποίων αθλούνται σε αυτές τις αθλητικές εγκαταστάσεις.

Άρθρο 11

1. Η οικονομοτεχνική μελέτη να γίνεται από οικονομολόγους (δεν απαιτούνται αρκικοί λογιστές, μέλη του Οικονομικού Επιμελητηρίου της Ελλάδος).
2. Πάντως, διατυπώνονται πολλές επιφυλάξεις για το κατά πόσο τα μικρά ΓΛΑ θα μπορέσουν να σηκώσουν το οικονομικό βάρος μιας αξιόπιστης οι-

κονομοτεχνικής μελέτης.

Άρθρο 12

1. Να αντικατασταθεί η λέξη «δεσμευτικό» με τη λέξη «ενδεικτικό». Κανένα επιχειρηματικό και διαχειριστικό σχέδιο δεν μπορεί να είναι δεσμευτικό, αλλά απαιτείται να έχει εκείνη την ευελιξία που προσαρμόζεται στις ανάγκες της κάθε συγκυρίας.
2. Αν το σχέδιο καταστρωθεί από οικονομολόγους, δεν χρειάζονται αρκικοί ελεγκτές.
3. Το χρονικό διάστημα 1-7-2003 καλύπτει όλη την επόμενη αγωνιστική περίοδο και θεωρείται πολύ μεγάλο. Θα πρέπει να περιοριστεί, π.χ. μέχρι 31-12-2002.

Άρθρο 17

1. Την επανάφορά του βιβλίου μετόχων.
2. Στα βασικά στοιχεία θα πρέπει να συμπεριληφθεί υποχρεωτικά και το ΑΦΜ.

Άρθρο 18

1. Το τριετές επιχειρηματικό σχέδιο να συντάσσεται από οικονομολόγους, μέλη του Οικονομικού Επιμελητηρίου της Ελλάδος.
2. Το ποσοστό 33% είναι πολύ μεγάλο. Θα πρέπει να μειωθεί.

Άρθρο 23

1. Στην επιτροπή επαγγελματικού αθλητισμού να συμμετέχουν περισσότεροι οικονομολόγοι - λογιστές στο γνωστικό αντικείμενο των οικονομικών του αθλητισμού.

Άρθρο 24

1. Οι αρμοδιότητες της Επιτροπής είναι τεράστιες και εκφράζεται η ανησυχία ότι δεν θα μπορεί να ανταποκριθεί σε αυτές. Είναι μία άλλη ΓΤΑ.
2. Απαιτείται τεράστια στελέχωση με έμπειρο προσωπικό, με μεγάλη επιβάρυνση για τον κρατικό προϋπολογισμό.

3. Η διάρθρωση της επιτροπής δεν εξασφαλίζει την επίτευξη της αποστολής της.

4. Δεν φαίνεται να υπάρχει «οικονομοτεχνική» μελέτη για την Ε.Ε.Α. Αν υπάρχει, θα πρέπει να συνοδεύει το Σχέδιο Νόμου. Σε κάθε περίπτωση, στη φάση υλοποίησης του Νόμου θα πρέπει να γίνει μία τέτοια μελέτη.

Άρθρο 26

1. Να μειωθεί το ποσοστό του 10%, διότι θεωρείται πολύ μεγάλο.

Τέλος, ο ΠΣΑΟΣ επισφραγίζει την ανάγκη άμεσής έκδοσης Π.Δ. για την άδεια λειτουργίας Ιδιωτικών Γυμναστηρίων.

Τρίτο Διεθνές Συνέδριο του ΠΣΑΟΣ

Διοργανώνεται το 3ο Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο του ΠΣΑΟΣ, που θα πραγματοποιηθεί στις 24 - 25 Φεβρουαρίου 2003, στο Πάντειο Πανεπιστήμιο Αθηνών και αναμένεται να έχει μεγάλη επιτυχία, όπως και τα δύο προηγούμενα.

Το Συνέδριο θα τελεί υπό την αιγίδα του Πρύτανη του Παντείου Πανεπιστημίου Αθηνών, κ. Ιωάννη Βαβούρα, ο οποίος και θα κηρύξει την έναρξή του. Όσοι από εσάς ενδιαφέρονται να παρουσιάσουν την εισήγησή τους, παρακαλούνται να αποστείλουν το κείμενο στην ηλεκτρονική διεύθυνση του ΠΣΑΟΣ: atiner@otenet.gr, μέχρι τις 21 Νοεμβρίου 2002.

Εκπόνηση Μελέτης από Στελέχη του ΠΣΑΟΣ, με θέμα: Αναπτυξιακές Επιδράσεις των Ολυμπιακών Αγώνων 2004: Μετα-Ολυμπιακή Αξιοποίηση των Υποδομών και του Εξοπλισμού

Η Γενική Γραμματεία Ολυμπιακών Αγώνων 2004 ανέθεσε στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών (π. ΑΣΟΕΕ), την εκπόνηση μελέτης σχετικά με τις Αναπτυξιακές Επιδράσεις των Ολυμπιακών Αγώνων 2004 και τη Μεταολυμπιακή Αξιοποίηση των Υποδομών και του Εξοπλισμού. Στη μελέτη αυτή συμμετέχουν τα μέλη του ΠΣΑΟΣ, κ. Γρηγόρης Παπανίκος, Πρόεδρος ΠΣΑΟΣ, Βασίλειος Πατσούραλης, Γενικός Γραμματέας ΠΣΑΟΣ και Λεωνίδα Παπαντώνη, Μέλος Δ.Σ. ΠΣΑΟΣ. Τον Επιστημονικό Συντονισμό της μελέτης έχει ο καθηγητής Ανδρέας Κιττής, Επίτιμο Μέλος του ΠΣΑΟΣ.

Οι εργασίες που περιλαμβάνονται στη μελέτη έχουν ως εξής:

- Συλλογή και επεξεργασία των βασικών δεδομένων (έργα υποδομής και εξοπλισμός στην Αττική και σε ολόκληρη τη χώρα) βάσει των αναγκών και των υποδείξεων της Γενικής Γραμμα-

τείας Ολυμπιακών Αγώνων Υπουργείου Πολιτισμού. Επιστημονικά, η Γενική Γραμματεία των Ολυμπιακών Αγώνων του Υπουργείου Πολιτισμού αναλαμβάνει να διασφαλίσει την παροχή των απαιτούμενων στοιχείων για τις ανάγκες του προγράμματος προς τον φορέα υποβολής.

- Συνεργασία με τους φορείς του Δημοσίου στο πλαίσιο των αναγκών της Γενικής Γραμματείας Ολυμπιακών Αγώνων του Υπουργείου Πολιτισμού για τη συλλογή των απαραίτητων στοιχείων και τη συμμετοχή σε συσκέψεις που θα αφορούν το πρόγραμμα.

- Μακροοικονομική εκτίμηση των επιπτώσεων, που θα έχουν οι κατασκευές των υποδομών και οι δαπάνες για τους εξοπλισμούς στο σύνολο της οικονομίας (μεγέθυνση και απασχόληση) καθώς και εκτιμήσεις των επιπτώσεων κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας και περιφέρειας.

- Ανάλυση κόστους οφέλους για κάθε έργο και εξοπλισμό μέσω της ανάπτυξης σεναρίων εναλλακτικών χρήσεων (λειτουργιών) και διάθεσης προκειμένου να εκτιμηθούν τόσο οι συστηρά οικονομικές, όσο και οι κοινωνικές επιπτώσεις.

Στις κοινωνικές επιπτώσεις θα συμπεριληφθούν και οι εξωτερικές οικονομικές κλίμακες με την ανάλυση τόσο της οικονομικής όσο και της κοινωνικο-πολιτικής διάστασης των αθλητικών υποδομών.

- Προσδιορισμός δαπανών μεταολυμπιακής χρήσης και λειτουργίας τόσο συνολικά, όσο και κατά κατηγορία έργων (αθλητικά, υποδομές, μέσα μεταφορών, εξοπλισμοί, κ.ά.).

- Προτάσεις μεταολυμπιακής αξιοποίησης, συνοδευόμενες από την κατάλληλη τεκμηρίωση και σχετική ανάλυση των απαιτούμενων διοικητικών σχημάτων ή προτύπων.

Διοικητικό Συμβούλιο

Πρόεδρος: Δρ. Γρηγόρης Θ. Παπανίκος
 Αντιπρόεδρος: Αθανάσιος Π. Μπάλιος
 Γενικός Γραμματέας: Δρ. Βασίλειος Α. Πατσουράτης
 Ταμίας: Ηλίας Ν. Μπίσιος
 Δημόσιες Σχέσεις: Λεωνίδας Σ. Παπαντώνης
 Υπεύθυνος Ομοσπονδιών: Γιώργος Α. Γερόλυμπος
 Μέλος: Παύλος Η. Αναστασιάδης
 Αναπληρωτικό Μέλος: Ιωάννης Λ. Λογοθέτης
 Αναπληρωτικό Μέλος: Δρ. Γιάννης Χ. Ευαγγελόπουλος
 Αναπληρωματικό Μέλος: Μάριος Βασιλόπουλος

Μέλη

Δικαίωμα εγγραφής ως Μέλη έχουν όσοι ανήκουν σε ΜΙΑ τουλάχιστον από τις παρακάτω κατηγορίες:

- ▶ Μέλη του Οικονομικού Επιμελητηρίου της Ελλάδος.
- ▶ Απόφοιτοι μεταδευτεροβάθμιας σχολών οικονομικής κατεύθυνσης.
- ▶ Πέντε χρόνια αποδεδειγμένης στελεχειακής εμπειρίας σε συναφείς, με τον αθλητισμό, επιχειρήσεις και οργανισμούς του δημοσίου ή του ιδιωτικού τομέα.
- ▶ Μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών στη διοίκηση και οργάνωση του αθλητισμού.
 - ▶ Εκπόνηση σημαντικής έρευνας σε θέματα αθλητικής οικονομίας.
 - ▶ Φοιτητές και Σπουδαστές Οικονομικής Κατεύθυνσης.

Σκοποί

1. Ανάδειξη του επαγγέλματος του αθλητικού οικονομολόγου και στελέχους.
2. Προαγωγή και ανάπτυξη της εκπαίδευσης και έρευνας στα οικονομικά και τη διοίκηση του αθλητισμού.
3. Προαγωγή επιστημονικών και ερευνητικών ανταλλαγών.
4. Σε συνεργασία με εκπαιδευτικά ιδρύματα του εσωτερικού και του εξωτερικού, οργάνωση μεταπτυχιακών προγραμμάτων στα οικονομικά και τη διοίκηση του αθλητισμού.
5. Οργάνωση επιστημονικών συναντήσεων, όπως συνεδρίων, συμποσίων, ημερίδων, διαλέξεων και ομιλιών.
6. Έκδοση περιοδικών εντύπων και άλλων επιστημονικών εκδόσεων, όπως μονογραφίες, βιβλία, κ.λπ.
7. Οργάνωση βραχυχρόνιων ή/και μακροχρόνιων προγραμμάτων κατάρτισης και επιμόρφωσης σε αθλητικά οικονομικά και διοικητικά θέματα.
8. Καθιέρωση υποτροφιών και ειδικών βραβείων, που θα ενισχύουν την έρευνα στα οικονομικά και τη διοίκηση του αθλητισμού.
9. Προώθηση της έρευνας και συνεργασίας με άλλους συναφείς κλάδους, όπως της εκπαίδευσης,

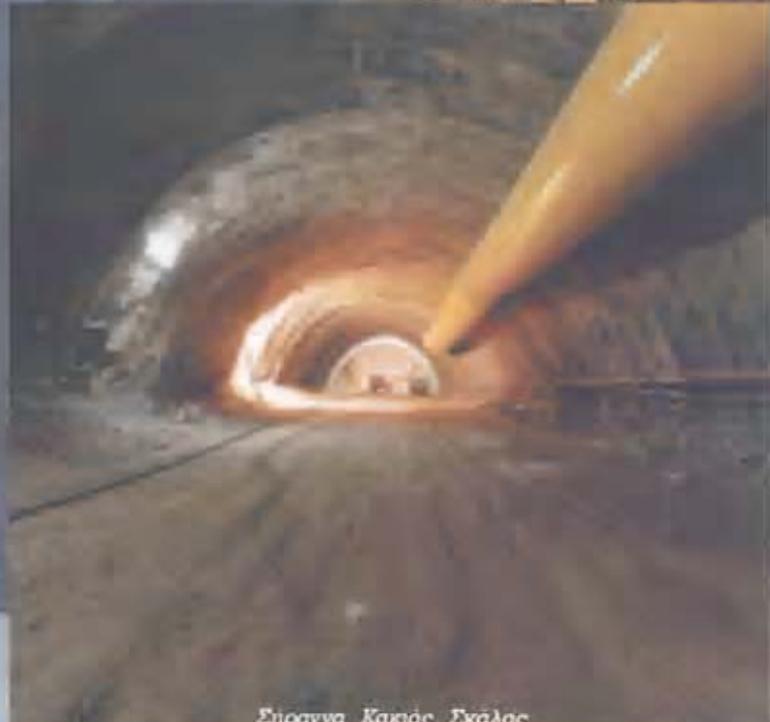
Σιδηροδρομική Γέφυρα Αξίου ποταμού

ΕΡΓ(Σ)Ε

Κίνηση
Ανάπτυξης & Εκουγχρονισμού
του Σιδηροδρομικού Δικτύου

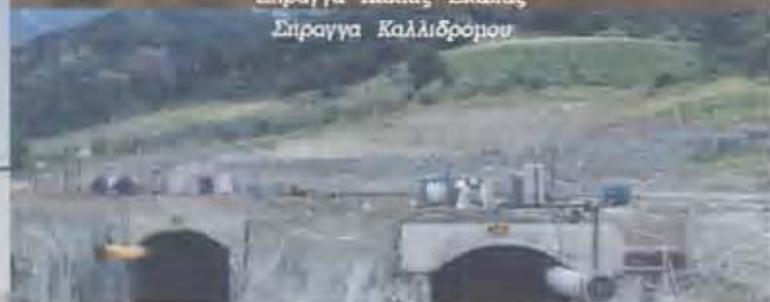

Εμπορευματικός Σταθμός
Θεσσαλονίκης

Στραγγα Κακιάς Σκάλας
Στραγγα Καλλιθέρας

Σιδηροδρομική Γέφυρα Γαλλικού Ποταμού
Συμπεριόδοιση-Ηλεκτροκίνηση
Σιδ. Γραμμής Αθήνα-Θεσσαλονίκη

Δικαστήριο
Επιμελητριών

ΣΩΛΩΜΟΥ 14, 106 83 ΑΘΗΝΑ

